

Innehållsförteckning

Inledning	3	18 Försäkring för frys- och kylvaror	29
Begrepp i samband med försäkring och ersättning	3	18.1 Ersättningsbara skador	29
Ersättningsbelopp	4	18.2 Ersättningsbegränsningar	29
10 Gemensamma villkor för sakförsäkring	4	19 Delkaskoförsäkring för lantbruk	29
10.1 Försäkrade	4	19.1 Ersättningsbara skador	29
10.2 Giltighet	4	19.2 Övriga ersättningsbegränsningar	30
10.3 Indexbindning	5	20 Kaskoförsäkring för lantbruk	30
10.4 Försäkringsbar egendom	5	20.1 Ersättningsbara skador	30
10.5 Ersättningsbestämmelser för sakförsäkring	9	20.2 Övriga ersättningsbegränsningar	31
10.6 Säkerhetsföreskrifter	15	21 Båtförsäkring för lantbruk	31
Villkor för sakförsäkring	21	21.1 Ersättningsbara skador	31
11 Brandförsäkring	21	21.2 Ersättningsbegränsningar	32
11.1 Ersättningsbara skador	21	22 Oljekadeförsäkring för lantbruk	32
11.2 Ersättningsbegränsningar	22	22.1 Försäkringens syfte och ersättningsbara kostnader	32
12 Naturskadeförsäkring	22	22.2 Försäkringens giltighetsområde	32
12.1 Ersättningsbara skador	22	22.3 Försäkringsobjekt	32
12.2 Ersättningsbegränsningar	23	22.4 Gemensamma villkor för sakförsäkring	32
13 Läckageförsäkring	23	22.5 Ersättningsbara skador och maximiersättning	32
13.1 Ersättningsbara skador	23	22.6 Ersättningsbegränsningar	33
13.2 Ersättningsbegränsningar	23	22.7 Försäkringen träder i kraft	33
14 Egendomsbrottsförsäkring	24	22.8 Självrisk	33
14.1 Ersättningsbara skador	24	Avbrottsförsäkringar	33
14.2 Ersättningsbegränsningar	25	31 Merkostnadsförsäkring	33
15 Elfenomensförsäkring	25	31.1 Försäkringens giltighetsområde	33
15.1 Ersättningsbara skador	25	31.2 Försäkringens syfte	33
15.2 Ersättningsbegränsningar	25	31.3 Begrepp i samband med försäkring och ersättning	33
16 Bräckageförsäkring	26	31.4 Ersättningsbara skador	34
16.1 Ersättningsbara skador	26	31.5 Skadebelopp	35
16.2 Ersättningsbegränsningar	26	31.6 Skadebelopp i specialfall	35
17 Tilläggsförsäkring för omsättningsstillgångar	28	31.7 Ersättningsbelopp	35
17.1 Ersättningsbara skador	28	31.8 Åtgärder vid inträffad skada	35
17.2 Ersättningsbegränsningar	28		

32	Täckningsbidragsavbrottsförsäkring	35	Specialvillkor	51
32.1	Försäkringens giltighetsområde	35	M800 Specialvillkor för växthus	51
32.2	Försäkringsobjekt	35	Specialvillkor för ansvarsförsäkring	51
32.3	Begrepp i samband med försäkring och ersättning	36	M723 Specialvillkor för bilverkstad	51
32.4	Ersättningsbara skador	36	M725 Specialvillkor för service- och reparationsverkstad	52
32.5	Ersättningsbegränsningar	37	M702 Hanterad egendom	52
32.6	Skadebelopp	37	M704 Varuförvaring	52
32.7	Skadebelopp i specialfall	37	M706 Sjötrafik	52
32.8	Ersättningsbelopp	38	M714 Förlorad nyckel	52
32.9	Åtgärder vid inträffad skada	38	M716 Fastighetsunderhåll	52
33	Leveransavbrottsförsäkring	38	M717 Avbrott eller funktionsstörning	52
33.1	Försäkringens giltighetsområde	38	Hantering av skadeuppgifter	53
33.2	Försäkringsobjekt	38		
33.3	Begrepp i samband med försäkring och ersättning	38		
33.4	Ersättningsbara skador	39		
33.5	Skadebelopp	39		
33.6	Skadebelopp i specialfall	39		
33.7	Ersättningsbelopp	39		
33.8	Åtgärder vid inträffad skada	40		
40	Ansvarsförsäkring för verksamhet	40		
40.1	Försäkringens syfte	40		
40.2	Försäkrad verksamhet	40		
40.3	Försäkrade	40		
40.4	Försäkringens giltighetsområde	41		
40.5	Ersättningsbara skador och ersättningsbegränsningar	41		
41	Förmögenhetsansvarsförsäkring	44		
41.1	Försäkringens syfte	44		
41.2	Försäkringens giltighetsområde	44		
41.3	Ersättningsbara skador	44		
41.4	Ersättningsbegränsningar	44		
42	Gemensamma ersättningsbestämmelser för ansvarsförsäkring	45		
42.1	Skadeutredning	45		
42.2	Belopp som ersätts av ansvarsförsäkring	45		
42.3	Maximiersättning	46		
50	Rättsskyddsförsäkring	46		
50.1	Försäkringens syfte	46		
50.2	Försäkrad verksamhet	46		
50.3	Försäkrade	46		
50.4	Domstolar och försäkringens giltighetsområde	47		
50.5	Ersättningsbara försäkringsfall	47		
50.6	Begränsningar som hänför sig till försäkringsfall	47		
50.7	Åtgärder vid inträffat försäkringsfall	49		
50.8	Ersättningsbestämmelser	49		

Inledning

Med försäkringsavtal avses ett avtal om försäkring som två avtalsparter, försäkringsgivaren (försäkringsbolaget) och försäkringstagaren (kunden) ingått, och enligt vilket försäkringsbolaget förbinder sig att bära de risker som fastställts i avtalet mot premien som kunden betalar. På försäkringsavtalet tillämpas lagen om försäkringsavtal (543/94) eller motsvarande senare lag.

Det centrala innehållet i försäkringsavtalet fastställs i försäkringsbrevet och försäkringsvillkoren. Försäkringsbrevet är kundspecifikt och innehåller uppgifter om den försäkrade egendomen, försäkringsskydden, försäkringsbeloppen, maximiersättningarna, självriskerna samt tilläggsförsäkringar som fogats till avtalet. Om avtalet avviker från försäkringsvillkoren nämns detta i försäkringsbrevet.

I dessa villkor redogörs för innehållet i sak-, avbrotts-, ansvars- och rättsskydds-försäkringarna som ingår i Agroförsäkringen. Försäkringsvillkoren innehåller även några försäkringsspecifika specialvillkor.

Produktionsdjurs- och skogsförsäkringar kan fogas till Agroavtalet. Dessa försäkringar har separata villkor.

Begrepp i samband med försäkring och ersättning

Återanskaffningsvärde

Med återanskaffningsvärde avses det penningbelopp som krävs för anskaffande av en ny likadan eller till sina bruksegenskaper närmast motsvarande egendom.

För byggnader är utgångspunkten vid fastställandet av återanskaffningsvärdet den skadade byggnaden sådan som den var omedelbart före skadan. Med återanskaffningsvärde avses det penningbelopp som krävs för att bygga en ny lika stor byggnad för samma ursprungliga och som till sina egenskaper är lik den ursprungliga byggnaden. Återanskaffningsvärdet fastställs dock på basis av att byggnaden uppförs för högst samma bruksändamål med moderna byggnadsdelar och med byggnadsmaterial som saluförs i Finland samt med sedvanliga arbetsmetoder. Om tvingande myndighetsbestämmelser ökar byggnadskostnaderna i jämförelse med vad kostnaderna skulle ha varit om den skadade byggnaden uppförts att likna den ursprungliga byggnaden till sina egenskaper, beaktas dessa kostnader i skade- och ersättningsbeloppet i enlighet med punkt 10.5.1.3.

Dagsvärde

Med dagsvärdet avses det penningbelopp som fås när från återanskaffningsvärdet avdras värdeminskningen för egendomen till följd av ålder, slitage, föråldrad teknik, nedsatt användbarhet eller annat liknande skäl. Vid fastställandet av dagsvärdet beaktas också den nedsatta användbarheten hos egendomen på grund av ändrade förhållanden på orten eller går-

den, såsom att den bedrivna näringsverksamheten upphör eller andra liknande orsaker.

Ändrade förhållanden på orten eller gården beaktas dock inte vid fastställandet av dagsvärdet för byggnaden när byggnaden återställs i förutvarande skick eller en ny byggnad uppförs i stället för den förstörda på samma placeringsplats.

Med värdet för en maskin som drivs av egen motor, såsom åkräsklippare eller trädgårdstraktor, avses dess dagsvärde vid respektive tidpunkt.

Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet för egendomen ligger som grund vid bedömningen av skade- och ersättningsbeloppet.

Egendomens försäkringsvärde är återanskaffningsvärdet om annat inte avtalats och antecknats i försäkringsbrevet. Egendomens försäkringsvärde är dock dagsvärdet när dagsvärdet är under 50 % av återanskaffningsvärdet.

Fullvärde

Med fullvärde avses att egendomen alltid är försäkrat till sitt faktiska värde vid skadetidpunkten. Vid fullvärdesförsäkring behöver kunden inte fastställa den försäkrade egendomens värde när försäkringen görs upp. Det räcker med att de av försäkringsbolaget begärda uppgifterna om egendomen är korrekta och att eventuella ändringar i uppgifterna meddelas till försäkringsbolaget. Premien fastställs på basis av dessa uppgifter, t.ex. odlingsareal, byggnadernas areal, torkanläggningens kapacitet etc.

Att utreda egendomens värde är endast nödvändigt om en skada inträffat. Vid utredningen av värdet beaktas egendomens ålder, användning, slitage och övriga faktorer som inverkar på värdet. På basis av dessa faktorer utbetalas ersättningen enligt återanskaffningsvärdet eller dagsvärdet. Därmed innebär fullvärdesförsäkring inte att gammal skadad egendom ersätts enligt priset på ny motsvarande egendom.

I Agroförsäkringen kan de flesta försäkringar för byggnader och lösöre tecknas som fullvärdesförsäkring.

Försäkringsbelopp

Egendomen kan även försäkras med ett penningbelopp som kunden meddelat. Detta belopp kallas för försäkringsbelopp och utgör grund för premien och den högsta möjliga ersättningen.

Kunden måste själv regelbundet kontrollera att penningbeloppet som meddelats för försäkringen motsvarar egendomens faktiska värde och eventuella ändringar i egendomen. Om försäkringsbeloppet inte motsvarar egendomens faktiska värde kan det hända att egendomen är över- eller underförsäkrad. Vid beräkningen av ersättningsbeloppet beaktas över- eller underförsäkring enligt de allmänna avtalsvillkoren.

Risken för över- och underförsäkring är mindre i fullvärdesförsäkringar än i försäkringar med försäkringsbelopp och därmed är en fullvärdesförsäkring i allmänhet ett tryggare alternativ.

De flesta försäkringar för byggnader och lösöre kan tecknas med försäkringsbelopp och lösöre i binäring försäkras alltid med försäkringsbelopp.

Försäkringsbeloppet kan vara egendomens återanskaffningsvärde, dagsvärde eller försäkringsbeloppet för första risk.

Vid fastställandet av försäkringsbeloppet ska man även beakta skattebestämmelserna.

Försäkringsbeloppet utgör beräkningsgrunden för premien och är det högsta ersättningsbeloppet men är inte grund för skadebeloppet eller uppskattningen av skadebeloppet.

Maximiersättning

Maximiersättningen som antecknats i försäkringsbrevet eller villkoren är det högsta möjliga ersättningsbeloppet.

Förstarisk

Förstarisk är det i försäkringsbrevet antecknade avtalade försäkringsbeloppet för försäkringsobjektet.

Förstarisk används när inget återanskaffnings- eller dagsvärde kan fastställas för egendomen eller när det annars är motiverat att använda den avtalade maximiersättningen.

Om försäkringsbeloppet är förstarisk, behöver försäkringsbeloppet inte motsvara egendomens värde.

Restvärde

Med egendomens restvärde avses egendomens värde omedelbart efter skadan. Restvärdet fastställs enligt samma grunder som skadebeloppet.

Ersättningsbegränsning (begränsande villkor)

Med ersättningsbegränsning avses i villkoren separat fastställd skada eller händelse som försäkringen inte ersätter.

Underförsäkring

Vid försäkring enligt försäkringsbelopp är egendomen underförsäkrad om försäkringsbeloppet är väsentligt mindre än det faktiska värdet för den försäkrade egendomen. Försäkringen ersätter härvid endast en så stor del av skadebeloppet med avdrag för självrisk som relationen mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet utvisar.

Om värden på nyckeltalen som på begäran uppgetts för det försäkrade objektet vid tecknandet av fullvärdesförsäkring är mindre än de verkligen är eller om för lite premie uppburits på grund av annat felaktigt meddelande från försäkringstagaren, betalas ersättning vid skadefall i den relation som den uppburna premien och verkliga premien utvisar.

Överförsäkring

Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet eller om de på begäran meddelade nyckeltalen för försäkringsobjektet vilka utgör grund för premien är högre än de faktiska värdena. Som grund vid beräkningen av ersättningen används härvid det faktiska skadebeloppet.

Säkerhetsföreskrift

Avsikten med säkerhetsföreskrifterna är att vägleda försäkringstagaren i skadeavvärjning och skadebegränsning. Om säkerhetsföreskrifterna inte följs och försummelsen konstateras ha inverkat på uppkomsten eller omfattningen av skadan, kan ersättningen minskas eller helt vägras.

Skadebelopp

Vid inträffad skada fastställs värdet på egendomen och skadebeloppet antingen på basis av återanskaffningsvärdet, dagsvärdet eller gängse värdet (motor-drivna arbetsmaskiner) beroende på den skadade egendomen.

Vid beräkning av skadebeloppet beaktas i reparationskostnaderna inte kostnadsökning som beror på restaurering av byggnadsdelar. Lagstiftningens inverkan på skade- och ersättningsbeloppet beaktas enligt villkorspunkt 10.5.1.3.

Skadebeloppet är inte samma som ersättningsbeloppet som utbetalas.

Ersättningsbelopp

Med ersättningsbeloppet avses ersättning som betalas för skadan. Ersättningsbeloppet beräknas genom att avdra bl.a. självrisk från skadebeloppet.

Självrisk

Självrisk är i försäkringsbrevet antecknad eller i villkoren fastställd andel som avdras från skadebeloppet när ersättningsbeloppet beräknas.

10 Gemensamma villkor för sakförsäkring

10.1 Försäkrade

Med försäkrad avses den till vars fördel försäkringen är i kraft, i allmänhet är försäkringstagaren den försäkrade. Om försäkringstagaren är en privatperson är vid försäkring av privathushåll försäkrade också övriga personer som stadigvarande bor tillsammans med den försäkrade i hushållet.

10.2 Giltighet

10.2.1 Byggnader

Försäkringen är i kraft i Finland på den plats som anges i försäkringsbrevet.

10.2.2 Lösöre i privathushåll

Försäkringen för lösöre i hem och fritidsbostad samt motoriserad anordning gäller i Finland på den plats som anges i försäkringsbrevet. Försäkring för lösöre

i aktie- och hyreslägenhet gäller förutom i den försäkrade bostaden också i anslutande förvaringsutrymmen.

För lösöre som tillfälligt flyttats från placeringsplatsen gäller försäkringen i Finland i högst 12 månader fr.o.m. det att lösöret flyttats. Försäkringen för hemlösöre som tagits med på utlandsresa gäller överallt i världen i 45 dygn efter att resan inletts.

Båtförsäkringen för lantbruk gäller på placeringsplatsen samt på vattendragen och territorialvattnen i Finland. Försäkringen är även i kraft vid förvaring och transport av båten i Finland.

10.2.3 Lantbrukslösöre

Försäkringen täcker lösöret för lantbruket på gårdsområdet. Försäkringen täcker i Finland också sådant lösöre för lantbruket som tillfälligt, under högst 12 månader, flyttats eller ska flyttas från gården. Med tillfälligt avses att egendom ska flyttas tillbaka till gården.

Försäkringen täcker också lantbruksprodukter som ägs av försäkringstagaren men lagrats och flyttats utanför gården i avsikt att säljas.

10.2.4 Motordrivna arbetsmaskiner

Försäkringen gäller i Finland.

10.2.5 Lösöre för binäring

Försäkringen är i kraft i Finland på den plats som anges i försäkringsbrevet. Försäkringen är i kraft också annorstädes i Finland om lösöret undantagsvis flyttas eller flyttats från placeringsplatsen. Giltigheten förutsätter att frånvaron är tillfällig och egendomen avses flyttas tillbaka till placeringsplatsen. Som tillfällig frånvaro anses högst 12 månader, varefter egendomen måste försäkras separat på den nya placeringsplatsen.

Egendom som hänför sig till den egentliga verksamheten och som på grund av arbetets natur avsetts att hållas utanför placeringsplatsen nämnd i försäkringsbrevet ska försäkras som ett eget objekt med namngiven eller varierande placeringsplats. Sådant egendom är t.ex.

- egendom som används på olika arbetsplatser
- egendom monterad på fordon eller förvarat i fordon
- egendom som bearbetas, säljs eller förvaras i underleverantörs, köpars etc. lokaliteter
- egendom som hyrts eller lånats ut
- egendom i säsonglager.

Båtförsäkringen för lantbruk gäller på placeringsplatsen samt på vattendragen och territorialvattnen i Finland. Försäkringen är även i kraft vid förvaring och transport av båten i Finland.

10.3 Indexbindning

Försäkringsbeloppen, maximiersättningarna, själv-

riskerna och premierna som gäller för sakförsäkring är bundna till index. På försäkringsobjekten tillämpas olika index enligt följande:

Byggnadskostnadsindex

- byggnadsförsäkringar.

Konsumentprisindex

- försäkringar för lösöre i privathushåll
- försäkringar för motorbåtar, roddbåtar och utombordsmotorer
- försäkringar för gruppen lantbruksmaskiner och -inventarier
- försäkringar för lagrade produkter
- försäkringar för lösa anläggningstillgångar vid binäring
- försäkringar för omsättningstillgångarna vid binäring samt frys- och kylvaror
- försäkringar för separat försäkrad främmande egendom vid binäring.

Från och med 1.1.2011 även följande objekt (tidigare partiprisindex)

- försäkringar för gruppen lantbruksmaskiner och -inventarier
- försäkringar för speciallösöre i övrigt lantbruk
- försäkringar för motordrivna arbetsmaskiner
- försäkringar för maskiner i binäring.

Fullvärdesförsäkringsobjekt

Med grundindex avses indexet i juli det år som föregår året när försäkringen börjar.

Justerindex är indexet i juli det år som föregår året då försäkringsperioden som antecknats i försäkringsbrevet börjar.

Justeringstidpunkt är datumet försäkringsperioden börjar. Premierna och maximiersättningarna justeras med index. Då beaktas de indexförändringar som på grund av att de varit små inte beaktats under föregående år.

Objekt som försäkrats med försäkringsbelopp

Grundindex är indexet för månaden fyra månader före försäkringens begynnelsemånad.

Justeringsindex är indexet för månaden fyra månader före begynnelsedatumet för försäkringsperioden antecknad i försäkringsbrevet.

Justeringstidpunkt är begynnelsedatumet för försäkringsperioden då det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet för egendomen indexjusteras i proportion till indexförändringen.

10.4 Försäkringsbar egendom

Med sakförsäkringen försäkras egendom som finns på stället som anges i försäkringsbrevet. Försäkringsobjektet är egendom som ägs av den försäkrade om inte annat anges i dessa villkor eller försäkringsbrevet.

10.4.1 Byggnader

Försäkringsobjekt är de i försäkringsbrevet nämnda byggnader som används av privathushållet, lantbruket och anknytande binäringsverksamhet samt följande egendom som tjänar användningen av byggnaderna:

- el- och andra kablar, ledningar och rörnät fram till kommunal eller annan allmän anslutning
- elledning och -mätare samt elhuvudcentraler i anslutning till byggnaden
- uppvärmningsbränslen
- fundament under byggnaden
- sedvanliga fast monterade maskiner och anordningar såsom VVS- samt el- och automatikanordningar.

Egendom som inte ingår i försäkring för byggnad:

- konstruktioner under fundamentet såsom pålverk, täckdikesrör för fastighet och markbäddsanläggning för spillvattenrening inklusive rörnät
- borrh- och värmebrunnar med undantag av pumpen och dess utrustning
- jordmån på gården eller tomten med undantag av oljeskador enligt punkt 22.

10.4.1.1 Bostads- och fritidsbyggnad

Huvudbyggnaden på gården är den bostadsbyggnad försäkringstagaren och hans familj använder som huvudsaklig bostad året runt. Fritidsbyggnad är på motsvarande sätt den bostadsbyggnad familjen använder under fritiden. Också andra bostadsbyggnader använda och ägda av försäkringstagaren kan vara försäkringsobjekt.

I försäkring för bostads- och fritidsbyggnad är försäkringsobjekt dessutom:

- fasta maskiner och anläggningar i byggnaden, också värmecentral belägen i byggnaden
- fast inredning
- vindgeneratorer och solpaneler på gårdsområdet som hänför sig till användandet av byggnaden
- på byggnaden eller i terrängen på placeringsplatsen fast monterade antenner som försäkringstagaren äger
- fasta, sedvanliga konstruktioner på gården såsom flaggstång, torkställ och staket
- högst 4 m² stora konstruktioner såsom lager, grilltak, lekstuga och växthus.

Försäkringsobjekt är också träd, prydnadsväxter och -buskar, gräsplan samt asfalt och annan ytbeläggning på skött gårdsplan runt bostadsbyggnaden. För gårdsplanen ersätts skador nämnda i villkoren för brand-, egendomsbrotts- och bräckageförsäkringen. Ersättning kräver att motsvarande försäkringsskydd tecknats för bostadsbyggnaden. Skog på tomten och områden i naturtillstånd anses inte som skött gårdsplan.

Egendom som inte ingår i försäkring för byggnad:

- statyer och konstföremål utomhus och andra motsvarande specialkonstruktioner
- grundvatten, vattenområden, bryggor eller andra konstruktioner
- fruktträd, bärbuskar och inte heller andra nyttoväxter.

10.4.1.2 Djurstall

Objekt som ingår i försäkring för djurstall:

- fast monterade maskiner och anläggningar som tjänar byggnaden och verksamheten i den
- slamgödseltankar
- direkt anslutna fodersilor.

Separata lagerbyggnader för torrgödsel, ensilage och övriga separata silor försäkras separat.

10.4.1.3 Torkar

Byggnad för tork av spannmål inklusive maskiner och anläggningar samt lager som inte 40-faldigt överstiger torkens torkvolym utgör försäkringsobjekt.

Vagtork försäkras som varmluftstork. En fast monterad vagtork ska vara godkänd av brandmyndigheterna.

10.4.1.4 Värmecentraler

Värmecentralbyggnad inklusive maskiner, anläggningar och värmekanaler utgör försäkringsobjekt när den nämns som separat objekt i försäkringsbrevet. Värmecentral i bostadsbyggnad är dock försäkringsobjekt utan separat omnämnande.

10.4.1.5 Lagerbyggnader för lantbruk

Till lagerbyggnaderna för lantbruk hör lantbruksmaskiner och -anläggningar som är fast monterade i byggnaderna. Till lagerbyggnad för potatis och grönsaker hör också byggnadens ventilations- och kylanläggningar samt övervakningsutrustning som hör till anläggningarna.

10.4.1.6 Byggnader för binäring

Till byggnaden hör anläggningar för normal uppvärmning, ventilation och belysning samt rörnät för bruksvatten. Maskiner och anläggningar som hänför sig till binäringen ingår inte i byggnadsobjektet även om de är fast monterade.

10.4.1.7 Byggnad under uppförande

Försäkringen gäller när byggnaden uppförs och under grundlig renovering. Då omfattar försäkringen förutom byggnaden även för byggnadsarbetet avsett byggnadsmaterial som finns på försäkringsstället eller transporteras till försäkringsstället. Ersättning kräver dock att ansvaret för byggnadsmaterialet överförts till den försäkrade enligt köpevillkoren.

Försäkringsobjekt är även följande egendom upp till högst 4 000 euro med undantag av bräckageskador:

- a) kläder och verktyg som tillhör självständiga och talkoarbetare som utför byggnadsarbetet

- b) tillfälliga byggnader på arbetsplatsen
- c) för byggnadsarbetet lånade eller hyrda maskiner och anordningar förutom personlyftanordningar, byggnads- eller tornkranar.

10.4.2 Lösöre

10.4.2.1 Lösöre i privathushåll

10.4.2.1.1 Lösöre i hemmet och fritidsbostaden

Lösöret i hemmet och fritidsbostaden omfattar sedvanliga föremål avsedda för privat bruk i de försäkrades hushåll. I den försäkrade bostadsbyggnaden ingår i lösöret också spis, spisfläkt, centraldammsugare, kyl, diskmaskin och bastuugn även om de är fast monterade.

Försäkringen för lösöre i hemmet och fritidsbostad omfattar även

- hobby- och sportutrustning som inte drivs av motorer
- fisknät i privat bruk upp till 1 000 euro
- kontanter, övriga betalmedel och värdepapper som ägs av de försäkrade upp till 500 euro (ingår inte i försäkringen för lösöret i fritidsbostaden)
- telefoner, hemdatorer och övriga kontorsmaskiner som används privat och i lantbruket
- adb-data, filer och fritt saluförda färdigprogram för hemdatorer i privat och lantbruksanvändning
- personliga hjälp- och vårdmedel som den försäkrade äger, t.ex. hörapparat, rullstol och protes
- maskiner med förbrännings- eller elmotor vars konstruktiva topphastighet är högst 25 km/h upp till 4 000 euro. Sådana maskiner är åkräsklippare, trädgårdstraktor, snöslunga och fordon avsedda för barn.
- roddbåt och båtmotor med en effekt på högst 10 hästkrafter (ersätts enligt villkorspunkt 21 i båt-försäkringen för lantbruk)
- egendom som hyrts eller lånats för eget eller hushållets bruk och som om den ägdes av den försäkrade skulle höra till med denna försäkring försäkrat lösöre i hemmet
- fast inredning i hyres- eller aktielägenhet i eget bostadsbruk upp till maximisättningen för hemlösöret som anges i försäkringsbrevet. Med fast inredning i bostad avses egendom som aktieägaren i enlighet med 78 § 2-4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag (809/1991) eller motsvarande senare lag är underhållsansvarig för samt i bostaden utträttade inrednings- och förbättringsarbeten.

10.4.2.1.2 Separat försäkrade objekt

Följande egendom ska försäkras separat

- samlingar
- värdeföremål om värdet på ett enskilt föremål överstiger 10 000 euro eller föremålen tillsammans 20 000 euro.

10.4.2.1.3 Egendom som inte ingår i lösöret

Det försäkrade lösöret för hemmet och fritidsbostaden omfattar inte och kan inte omfatta:

- sällskapsdjur
- uthyrd eller utlånad egendom
- data, filer och andra färdigprogram än de som finns att få öppet och vilka hänför sig till eller ingår i datamedium
- avhandlingar, lärodomsprov, manuskript och andra motsvarande handlingar
- i förordningen om motorfordon eller annan motsvarande lag eller förordning avsedda motorfordon, motordrivna fortkäffningsmedel, maskiner eller apparater eller deras delar och utrustning med undantag av i punkt 10.4.2.1.1 nämnda med förbränningsmotor drivna anordningar (inklusive tilläggsutrustning), bilbarnstol och skidbox i förråd
- fast inredning som bolaget enligt 78 § 2-4 mom. i lagen om bostadsaktiebolag (809/1991) eller motsvarande senare lag är underhållsansvarig för eller eventuell utvidgning av ansvaret som avtals i bolagsordningen
- egendom vars innehav eller användning strider mot gällande lagstiftning.

10.4.2.1.4 Motoriserad apparat

Försäkringsobjekt är i försäkringsbrevet separat nämnd maskin eller apparat som drivs för egen maskin eller batteri såsom trädgårdstraktor, åkräsklippare, snöslunga samt som hobbyutrustning mikrobil, modellflygplan eller motsvarande fjärrstyrda apparater. Undantag är apparater nämnda i punkt 10.4.2.1.1 som ingår i hem- eller fritidsbostadslösöre upp till 4 000 euro.

10.4.2.1.5 Motor- och roddbåtar i privat bruk

Lösöresförsäkringen för hemmet och fritidsbostad omfattar en roddbåt med en utombordsmotor vars effekt är högst 10 hästkrafter.

Separat försäkring krävs för

- motorbåt i privat bruk inklusive motor
- utombordsmotor vars effekt är över 10 hästkrafter men högst 20 hästkrafter.

Försäkringen omfattar då även utrustning som hör till båten och som behövs när båten används till sjöfart.

10.4.2.2 Lantbrukslösöre

10.4.2.2.1 Lantbruksprodukter och -tillbehör

Lantbruksprodukter

Som lantbruksprodukter anses på den egna gården odlade eller för gårdens eget bruk anskaffade:

- sädes-, strå- och oljeväxter och delar av dem
- rotfrukter och grönsaker (lagrade produkter försäkras separat, se punkt 10.4.2.2.2)
- foder, också inköpt

- säd och utsäde
- bär
- för gårdens eget bruk anskaffad sperma.

Försäkringsobjekt är också på gården producerade lantbruksprodukter som på basis av lagringsavtal ännu förvaras på gården. Av animala produkter anses som lantbruksprodukter mjölk och hönsägg.

Växande gröda är försäkringsobjekt endast vid brandskador.

Lantbrukstillbehör

Till lantbrukstillbehör hör bl.a. bränslen och smörjmedel, förnödenheter för inhägnader och förpackning, gödselämnen, spadar, grepar och dylika små redskap.

Försäkringen omfattar husbehovsvirke och lagrat byggnadsmaterial till ett värde av högst 6 000 euro. Överstigande andel ska försäkras separat.

Försäkringsobjekt är inte

- växter i växthus
- honung producerad på gården
- svampar
- förädlade produkter, frysvaror
- virke som saluförs, t.ex. brännved, stockar, sågvaror etc.
- produktionsdjur
- pälsdjur
- lagrade grönsaker (kan försäkras separat, se 10.4.2.2.2).

10.4.2.2.2 Lagrade produkter

Försäkringsobjekt är i försäkringsbrevet som separat lagrade produkter försäkrade potatis och grönsaker producerade på gården, även när de lagrats i kyllda eller luftkonditionerade potatis- och grönsakslager.

Bär som lagras som frysvaror försäkras som omsättningstillgångar i binäring.

10.4.2.2.3 Lantbruksmaskiner och -inventarier

Försäkringsobjekt är maskiner och inventarier avsedda för idkande av lantbruk och som ägs av de försäkrade. Arbetsmaskiner som används huvudsakligen vid arbetsprestationer för utomstående försäkras som objekt inom binäringen.

Försäkringsobjekt är även matnings- och fodervagnar samt sopmaskiner som används endast i djurstall.

Till lantbruksmaskiner och -inventarier anses också höra hyrd eller lånad maskin eller apparat som om den ägdes av försäkringstagaren skulle höra till denna grupp (se ersättningsbestämmelser punkt 10.5.1.2).

Som lantbruksmaskiner anses inte vagntröskor eller av egen motor drivna styrbara andra maskiner och anordningar med undantag av matnings- och sopmaskiner.

Till lantbruksmaskiner och -inventarier hör inte heller maskiner och apparater som används för annat än eget lant- eller skogsbruk.

10.4.2.3 Motordrivna arbetsmaskiner

Försäkringsobjekt är i lantbruket använda och i försäkringsbrevet specificerade traktorer, skördetröskor och oregistrerade arbetsmaskiner drivna av egen maskin. Nedan används arbetsmaskin som gemensam benämning för dessa.

Försäkringsobjekt är också i riktpriSET för den försäkrade arbetsmaskinen ingående standardutrustning, breddningshjul samt fast monterad sedvanlig tilläggsutrustning och -apparat väsentlig för användningen. Standard- och tilläggsutrustningen är försäkringsobjekt när de är monterade på den försäkrade arbetsmaskinen. Alla arbetsmaskiner som ansluts till traktorer inklusive frontlastaren på jordbrukstraktor, försäkras som objekt under lantbruksmaskiner och -inventarier eller under binäring.

Försäkringsobjekt är också normalt från arbetsmaskinen lösgörbar tilläggs- och standardutrustning vid brand, stöld och uppsåtlig skadegörelse.

10.4.2.4 Lösöre för binäring

Försäkringsobjekt är i försäkringsbrevet nämnt lösöre för idkandet av binäring enligt specifikationen nedan.

10.4.2.4.1 Maskiner och anläggningar

Försäkringsobjekt är maskiner, anläggningar och arbetsredskap som används för idkandet av binäringen enligt det som antecknats i försäkringsbrevet. Till denna grupp hör också i byggnaden fast monterade maskiner för idkandet av binäringen såsom maskiner i kylager och frysrum, för specialventilation eller fuktreglering avsedda maskiner och anläggningar samt maskinbäddar.

Separat som objekt ska nämnas i detalj en maskin till ett försäkringsvärde över 15 000 euro samt mobila eller på varierande platser försäkrade maskiner och anläggningar.

Arbetsmaskiner som drivs av egen motor hör inte till denna grupp.

10.4.2.4.2 Inventarier och andra lösa anläggningstillgångar

Försäkringsobjekt är lösa anläggningstillgångar som används vid idkandet av binäring. Separat ska dock försäkras adb-program, operativsystem, data och filer som används i binäringen.

När huvudparten av försäkringstagarens anläggningstillgångar försäkrats med detta avtal är försäkringsobjekt de inom binäringen anställda personliga egendom upp till 1 000 euro per anställd.

Försäkringsobjekt är dock inte av de anställda ägda:

- kontanter, övriga betalmedel och värdepapper

- registreringspliktiga arbetsmaskiner, fordon
- maskiner och apparater drivna av egen maskin med en effekt över 5 kW
- värdeföremål och samlingar
- modeller, former, ritningar och kartor
- adb-filer, data och program.

10.4.2.4.3 Omsättningstillgångar

Omsättningstillgångar är av försäkringstagaren ägda råmaterial, halvfrärdiga och frärdiga produkter, omsättningstillgångar som tagits för försäljning samt förpackningsmaterial. Den egna gårdens produkter anses som omsättningstillgångar när de tagits för fortsatt förädling.

Lagrade frysvaror och kylvaror är försäkringsobjekt i frys- och kylrum eller i kvävebehållare när de separat antecknats i försäkringsbrevet.

10.4.2.4.4 Pengar och värdepapper

Försäkringsobjekt är pengar och värdepapper i den försäkrade binäringen försäkrade på placeringsplatsen i enlighet med det som antecknats i försäkringsbrevet.

Som pengar och värdepapper anses också pengar som laddats på smart- och betalkort samt oanvända frimärken, lunchkuponger, checkar och övriga motsvarande fordringsbevis.

10.4.2.4.5 Främmande egendom

Försäkringsobjekt är separat i försäkringsbrevet nämnd främmande egendom, t.ex. i anknytning till verksamheten

- behandlad eller förvarad egendom som tillhör kunder
- uthyrd eller utlånad egendom
- egendom som tillhör underleverantörer.

10.4.2.4.6 Motor- och roddbåtar i binäring

Försäkringsobjekt är i binäringen (lantbruksturism) använda motorbåtar inklusive motorer, roddbåtar och utombordsmotorer samt den båtutrustning som krävs för att röra sig på sjön. Motoreffekten får vara högst 20 hästkrafter.

10.5 Ersättningsbestämmelser för sakförsäkring

10.5.1 Skadebelopp

Skadebeloppet och egendomens värde beräknas i regel enligt återanskaffningsvärdet för egendomen. Om föremålets dagsvärde före skadan varit under 50 % av återanskaffningsvärdet, beräknas skadebeloppet enligt dagsvärdet. Dagsvärdet för varje skadat föremål bedöms separat.

Skadebeloppet för fast hus- och produktionsteknik och uppvärmningsanordningar beräknas på basis av bruksåldrarna i tabellen nedan. Vid beräkningen av åldern på ifrågavarande egendom beaktas varken anskaffningsåret eller året då skadan inträffat. När

minst 50 % av egendomens bruksålder återstår beräknas skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet. När mindre än 50 % av bruksåldern återstår beräknas skadebeloppet enligt dagsvärdet.

Maskin eller anläggning	Bruksålder år
Pannanläggningar som fungerar med fast bränsle	15
Produktionsautomatikelektronik	12
Ventilation och luftkonditioneringsteknik samt kylanläggningar	15
Övriga produktionstekniska fasta maskiner och anläggningar	20
Luft- och jordvärmepumpar	15
Varmvattenberedare	20
Plast- och kopparrör	40
Stålrör	50

Om bruksåldern för maskin eller anläggning är väsentligt kortare än bruksåldern i tabellen används den faktiska bruksåldern som grund för bedömningen av skadebeloppet.

Om en fullvärdesförsäkrad byggnad i försäkringsbrevet antecknats som försäkrad enligt dagsvärdet beräknas skadebeloppet och värdet på egendomen enligt dagsvärdet. Vid delskada ersätts dock reparationskostnaderna upp till 6 000 euro enligt återanskaffningsvärdet, när den skadade egendomens värde överstiger 50 % av återanskaffningsvärdet.

Skadebeloppet för traktor, skördetröska och annan motordriven arbetsmaskin beskrivs i punkt 10.5.5.

10.5.1.1 Skadebelopp enligt återanskaffningsvärdet

Försäkringsvärdet enligt återanskaffningsvärdet och skadebeloppet fastställs enligt prisnivån vid tidpunkten för återanskaffningen av egendomen.

Med tidpunkten för återanskaffningen avses den tidpunkt då egendomen repareras eller ny egendom anskaffas i stället för den förstörda.

Skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet är egendomens återanskaffningsvärde vid tidpunkten för återanskaffningen med beaktande av faktorerna som nämns i punkterna 10.5.1.3-10.5.1.8. Om den skadade egendomen kan repareras, utgör reparationskostnaderna skadebeloppet med beaktande av faktorerna som nämns i punkterna 10.5.1.3-10.5.1.8.

10.5.1.2 Skadebelopp enligt dagsvärdet

Försäkringsvärdet enligt dagsvärdet fastställs och skadebeloppet beräknas enligt prisnivån vid tidpunkten för skadan.

Skadebeloppet enligt dagsvärdet utgör en lika stor del av skadebeloppet enligt återanskaffningsvärdet vid tidpunkten för skadan som dagsvärdet för egendomen av återanskaffningsvärdet vid tidpunkten för skadan.

Om den skadade egendomen kan repareras, är skadebeloppet en lika stor del av reparationskostnaderna som dagsvärdet är av återanskaffningsvärdet. Skadebeloppet för lösöre som kan repareras är dock de verkliga reparationskostnaderna med beaktande av faktorerna i punkterna 10.5.1.3-10.5.1.8, dock högst föremålets dagsvärde. Utvidgningen gäller dock inte adb-utrustning.

Skadebeloppet för av annan hyrd eller lånad lantbruksmaskin är reparationskostnaderna, dock högst dagsvärdet. Det högsta ersättningsbeloppet är 10 000 euro.

Om en reparationsduglig maskin inte repareras, är det högsta skadebeloppet de uppskattade reparationskostnaderna för egendomen, dock högst dagsvärdet. Kostnader för uppskattningen av reparationskostnaderna ersätts inte.

Om maskinen eller anläggningen inte kan repareras på grund av att reservdelar inte står att få i Finland och inte heller till skäligt pris utomlands, är skadebeloppet högst dagsvärdet för maskinen eller apparaten.

10.5.1.3 Lagstiftningens inverkan på skade- och ersättningsbeloppet

Om byggnaden, till följd av att tvingande myndighetsbestämmelser för nybygge ändrat, inte kan uppföras på nytt så att den till sina egenskaper motsvara den ursprungliga byggnaden, utökas skadebeloppet med de kostnader som beror på de ändrade myndighetsbestämmelserna.

Försäkringen ersätter som extra kostnader högst 10 % av skadebeloppet beräknat utan de ifrågakörande kostnaderna.

Vid reparationsbyggande ersätts inte dessa extra kostnader.

I skadebeloppet för lösa anläggningstillgångar ingår inte förnyelse-, ändrings- eller förbättringsarbeten på konstruktionen eller skadad maskin eller anläggning vilka krävs av ändrad lagstiftning eller bestämmelse från myndighet.

10.5.1.4 Service-, underhålls- och förbättringsarbeten

I skadebeloppet ingår inte kostnader som orsakats av service- och underhållsarbeten, förbättring av den tekniska nivån eller temporära reparationer. De temporära reparationerna efter en skada kan försäkras med en avbrottsförsäkring för täckningsbidrag eller försäkring för extra kostnader.

10.5.1.5 Kostnader för påskyndande av reparation

För reparationskostnadernas del ingår i skadebeloppet normala arbets- och anskaffningskostnader. I skadebeloppet ingår inte overtids- och helgersättningar och inte heller andra motsvarande kostnader för påskyndande.

Kostnaderna för påskyndande kan försäkras med en avbrottsförsäkring för täckningsbidrag eller försäkring för extra kostnader.

10.5.1.6 Restvärde

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas egendomens restvärde som avdrag. Om efter skada kvarblivna byggnadsdelar på grund av lagstiftningen eller bestämmelser från myndighet inte kan utnyttjas beaktas inte restvärdet till denna del.

Med lagstiftning och bestämmelse från myndighet avses här byggnadslagen och lagen om allmänna vägar samt stadgarna som avgetts med stöd av dem, gällande byggförbud samt byggbegränsningar.

Värdeminskningen beräknas så att från restvärdet avdras det pris som kan fås för kvarblivna byggnadsdelar när de säljs för borttransportering.

Försäkringstagaren ska uppvisa utredning över att byggförbud eller byggbegränsning gäller. På Tapiolas begäran ska försäkringstagaren ansöka om undantagstillstånd för att återställa byggnaden i dess tidigare skick. Om tillståndet inte beviljas, ska försäkringstagaren ansöka om ändring av beslutet.

På Tapiolas begäran ska försäkringstagaren befullmäktiga Tapiola att representera honom i ärendet som gäller ansökan om undantagstillstånd.

10.5.1.7 Skattebestämmelser

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas bestämmelserna om beskattning. En sådan bestämmelse är t.ex. mervärdesskattelagen.

10.5.1.8 Skadebelopp i specialfall

10.5.1.8.1 Data och filer

Skadebeloppet för data och filer utgörs av kostnaderna för återställning och inmatning av förlorad data. Vid beräkningen av skadebeloppet antas att program säkrats på sådant sätt Tapiola kräver eller att ett ännu bättre säkrings sätt använts.

Om också säkerhetskopiorna av filer förloras i samband med samma ersättningsbara brand-, egendomsbrotts- eller läckageskada ersätts kostnaderna för återinmatning för en period av en månad före skadan.

10.5.1.8.2 ADB-program

Skadebeloppet för ADB-program är skäligen kostnader för återställning och räddning samt skäligen kostnader för anskaffning, installation, avpassning och tester. Vid beräkningen av skadebeloppet antas att program säkrats på sådant sätt Tapiola kräver eller att ett ännu bättre säkrings sätt använts. Om också säkerhetskopiorna av program eller operativsystem förloras i samband med samma ersättningsbara brand-, egendomsbrotts- eller läckageskada ersätts återanskaffningskostnaderna för nya program eller operativsystem. Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas kundens avtal om användarlicens.

Försäkringstagaren ska uppvisa inköpskvitto eller användarlicens för programmet. Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas endast fritt saluförda program.

10.5.1.8.3 Komplettdatorutrustning och -system

Om en del av en komplett datorutrustning eller ett datorsystem förstörs eller skadas, är skadebeloppet det ekonomiska värdet för delen. I skadebeloppet ingår inte den förlust av användbarhet eller värde som orsakas hela utrustningen eller systemet.

10.5.1.8.4 Gårdsområde

Skador på gårdsområdet beräknas enligt kostnaderna för iståndsättningen. Iståndsättningskostnaderna för en gård i naturligt tillstånd ersätts dock inte.

Skadebeloppet för prydnadsbuskar och träd fås genom att till priset för nya i Finland allmänt saluförda plantor tillägga skäligena kostnader för transport och plantering.

Maximiersättningen är 4 000 euro.

10.5.1.8.5 Värdepapper

För dödningsbara värdepapper inberäknas i skadebeloppet endast dödningskostnaderna.

10.5.2 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet beräknas enligt skadebeloppet i punkt 10.5.1 med beaktande av nedanstående faktorer.

Ersättningsbeloppet för traktor, skördetröska och annan motordriven arbetsmaskin beskrivs i punkt 10.5.5.

10.5.2.1 Sakskada

Försäkringen ersätter direkt sakskada på det försäkrade objektet på grund av skadefall och de följskador som separat nämns i villkoren. Om för egendomen eller del av den i försäkringsbrevet antecknats försäkringsbelopp, är detta den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet.

Om för den försäkrade egendomen i försäkringsbrevet eller villkoren nämnts en maximiersättning, är denna ersättning övre gräns för Tapiolas ersättningskyldighet.

10.5.2.2 Kostnader för begränsning och avvärjning av skada

Försäkringen ersätter skäligena kostnader som uppstått vid begränsandet, avvärjandet eller efterbevakning på brandmyndigheternas uppmaning av en ersättningsbar sakskada som drabbat eller omedelbart hotar försäkringstagaren. Dessa kostnader ersätts även om försäkringsbeloppet skulle överskridas. Kostnaderna ersätts utan avdrag för självrisken.

10.5.2.3 Försenat resgodis vid utlandsresa

Försäkringen för hemlösores ersätter anskaffnings-

kostnader för nödvändighetsartiklar när resgodiset överläts till ett transportföretag, trafikföretag eller researrangör och godset anländer till destinationen utomlands minst 12 timmar efter att den försäkrade anlänt. Ersättningen är högst 100 euro per varje börjat dygn och per försäkrad. Anskaffningskostnader för nödvändighetsartiklar ersätts högst upp till totalt 400 euro per försäkrad.

Försäkringen ersätter även skäligena kostnader för letande efter resgodis om det försvunna resgodiset överläts till transport- eller trafikföretag eller researrangör.

10.5.2.4 Under- och överförsäkring

En eventuell under- och överförsäkring beaktas vid beräkningen av ersättning.

10.5.2.5 Självrisk

Vid varje skadefall har försäkringstagaren en självrisk som antecknats i försäkringsbrevet eller produktvillkoren förutsatt att det inte är frågan om avvikande självrisk enligt punkt 10.5.2.5.1.

Självriskens avdrags från skadebeloppet beräknat enligt dessa villkor. Om flera objekt med olika självrisk som tillhör en och samma försäkringstagare och finns på en och samma plats skadas samtidigt avdrags från saksksadebeloppet endast den största fastställda självrisken.

10.5.2.5.1 Avvikande självrisk

Självriskens avdrags inte

- från kostnader för begränsande och avvärjande av skada
- från kostnader för anskaffning av nödvändighetsartiklar och letande efter resgodis som avses i punkt 10.5.2.3
- om en larmanläggning som installerats i den försäkrades bostadsbyggnad (med undantag av brandvarnare) fungerat tillbörligt och väsentligen minskat skadans omfattning eller om någon brutit sig in i bostaden genom en dörr som var låst med säkerhetslås
- från anskaffningskostnader för nytt överspänningskydd om överspänningskyddet som skyddat en elektrisk anordning gått sönder till följd av åska eller annan överspänning
- om egendom som ingår i hemlösores har stulits från ett kassaskåp med inbrottskydd av klass Euro 1.

10.5.2.5.2 Ordning för avdrag av självrisk och andra avdrag

Självriskerna och övriga avdrag nämnda i dessa villkor eller de gemensamma avtalsvillkoren avdrags från skadebeloppet i följande ordning:

- 1) eventuellt skattebelopp
- 2) självrisk
- 3) eventuell minskning av ersättning, t.ex. på grund

af försummande av säkerhetsföreskrifterna eller underförsäkring.

10.5.2.6 Kostnader för skadeutredning

Om Tapiola för skadehandläggningen är tvungen att begära en uppskattning av reparationskostnader eller myndighetsintyg, t.ex. lagfartsintyg och gravationsbevis, ersätter Tapiola kostnaderna för dokumenten. Övriga skadeutredningskostnader, t.ex. rese- och telefonsamtalskostnader, ersätts inte.

10.5.3 Utbetalning av ersättning

Ersättning för intecknad egendom som ställts som säkerhet för skuld betalas i första hand till inteckningshavarna, t.ex. banken. Ersättningen kan dock betalas till försäkringstagaren om ersättningsbeloppet är ringa i förhållande till värdet på egendomen eller om inteckningshavarna har gett sitt samtycke till att ersättningen betalas till försäkringstagaren. Försäkringstagaren måste uppvisa en utredning av inteckningshavarnas samtycke.

10.5.3.1 Ersättning enligt återanskaffningsvärdet

Skadan ersätts enligt återanskaffningsvärdet när egendomens dagsvärde är minst hälften av återanskaffningsvärdet och försäkringsbeloppet som antecknats i försäkringsbrevet är i enlighet med återanskaffningsvärdet.

Ersättning enligt återanskaffningsvärdet kräver att den skadade egendomen inom två år efter skadefallet antingen repareras eller att på samma plats byggs eller att i stället för löseegendom anskaffas ny egendom av samma kvalitet och för samma ändamål. Om bygandet fördröjs på grund av myndighetsåtgärder utökas den fastställda tiden på två år med dröjsmålet.

Ersättning enligt återanskaffningsvärdet betalas på följande sätt:

- först betalas ersättning enligt dagsvärdet
- skillnaden mellan ersättningen enligt återanskaffningsvärdet och dagsvärdet betalas i takt med återanskaffningen när Tapiola fått uppgifter om återanskaffningsåtgärderna ovan och ersättningen enligt dagsvärdet använts till återanskaffning
- ersättning enligt återanskaffningsvärdet betalas högst i enlighet med de verkliga kostnaderna.

Rätt till ersättning enligt återanskaffningsvärdet har endast försäkringstagaren eller den för vilken försäkringen gäller. Rätten kan inte överföras.

10.5.3.2 Ersättning enligt dagsvärdet

Skadan ersätts endast enligt dagsvärdet om dagsvärdet för egendomen är under hälften av återanskaffningsvärdet.

10.5.3.3 Ersättning enligt förstarisk

För objekt där försäkringsbeloppet är förstarisk (maximiersättning) består ersättningsbeloppet av

skadebeloppet minskat med avdrag och självrisker som anges i försäkringsprodukts- och specialvillkor som hänför sig till avtalet.

Ersättningsbeloppet är dock högst det avtalade förstariskbeloppet.

10.5.3.4 Alternativ till ersättning i pengar

Tapiola har rätt att låta återuppföra, skaffa eller reparera förstörd eller skadad egendom i stället för att betala ut ersättning i pengar.

10.5.3.5 Ritningar, modeller och datamaterial

Ett villkor för ersättning av modeller, formar, ritningar, kartor, arkiv, ADB-data, ADB-filer och ADB-program är att den skadade egendomen repareras eller att motsvarande ny egendom anskaffas i stället inom två år fr.o.m. datumet för skadan.

10.5.4 Övriga ersättningsbestämmelser

10.5.4.1 Skadeanmälan och inspektion

En skada ska omedelbart anmälas till Tapiola. Tapiola ska beredas tillfälle att inspektera den skadade egendomen innan reparation påbörjas eller ny egendom anskaffas. Om påbörjandet av reparationen är nödvändigt för att hindra att affärsverksamheten avbryts eller att annan följdskada uppstår, kan reparationen påbörjas även om skadeanmälan till Tapiola inte kunnat göras. Även i dessa fall ska skadan anmälas snarast möjligt.

10.5.4.2 Skadad och förlorad egendom

Skadad och oskadad kvarstående egendom förblir försäkringstagarens egendom. Tapiola har dock rätt att inlösa skadad egendom eller del av den. Den inlösningsbara egendomen värderas enligt samma grunder som skadebeloppet.

Om förlorad egendom fås tillbaka efter att ersättningen utbetalats, ska försäkringstagaren omedelbart överlämna egendomen till Tapiola eller återbetala ersättningen för den.

10.5.4.3 Försäkringsbelopp efter skada

Premien berättigar till högst en ersättning som motsvarar försäkringsvärdet/i försäkringsbrevet antecknat försäkringsbelopp under en försäkringsperiod.

För perioden mellan återanskaffningstidpunkten och tidpunkten när försäkringsperioden upphör har Tapiola rätt till en premie som motsvarar ersättningen.

Försäkringen fortsätter dock oförändrad fram till slutet av försäkringsperioden om Tapiola inte meddelar om en eventuell extra premie eller om andra ändringar i samband med ersättningsbeslutet.

10.5.5 Skadebelopp och ersättning för traktor, skördetröska och annan motordriven arbetsmaskin

I dessa villkor används i fortsättningen benämningen arbetsmaskin om traktorer, skördetröskor och andra motordrivna arbetsmaskiner.

Med arbetsmaskin avses inte gräsklippare, trädgårdstraktorer och andra små arbetsmaskiner. Ersättningsbestämmelserna för dessa beskrivs på annat ställe i ersättningsbestämmelserna för sakförsäkring.

10.5.5.1 Ersättningsens omfattning

Sakförsäkringen ersätter av försäkringsfall orsakad direkt sakskada. Med sakskada avses att föremålet skadas, förstörs eller tillgrips.

Kasko- och delkaskoförsäkringen för lantbruk ersätter skäligen kostnader för hämtning eller returnering av stulen och upphittad arbetsmaskin.

Om en arbetsmaskin till följd av ett försäkringsfall som är ersättningsbart med stöd av denna försäkring skadas så att den inte är trafikduglig, ersätter sakförsäkringen också transport av arbetsmaskinen till närmaste verkstad där den kan repareras såsom avses i punkt 10.5.5.3.

Dessutom ersätter försäkringen skäligen kostnader orsakade av avväjring eller begränsning av inträffad eller omedelbart hotande skada. Se även Skyldighet att avvärja och begränsa skada vid skadeförsäkring (Allmänna avtalsvillkor punkt 6.2).

10.5.5.2 Begränsningar

Sakförsäkringen ersätter inte

- minskning av arbetsmaskinens värde
- ändrings- eller förbättringsarbeten i samband med reparation av arbetsmaskinen
- kostnader på grund av att bristfällig eller misslyckad reparation av arbetsmaskinen måste utföras på nytt eller förbättras
- förlust av arbetsmaskinens bruksnytta (ersättning för avställningstid) eller hyreskostnader för ersättande arbetsmaskin.
- normalt slitage till följd av användning av arbetsmaskinen och värdeminskning orsakad av med arbetsmaskinen körda kilometer i samband med olovligt bruk
- förlust av bränsle
- kostnader för utredning och skötsel av skadeärende.

Hyreskostnaderna för ersättande arbetsmaskin kan försäkras med Tapiolas täckningsbidragsavbrottsförsäkring eller tilläggskostnadsförsäkring.

10.5.5.3 Skadebelopp

Skadebeloppet är reparationskostnaderna för arbetsmaskinen om reparation är lönsamt i enlighet med dessa villkor. Reparation är inte lönsamt om de uppskattade reparationskostnaderna för arbetsmaskinen överstiger 70 % av arbetsmaskinens gängse värde datumet då försäkringsfallet inträffade.

Om reparation inte lönar sig har Tapiola rätt att inlösa försäkringsobjektet till dess gängse värde. Gängse värdet är den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet.

Reparation av arbetsmaskin

Försäkringen ersätter nödvändiga och behövliga reparationskostnader för arbetsmaskinen. Arbetsmaskinen ska repareras med ändamålsenliga reparationsmetoder och delar. Om slitna eller korroderade delar ersätts med nya och arbetsmaskinens skick förbättras väsentligt till följd av detta, ersätts endast den del av reparationskostnaderna som motsvarar de reparationer som gjorts för att få arbetsmaskinen i samma skick som före skadan. Det är t.ex. frågan om en förbättring om däck som skadats har endast hälften eller mindre av slitytan kvar och dessa ersätts med nya däck.

10.5.5.4 Gångse värde

Den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet är fordonets gängse värde inklusive utrustning som utgör försäkringsobjekt.

Gångse värde för arbetsmaskinen är det kontantpris som enligt marknadssituationen vid datumet för försäkringsfallet allmänt kan fås för arbetsmaskinen om det skulle säljas på ett ändamålsenligt sätt.

Med gängse värde avses inte maskinaffärernas utförsäljningspris, begärt pris eller bytesvärdet utan ett sådant pris som flera än en person skulle vara beredd att betala kontant för fordonet. Vid fastställandet av arbetsmaskinens gängse värde beaktas marknadspriserna på arbetsmaskinen och märket, årsmodell, ålder, timmar som maskinen använts, utrustning, individuellt skick, antalet tidigare ägare, arbetsmaskinens användningshistoria och övriga faktorer som inverkar på det gängse värdet.

10.5.5.5 Utbetalning av ersättning

Tapiola uppfyller sin ersättningskyldighet genom att;

1. enligt verifikat betala de omedelbara reparationskostnader som uppstått på grund av försäkringsfallet eller genom att betala ett uppskattat och avtalat reparationskostnadsbelopp
2. betala skillnaden mellan försäkringsobjektets gängse värde omedelbart före och efter skadan
3. inlösa objektet till dess gängse värde
4. inlösa fordonet till dess nyvärde i fall som anges i punkt 10.5.5.6
5. skaffa en ersättande motsvarande eller likvärdig arbetsmaskin, utrustning eller del.

Om äganderätten till försäkringsobjektet inte överläts till Tapiola utbetalas ersättning enligt punkt 1 eller 2 i listan ovan.

10.5.5.6 Nyvärdesförmån

I försäkringarna för traktorer och skördetröskor ingår nyvärdesförmån. I försäkringar för andra arbetsmaskiner ingår inte nyvärdesförmån. Den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet är kontantförsäljningspriset för en ny traktor eller skördetröska av samma märke och modell vid tidpunkten för försäk-

ringsfallet. Om modellen inte längre saluförs, är den övre gränsen för ersättningskyldigheten det beräknade kontantförsäljningspriset för närmast motsvarande traktor eller skördetröska.

Ersättning fastställs enligt nyvärdesförmån om

1. traktorn eller skördetröskan, bortsett från en maskinaffärs ägande och innehav, ägts endast av försäkringstagaren eller varit i dennes besittning och varit försäkrad allt sedan den första gången registrerades eller borde ha registrerats eller för skördetröskans del när den övergick i försäkringstagarens besittning
2. från det första registreringsdatumet för traktorn förflutit högst ett år eller från att skördetröskan övergått i försäkringstagarens besittning förflutit högst ett år
3. traktorn använts högst 1 000 timmar och skördetröskan högst 150 timmar
4. reparationskostnaderna för traktorn eller skördetröskan beräknas uppgå till minst 50 % av kontantförsäljningspriset för ett nytt motsvarande fordon eller, om denna modell inte längre saluförs, det beräknade kontantförsäljningspriset för närmast motsvarande modell
5. Ett villkor för ersättning enligt nyvärdesförmån är att traktorn eller skördetröskan anskaffats som nya och oanvända. Villkor för ersättning enligt nyvärdesförmån är att i stället för en skadad, förstörd eller försvunnen traktor eller skördetröska skaffas en motsvarande arbetsmaskin.

10.5.5.7 Ersättning till finansbolag

Försäkringsfall

Försäkringen ersätter skada till följd av skada på eller förlust av arbetsmaskin förutsatt att skadan inte ersätts med stöd av försäkringar i villkorspunkterna 19.1.1-19.1.4 i Delkaskoförsäkring för lantbruk eller 20.1.1-20.1.3 i Kaskoförsäkring för lantbruk och när ersättning har förvägrats eller när delersättning utbetalas med stöd av dessa försäkringar till följd av avtalsjämkning vid

1. brand-, stöld-, älg- eller kollisionsskada samt uppsätlig skadegörelse på grunder att arbetsmaskinen inte var låst
2. kollisions- eller älgskada på grund av bestämmelse som begränsar ersättningsområdet vilka är
 - skada till följd av bristfällig olje- eller kylvätske-cirkulation (19.1.3 eller 20.1.3)
 - skada orsakad av vatten (Kaskoförsäkring för lantbruk 20.1.3)
 - skada orsakad av att fordonet sjunkit genom is (Kaskoförsäkring för lantbruk 20.1.3)
 - skada orsakad av skadedjur eller gnagare (Kaskoförsäkring för lantbruk 20.1.3).

Begränsningar i ersättningskyldighet

Försäkringen ersätter inte skada som beror på

- bedrägeri eller förskingring
- försummandet av villkor för finansieringsavtal.

Försäkrade

Försäkrade är

- affär som idkar arbetsmaskinshandel och som sålt arbetsmaskinen med äganderättsförbehåll eller finansinstitut till vilket affären överfört motsvarande rättigheter
- arbetsmaskinens leasegivare (leasing, inte s.k. rent)
- innehavaren av panträtt eller bilinteckning som gäller arbetsmaskinen.

Skadebelopp

Den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet är arbetsmaskinens gängse värde. Gängse värde definieras i punkt 10.5.5.4.

Skadebeloppet är reparationskostnaderna för arbetsmaskinen om reparation är lönsamt i enlighet med dessa villkor. Reparation är inte lönsamt om de uppskattade reparationskostnaderna för arbetsmaskinen överstiger 70 % av arbetsmaskinens gängse värde datumet då försäkringsfallet inträffade.

Den inverkan som apparatur och utrustning som inte tillhör försäkringsobjektet eller apparatur och utrustning som inte ägs av den försäkrade har på arbetsmaskinens gängse värde och reparationskostnaderna beaktas inte vid beräkningen av skadebeloppet.

Maximiersättning

Maximiersättningen är arbetsmaskinens gängse värde minskat med självriskan, dock högst

- försäljarens fordran i enlighet med avbetalningsavtalet
- obetald andel av lån som getts mot bilinteckning (arbetsmaskinsinteckning) eller
- beloppet för panthavarens fordran.

Självrisk

Vid varje skadefall har den försäkrade en i försäkringsbrevet antecknad självrisk, dock minst 600 euro.

10.5.5.8 Underförsäkring

Egendomen är underförsäkrad om försäkringsbeloppet är mindre än försäkringsvärdet eller om de uppgivna nyckeltalen för försäkringsobjektet vilka begärdes som grund för försäkringen är mindre än de verkliga. Då ersätter försäkringen endast en så stor del av skadebeloppet minskat med självriskan som förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet eller förhållandet mellan premierna som uppburits på basis av nyckeltal mindre än det verkliga och det verkliga värdet utvisar.

10.5.5.9 Överförsäkring

Egendomen är överförsäkrad om försäkringsbeloppet är större än försäkringsvärdet eller om de uppgivna nyckeltalen för försäkringsobjektet vilka begärdes

som grund för premien är större än de verkliga. Som grund vid beräkningen av ersättningen används härvid det faktiska skadebeloppet.

10.5.5.10 Överföring av äganderätt och handlingar

Äganderätten till av försäkringen ersatt inlöst arbetsmaskin, del av den eller apparat övergår till Tapiola.

Äganderätten till den inlösta arbetsmaskinen ska skriftligen överföras till Tapiola. Ett villkor för inlösningsersättning är att också registreringshandlingarna och nycklarna till arbetsmaskinen samt nycklarna till alla anordningar som förhindrar olovligt bruk av arbetsmaskinen överlämnats till Tapiola.

10.5.5.11 Självrisiker

Vid varje försäkringsfall har den försäkrade en självriskandel som antecknats i försäkringsbrevet. Självrisiken är dock minst 600 euro om ersättningen betalas till finansbolag enligt punkt 10.5.5.7.

10.5.5.12 Avvikande självrisiker

Från ersättningen avdras ingen självrisk vid stöldskada på arbetsmaskin eller i den installerad utrustning om arbetsmaskinen vid tidpunkten för skadan var försedd med ett av Försäkringsbolagens bilreparationskommitté VAT godkänt stöldlarm som var aktiverat.

Om uppsåtlig skadegörelse och stöldskada skett samtidigt avdras endast den högsta självrisiken enligt dessa villkor.

10.5.5.13 Avdragsordning för självrisiker och andra avdrag

Självriskerna och övriga avdrag nämnda i villkoren avdras från skadebeloppet i följande ordning:

1. mervärdesskatteandel
2. eventuell nedsättning av ersättningen
3. grundsjälvrisk.

10.5.5.14 Mervärdesskatt

Mervärdesskatt eller motsvarande utländsk konsumtionsskatt som ingår i reparationskostnader för arbetsmaskinen eller anskaffningskostnader för ersättningsbar utrustning eller apparatur ersätts inte om den försäkrade antingen har rätt att avdra skatten eller få skatteåterbäring.

Från inlösningsersättning avdras ett belopp som motsvarar mervärdesskatten när den försäkrade skulle vara skyldig att betala skatt på arbetsmaskinens försäljningspris om arbetsmaskinen hade sålts den dag försäkringsfallet inträffade.

10.6 Säkerhetsföreskrifter

10.6.1 Allmänt

Avsikten med säkerhetsföreskrifterna är att vägleda försäkringstagaren i skadeavvärjning och skadebegränsning. Föreskrifterna anger sedvanliga försik-

tighetsmått samt trygga sätt och metoder att arbeta.

Försäkringstagaren ska följa nedanstående och i försäkringsbrevet angivna säkerhetsföreskrifter.

Om säkerhetsföreskrifterna inte följs och försummelsen konstateras ha inverkat på uppkomsten, beloppet eller omfattningen av skadan, kan enligt lagen om försäkringsavtal ersättningen minskas eller helt vägras.

Försäkringstagaren är skyldig att följa tillverkarens eller importörens samt myndigheternas bestämmelser och anvisningar.

10.6.2 Brandsäkerhet

10.6.2.1 Räddningsplan

Större lantbruk ska utarbeta en räddningsplan som förberedelse för eventuella skador. Planen ska i synnerhet omfatta utrustning och arrangemang för handbrandsläckning, upptäckande av brand i ett tidigt skede samt räddning av människor och djur.

Med större lantbruk avses i denna säkerhetsföreskrift lantbruk enligt miljöskyddsförordningen vars verksamhet kräver miljötillstånd. Med större lantbruk avses även lantbruk där ytan på separat produktionsbyggnad är över 1 000 m². Om lantbruket har produktionsdjur och minst ett djurstall ska en räddningsplan alltid utarbetas oberoende av produktionsbyggnadens yta.

10.6.2.2 Allmän brandsäkerhet

En byggnad eller del av byggnad får endast användas till det ändamål den är planerad för och i enlighet med byggnadslovet.

Byggnaden ska ha genomgått en av myndigheterna godkänd ibruktagningsbesiktning.

Strömmen i hushållsapparater ska alltid brytas efter användning. Om möjligt ska strömmen i televisioner och annan hemelektronikutrustning brytas från huvudströmbrytaren för natten och alltid när man lämnar bostaden. Televisioner ska rengöras och deras ventilation ska vara tillräcklig i enlighet med tillverkarens anvisningar.

Elspisen ska övervakas när den används. Vid läggdags eller när man avlägsnar sig från lägenheten ska man alltid kontrollera att spisen är avstängd. Antändliga föremål eller antändligt material får inte förvaras i spisens, eldståders och värmeaggregats omedelbara närhet. Spisfläktens filter ska rengöras enligt bestämmelserna.

Kylanläggningars ventilation ska vara tillräcklig och de ska placeras enligt installationsanvisningarna. Damm på baksidan av anläggningarna och på kompressorer ska avlägsnas regelbundet.

Spistillverkarens installationsanvisningar och angivna säkerhetsavstånd till antändligt material ska följas. Det är förbjudet att förvara och torka kläder el-

ler annat antändligt material ovanför spisen eller i dess omedelbara närhet eller på elektriska värmeelement.

Eld i öppen spis, ljus, öppen eld utomhus, eld i grill eller annan eld ska övervakas. Marschaller och ljus ska placeras på obrännbara underlag och på ett tillräckligt avstånd från antändligt material. Vid läggsdags eller när man avlägsnar sig från lägenheten ska elden släckas omsorgsfullt. Aska som avlägsnats från eldstäder ska förvaras i en lockförsedd obrännbar behållare på ett obrännbart underlag separat från byggnaden.

Vid rökning ska man försäkra sig om att cigaretten släcks på ett säkert sätt. Dessutom är rökning i sängen förbjudet. Hjälpmedel för uppgörande av eld ska förvaras oåtkomliga för barn.

Tvättmaskinen ska övervakas när den används. Ventilationen till tvättmaskin och torkanläggning får inte hindras och filter ska regelbundet rengöras enligt tillverkarens anvisningar för att förhindra överhettning.

Byggnadsdelar och säkerhetsanordningar som hindrar eld från att sprida sig, t.ex. branddörrar, sektionerande konstruktioner eller brandvarnare ska underhållas och hållas funktionsdugliga så att den planerade funktionen för att förebygga brand och hindra eld från att sprida sig uppnås.

Frusna rör eller annan frusen egendom får inte tinas med öppen eld eller varmluftsfläkt.

I bostadslägenheter, bostads- och fritidsbyggnader samt lokaliteter där man övernattar, t.ex. strandbastun och bodar, ska i varje våning finnas en fungerande brandvarnare som uppfyller brandvarningsstandard; minst 1 brandvarnare på varje begynnande 60 m². Varje rum för inkvartering i inkvarteringslokaliteten ska förses med minst en brandvarnare och allmänna lokaliteter med minst en brandvarnare på varje begynnande 60 m².

Brandvarnarna ska hållas funktionsdugliga. Funktionsdugligheten ska säkerställas med regelbundna kontroller.

10.6.2.3 Handbrandsläckningsutrustning och brandlarmssystem

Försäkrade objekt ska vara försedda med minst nedanstående antal funktionsdugliga handbrandsläckningsapparater.

Objekt	Handbrandsläckningsutrustning			Brandvarnare eller -system
	Klass 27 A 144 BC (6kg)	Klass 43 A 183 BC (12 kg)	Brandpost eller vattenslang	Övervakningsområde
Bostadsbyggnad	1 st.			1 st./60 m ²
Djurstall	1 st./500 m ²		1 st.	(1 st.)
Pannrum		1st.		
Maskinhall/garage	1 st.			
Sädestork	1 st.			
Skördetröska	1 st.			
Hetarbetsplats		2 st., varav den ena kan ersättas med 2st. 27 A 144 BC		
Plats för heta takarbeten		2 st.		
Motordriven arbetsmaskin	1 st.			

Beteckningar på handbrandsläckare:

- A = Släckning av fast brinnande material (trä, halm, papp etc.)
- B = Släckning av flytande ämne (olja, smörjmedel, bränsle)
- C = Släckning av gasformigt ämne.

Släckare av modell 27 A 144 BC (fungerar på ovan nämnda material) motsvarar modell ABIII 6 kg.

Släckare av modell 43 A 183 BC (fungerar på ovan nämnda material) motsvarar modell ABIII 12 kg.

Brandlarmssystem ska installeras om det är ett villkor för byggnadslov eller om myndighetsbestämmelser kräver det. Systemet ska installeras och underhållas enligt bestämmelserna och tillverkarens anvisningar.

För att upptäcka eldsvåda i ett tidigt skede och öka möjligheterna att rädda djuren samt för att kunna släcka branden med gårdens egen handbrandsläckningsutrustning ska man alltid överväga att installera ett brandlarmssystem som lämpar sig för lantbruk.

Handbrandsläckarna ska vara lättillgängliga och markerade med synliga skyltar. En del ska placeras vid ytterdörrar och elcentraler. Periodisk besiktning av släckarna ska utföras av en befullmäktigad serviceaffär med två (2) års mellanrum och i krävande förhållanden, t.ex. på ställen där det förekommer fukt, köld eller vibrationer, med ett (1) års mellanrum.

Brandpost och vattenslang kan fungera som alternativa släckredskap om myndighetsbestämmelser inte kräver annat. Vattenslang med munstycke som ger finfördelad stråle ska vara fast ansluten till vattenledningsnätet och den ska med en omfattande vattenmängd nå varje plats i produktionslokaliteterna. Brandposters och vattenslangars funktionsduglighet ska kontrolleras en gång om året.

10.6.2.4 Svetsning och andra heta arbeten

Heta arbeten är arbeten där gnistbildning förekommer eller där låga eller annan värme används och som orsakar brandfara.

Heta arbeten är bl.a. gas- och bågsvetsning, bränn- och elbågsskärning, skivskärning och metallslipning som orsakar gnistor samt arbeten där gasbrännare, annan öppen eld eller hetluftsbåsar används.

I synnerhet tillfälliga hetarbeten utgör brandfara och därmed ska man i mån av möjlighet överväga alternativa s.k. kalla arbetsmetoder. Alternativa arbetsmetoder är bl.a. bearbetningsmetoder och sådana fognings- och kapningsått som inte skapar gnistor och där man inte använder öppen eld.

Heta arbeten ska i första hand utföras i ändamålsenlig verkstad (permanent hetarbetsplats) eller utomhus på minst 10 meters avstånd från byggnad eller tank med brännbar vätska eller annat brännbart material såsom torkmedel, ved, brädförråd, torrt foder eller förtorkad hö.

Heta arbeten får inte utföras i garage.

En permanent hetarbetsplats och verkstad ska uppfylla följande krav:

- hetarbetsplats i anslutning till annan byggnad ska brandsektioneras till en egen sektion
- konstruktionerna ska vara antingen oantändliga eller täckta med skyddsöverdrag om konstruktionerna är antändliga

- i lokaliteten får inte finnas antändligt material eller avfall som inte ingår i arbetet
- i lokaliteten får inte behandlas eller förvaras brännbara vätskor och lokaliteten får heller inte stå i förbindelse till en lokalitet där det kan finnas eldfarliga gaser
- i lokaliteten ska tillräckligt handbrandsläckningsutrustning finnas, dock minst två (2) handbrandsläckare (12 kg A-BIII-E) som motsvarar effektivklassen 43 A 183 BC av vilka en släckare kan ersättas med två (2) handbrandsläckare (6 kg A-BIII-E) av effektivklassen 27 A 144 BC eller med en brandpost.

Om heta arbeten utförs på andra än platserna ovan är det fråga om en tillfällig hetarbetsplats. Vid heta arbeten på sådana platser ska man vara särskilt akt-sam. Arbetsplatsen och omgivningen ska rengöras, skyddas och vid behov vattnas. Brännbara material ska avlägsnas från området. Omgivande lokaliteter ska inspekteras för att försäkra sig om att eldsvåda inte kan uppstå i dem. Förmedling av värme som uppstår vid heta arbeten via rör, ventilationskanaler etc. till andra lokaliteter ska hindras. En tillfällig hetarbetsplats ska vara försedd med handbrandsläckningsutrustning som motsvarar utrustningen på en permanent hetarbetsplats.

En tillfällig hetarbetsplats ska bevakas både under arbetet och i pauser. Hetarbetsplatsen ska bevakas minst en timme efter att arbetet avslutats. Den försäkrade ska kräva och kontrollera att en utomstående arbetare som utför heta arbeten på gården har ett giltigt hetarbetscertifikat som ger behörighet till heta arbeten.

10.6.2.5 Tobaksrökning och öppen eld

Tobaksrökning och uppgörande av öppen eld är förbjudet i dammiga och brandfarliga lokaliteter som t.ex. lada för foder, tork, malningsutrymme eller flislager samt på platser där brännbara vätskor hanteras.

Avbränning av gräsmatta eller uppgörande av annan öppen eld utomhus är förbjudet vid varning för skogs- eller gräsbrand. Avbränning och uppgörande av öppen eld ska ske under övervakning på över 30 meters avstånd från byggnader och lagrat brännbart material såsom ved, torkkännen eller torrt foder. Vid avbränning händer det ofta att elden sprider sig på grund av byig vind vilket man ska ha beredskap för med tillräcklig handbrandsläckningsutrustning och bemanning. Det brända området ska övervakas i minst en timme efter avslutad avbränning.

10.6.2.6 Värmecentraler, uppvärmningsanordningar och eldstäder

Värmecentralen ska byggas som en separat byggnad på minst 8 meters avstånd från närmaste byggnad. Om det inte är möjligt att bygga den som en separat byggnad ska den sektioneras som en egen brandsek-

tion. Vad gäller konstruktioner och säkerhetsanordningar ska värmecentralen byggas enligt byggnads- och räddningsmyndigheternas instruktioner.

Pannanläggning för fast bränsle (trä, flis, torv, halm, säd, pellets etc.) ska inspekteras av räddningsmyndigheterna. Oljeeldningsanläggning ska inspekteras av räddningsmyndigheterna. De bruks- och underhållsinstruktioner som getts av värmeanläggningens tillverkare eller leverantör ska följas. Före ibruktagandet ska leverantören, montören eller användaren testa styrning och larm i samband med funktionen av panna och inmatningsapparat för bränsle samt säkerhetsanordningarnas funktion. Protokoll ska uppgöras över testet. Säkerhetsanordningarnas funktion ska inspekteras en gång om året.

Vid byte av bränsle ska utrustningen ändras och justeras enligt tillverkarens instruktioner. Räddningsmyndigheten ska inspektera ny och ändrad utrustning före den tas i bruk.

Inmatningsluckan till panna för fast bränsle ska hållas stängd och reglad. Luckans täthet ska inspekteras en gång om året.

Väggen mellan bränsleupplaget och pannrummet och för bjälklagets del genomföringen för rökkanal, matningskruv för bränsle och askskruv ska genomgående vara täta och byggda på ett sådant sätt att brandsektioneringen och isoleringen bibehålls.

Vad gäller genomföringar i väggar och bjälklag så ska brännbart material såsom trästommar, skivor och brädkonstruktioner brandisolerats med 200 mm tjock brandsäker stenull från rökkanalens, matningskruvens och askskruvens yta.

Avlägsning och förvaring av aska utanför värmecentralen ska ske i en brandsäker lockförsedd behållare separat från byggnaden.

Automatiska inmatningssystem för fast bränsle ska vara försedda med minst två separata av varandra oberoende säkringssystem för att förhindra spridning av bakbrand. Säkringssystemen ska fungera också vid elavbrott. Det ena säkringssystemet ska vara ett vattensläckningssystem som anslutits till inmatningsapparaten. Vattensläckningssystemet ska vara försett med minst två ändamålsenliga munstycken som sprutar vatten på inmatningsapparatens inre delar så att inget torrt bränsle finns kvar på släckningsområdet.

För utlösningen av vattensläckningen ska systemet vara försett med en självverkande värmedetektor som öppnar vattenventilerna när bakbrand uppstår.

Som tillägg till vattensläckningen kan ett munstycke baserat på vax som smälter användas i anslutning till en vattentank. Det vaxbaserade munstycket ersätter dock inte ensamt ovan nämnda vattensläckningssystem. Om bränslet som används är torrt, t.ex. säd, pellets, torv etc. ska förutom vattensläckningssystemet något av följande alternativ användas som andra säkringsanordning:

- rotorsluss
- avstängningsspjäll
- en metallbehållare med tätt lock som går i lås.

För skogsflis eller bränsle som utsatts för utefukt räcker det med att använda ett fallschakt som andra säkringsanordning.

Branddörren till värmecentralen ska slå fast och gå i lås av egen kraft.

I omedelbar närhet till pannrummet ska finnas minst en handbrandsläckare av effektklassen 27 A 144 BC (6 kg A-BIII-E) eller brandpost eller vattenslang som konstant är kopplad till vattenledningsnätet.

10.6.2.7 Sotning

Brukssäkerheten i eldstäder och rökgångar ska övervakas och upptäckta brister och fel korrigeras och repareras omedelbart. Fastighetsägaren ska sörja för att rökgångarna sotas regelbundet i enlighet med myndigheternas instruktioner och bestämmelser:

- Eldstäder som fungerar med fast bränsle (t.ex. ved och flis), flera olika bränslen samt lätt eller tung olja ska sotas en gång om året.
- Eldstäder i fritidsbostad som används året om ska sotas en gång om året. I andra fritidsbostäder ska eldstäderna sotas en gång på tre år.

Sotaren eller personen som ansvarar för sotningen ska ha yrkesexamen för sotare. Om eldstäder eller rökkanaler i en byggnad stått oanvända i över tre år eller deras bruksändamål ändras ska sotaren inspektera och sota dem före ibruktagandet.

Aska som avlägsnats från eldstäder ska förvaras i en lockförsedd obrännbar behållare på ett obrännbart underlag separat från byggnaden.

Efter en sotbrand ska sotaren omedelbart granska eldstaden och skorstenen. Rökkanalerna ska uppfylla bestämmelserna i E3 (små skorstenars konstruktion och brandsäkerhet).

Vad gäller rökkanalens lämplighet är den viktigaste faktorn effektklassen på den eldstad rökkanalen ansluts till. Vid val av rökkanal ska eldstadstillverkarens och brandmyndighetens instruktioner följas.

10.6.2.8 Extra värmekällor

Som extra värmekällor får användas endast varmluftsblåsare eller uppvärmningsanordning som är godkända för ifrågavarande bruk och lokaliteter. Extra värmekällor får endast användas under övervakning och de ska placeras på ett säkert avstånd från brännbart material.

I dammiga brandfarliga lokaliteter såsom lada för foder, djurstall, malningsutrymmen eller andra dammiga lokaliteter får inte värmekällor vilkas yta blir varmare än 100°C användas och inte heller sådana där motståndstrådarna är synliga.

Tillverkarens eller leverantörens bruks- och underhållsinstruktioner ska följas. Uppvärmningsanordning får inte täckas eller monteras fast i brännbart material.

Värmelampor ska fästas med en stadig kedja i en takkrok. Stickkontakten ska lossna från uttaget i taket om lampan faller ned. Värmelampan ska förses med skyddsgaller och kupan ska hållas ren från damm.

10.6.2.9 Ljuskällor

Som ljuskällor får användas endast CE-godkänd apparatur, och lampor som används ska vara inkapslade så att de uppfyller elsäkerhetsbestämmelserna för ifrågavarande lokalitet. I dammiga brandfarliga lokaliteter som lada för foder, djurstall, tork, malningsutrymmen, torv- och flislager eller andra dammiga lokaliteter får inte lampor vilkas yta blir varmare än 100°C användas.

Särskilt lampor i djurstall ska kontrolleras och rengöras och söndriga lampor ska bytas ut omedelbart.

Halogenlampor vilkas yta blir varmare än 100°C är absolut förbjudna i ovan nämnda lokaliteter. I stället ska urladdningslampor eller andra lampor med låg ytvärme användas.

10.6.3 Elsäkerhet

Med elarbeten avses byggandet av elanläggning samt reparation och underhåll av elapparater och -anläggningar. Elarbeten får endast utföras av personer och företag som uppfyller de villkor som ställs av lagar, förordningar och myndighetsbestämmelser. Försäkringstagaren ska se till att byggare av elanläggning utför en idrifttagningsbesiktning samt gör upp ett protokoll över idrifttagningen och överläter protokollet till försäkringstagaren.

När huvudsäkringen i samband med utvidgningsarbeten, grundrening och nybygge på lantbruket överstiger 35A ska en av Säkerhetsteknikcentralen godkänd befullmäktigad inspektör utföra en certifieringsbesiktning och uppgöra ett protokoll över besiktningen. Försäkringstagaren ska förvara protokollet ovan.

Felaktiga belysningsanordningar, värmeanläggningar och övriga elapparater ska repareras omedelbart. Det är förbjudet att använda defekta elapparater. Apparatur som inte kan repareras och tagits ur bruk ska förstöras på tillbörligt sätt.

Vid användning av skarvsladdar ska sladdarna vara godkända för bruksändamålet. Konditionen på lösa och flyttbara skarvsladdar ska kontrolleras regelbundet och i produktionslokaliteter får skarvsladdar användas endast tillfälligt. Fasta elinstallationer får inte ersättas med lösa skarvsladdar.

Elinstallationerna i produktionsbyggnader på lantbruket ska inspekteras med 15 års mellanrum om huvudsäkringen i huvudcentralen för lantbruket

är över 35 amper. Inspektionen får endast utföras av en auktoriserad inspektör som godkänts av Säkerhetsteknikcentralen. Försäkringstagaren är skyldig att förvara inspektionsprotokollet och sörja för att upptäckta fel och brister i elanläggningar repareras omedelbart.

10.6.4 Avvärjning av läckageskador

Vattenledningsnätets skick ska övervakas och vattenledningsnätet ska skyddas mot förfrysning. För att förhindra att rör och ledningar fryser ska man under de kalla årstiderna se till att alla rum har en temperatur på minst + 10°C och att luftcirkulationen mellan rummen är tillräcklig. Dessutom ska man försäkra sig om en tillräcklig övervakning med beaktande av väderleken. Ledningsnätet och anslutna apparater ska tömmas på vatten om byggnaden under den kalla årstiden lämnas utan ovan nämnda tillräckliga värme och övervakning.

Anslutningar till disk- och tvättmaskin ska uppfylla tillverkarens eller importörens samt myndigheternas bestämmelser och instruktioner. Tvättmaskinens funktion ska övervakas. Tvättmaskinen får inte lämnas på när man avlägsnar sig från bostaden. Kranen till tvättmaskinen ska alltid stängas efter användning. Huvudvattenkranen till fastigheten ska stängas omedelbart om man misstänker ett läckage. Huvudavstängningsventilen i fritidsbostad ska alltid stängas när bostaden inte används kontinuerligt.

Vattenkran till vilken en trädgårdsslang kopplats ska alltid stängas efter användning.

10.6.5 Maskiner och anläggningar

10.6.5.1 Sädestorkar

En ny sädestork ska inspekteras och godkännas av räddningsmyndigheterna innan den tas i bruk.

Innan en ny torkningsperiod börjar ska torkens värme- och elapparater inspekteras och vid behov servas och elapparaterna ska rengöras från damm.

Vid torkning ska i närheten av värmeaggregatet finnas en handbrandsläckare med en minimeffekt-klass på 27 A 144 BC (6 kg A-BIII-E). Utanför torken ska dessutom finnas en vattenfylld tunna på 200 liter och hink eller en brandpost med tryck.

10.6.5.2 Motordrivna arbetsmaskiner

Föraren av arbetsmaskin ska ha behörigt körkort eller på åldern baserad rätt att framföra arbetsmaskinen.

För uppvärmning av motorn, kraftöverföringen eller andra delar får förutom standardutrustning endast användas apparat avsedd för fordon.

Om en arbetsmaskin repareras genom svetsning ska instruktionerna för heta arbeten följas och tillräcklig övervakning och brandsläckningsutrustning ordnas på reparationsplatsen.

Sködrétröska ska utrustas med handbrandsläckare med en effektklass på minst 27 A 144 BC (6 kg A-BIII-E).

Motordrivna arbetsmaskiner som förvaras i produktionslokaliteter ska placeras så att de utgör en egen brandsektion i en separat lokal för motorfordon där brandsektioneringens brandmotståndstid är minst 30 minuter eller så ska de förvaras separat från produktionslokaliteter i ett garage som befinner sig över 8 meter från lokaliteten. Brandmotståndstiden på 30 minuter för sektionerad konstruktion kan uppnås t.ex. genom att använda 50 x 100 träbalkar, mineralullsisolator på minst 100 mm och stenplattor på minst 8 mm på båda sidor om konstruktionen.

Motorfordon som används i produktionslokaliteter ska vara försedda med huvudströmavbrytare. När maskinen inte används ska strömmen vara bortkopplad.

10.6.5.3 Kylta och luftkonditionerade produktlager

Kylta och luftkonditionerade produktlager ska förses med larmsystem som till en ansvarsperson larmar om gränsvärden som påverkar hållbarheten på de lagrade produkterna över- eller underskrids.

Larmsystemet ska även larma om reservkraftsaggregatet slutar fungera, om centrala anordningar går sönder samt om kontakten mellan larmsystemet och produktlagren som den övervakar avbryts.

I verksamheten ska man på förhand säkerställa att man vid bräckagefall inom ett dygn (1) har tillgång till centrala maskiner, anordningar och reservdelar samt till en serviceaffär.

Apparatur i lagerlokaliteter ska rengöras tre (3) gånger om året och servas grundläggande av en professionell affär en gång om året. Ett protokoll över servicen ska uppgöras.

I fall av störningar i eldistributionen ska det finnas ett reservkraftsaggregat som producerar tillräckligt med el för att apparaturen i lagerlokaliteter ska fungera normalt. Reservkraftsaggregatets plats ska väljas med beaktande av brandsäkerhetsfaktorer och funktionalitet. Under lagringsperioden ska aggregatet provanvändas med tre månaders mellanrum.

Lagring av torv

På grund av att det finns risk att torv självantänder ska torvlager placeras separat från produktionsbyggnader.

Temperaturen på torven ska iakttas i det dagliga bruket. När temperaturen överstiger + 60°C ska man sträva efter att komprimera lagerpartiet och täcka det med en tät beklädnad eller sprida ut torven i en låg hög så att det får svalna.

Lagring av gödsel

Vid lagring av gödsel ska man följa gödseltillverkarnas och myndigheternas anvisningar.

Särskilt vid hantering och lagring av ammoniumnitratgödsel med hög kvävehalt ska räddningsmyndigheterna kontaktas vid behov.

10.6.5.4 Underhåll och service

Maskiner och anläggningar ska underhållas på sätt som förutsätts eller rekommenderas av importören eller tillverkaren.

10.6.6 Säkring av ADB-program, operativsystem, data och filer

Det ska finnas original exemplar på försäkrade program och operativsystem.

Försäkrade data och filer ska säkerhetskopieras minst en gång i veckan och de ska förvaras säkert på en separat plats.

Förstörda eller förlorade program, operativsystem, data och filer ska efter en skada kunna återställas som en fungerande helhet i en reparerad eller utbytt dator.

10.6.7 Konstruktioner och ytbeläggning

Vid byggande ska byggnadsbestämmelser och allmänt vedertagna byggnadssätt följas.

Materialet i byggnad ska fästas enligt tillverkarens instruktioner.

10.6.8 Förvaring av egendom och låsning

10.6.8.1 Omsättningstillgångar

Vid förvaring av omsättningstillgångar för binäring ska importörens, tillverkarens och förpackarens instruktioner följas.

Omsättningstillgångar i källare eller annan lokalitet under jorden ska förvaras på en höjd som är minst 10 cm ovanför golytan.

10.6.8.2 Låsning

Om beloppet för värdefull egendom överstiger 85 000 euro skall alla ytterdörrar vara försedda med säkerhetslås.

Låsen får dock inte hindra att man på ett säkert sätt kan ta sig ut ur lokaliteterna.

Nycklar får inte lämnas eller gömmas i närheten av byggnaden, bostaden eller annat förvaringsutrymme. Nycklarna får inte förses med innehavarens namn eller adressen till bostaden. Låset ska bytas eller serieläggas på nytt om orsak finns att anta att nyckeln kommit i orätta händer.

Båten ska låsas vid angöringsstället och motorn vid båten. Lösöret för lantbruket ska flyttas till en låst lokalitet om invånarna är borta från gården över två dygn.

10.6.8.3 Lösöre i privat hushåll som tas med

Egendom som tas med ska övervakas för att undvika stöld. Med övervakning avses sådan ögonkontakt

med egendomen att den försäkrade eller en annan person för den försäkrades del kan upptäcka om någon obehörig rör egendomen.

Om enhetsvärdet på egendom eller totalvärdet på pengar och betalningsmedel som förvaras på hotellrum eller motsvarande inkvarteringsställe överstiger 350 euro, ska de förvaras i sakenligt separat låsbart utrymme då det är möjligt med tanke på föremålets storlek, bruk och omständigheter, t.ex. i en kappsäck eller kassafack.

I allmänna trafikmedel ska pengar och värdeföremål, t.ex. smycken och klockor, transporteras som handbagage.

När värdefull egendom eller egendom med hög stöldrisk, t.ex. optiska och elektroniska apparater samt värdeföremål förvaras i en parkerad bil, husvagn eller annat släp eller i båt ska dörrarna (släpets kåpa) vara låsta och egendomen övertäkt eller på annat sätt undangömd.

Egendom som transporteras ska förpackas ändamålsenligt så att egendomen utstår normala väderleks- och transportpåfrestningar. Ömtåliga föremål, t.ex. kameror, datorer och glasföremål ska transporteras som handbagage i allmänna trafikmedel.

När egendom överläts för transport eller hantering av en utomstående ska vätskor samt smutsande och frätande ämnen packas så säkert att de inte kan orsaka skada på annat resgods vid läckage eller om de går sönder.

10.6.8.4 Koderna till bank och kreditkort

Bank- och kreditkort och koderna till dessa får inte förvaras i närheten av varandra, t.ex. i samma väska, plånbok eller låda. Bank- och kreditkort ska omedelbart spärras om de hamnar i en utomståendes händer.

10.6.9 Avvärjning av oljetanksläckageskador

Farmaroljetankar ska vara försedda med en stoppventil som förhindrar oljan att rinna ut om tömnings-slangen faller av. Ventilen ska vara stängd när tömnings-slangen är på plats. I samband med användning ska man regelbundet kontrollera tankarnas kondition och om de flyttat på sig. Tanken ska placeras åtskilt från byggnader.

Tanken ska vara försedd med en identifikationsskylt med information om bl.a. tankens ålder.

Oljetank som tagits i bruk före SFS-standarden för tankar (1974) ska tas ur bruk om det inte med en inspektion av tanken eller på annat pålitligt sätt går att påvisa att tanken och tillhörande utrustning är funktionsdugliga. Även tankens yttre kondition ska kunna bevisas.

Oljetank och anslutande rör ska inspekteras med minst tio års mellanrum. Underjordiska ståloljetankar och anslutande rör för byggnader på grund-

vattenområden ska inspekteras med minst fem års mellanrum och andra tankar, som på basis av inspektion hör till klass A, med 10 års mellanrum. Vid inspektioner och underhåll ska myndigheternas miljötillståndsförpliktelser följas. Inspektioner ska utföras av företag som godkänts av Säkerhetsteknikcentralen. Över inspektionen ska uppgöras ett protokoll med information om bl.a. tankens klass (A, B, C, D) och intervallerna för periodisk inspektion enligt klassen. Instruktioner givna vid inspektionen ska följas och inspektionsprotokollet bevaras.

Tankar med olja för uppvärmning som tagits ur bruk ska tömmas på olja, utrustningen ska göras säker och påfyllningsröret omedelbart tillproppas.

Villkor för sakförsäkring

11 Brandförsäkring

11.1 Ersättningsbara skador

11.1.1 Brand

Försäkringen ersätter skador som orsakats av eld som kommit lös.

Dessutom ersätts skador på lantbruksprodukter som beror på pyrande i samband med torkning.

11.1.2 Sot

Försäkringen ersätter skada som uppstått genom att sot plötsligt och oförutsett strömmat ut ur eldstad eller uppvärmningsanordning.

11.1.3 Explosion

Försäkringen ersätter skada som orsakats av explosion.

Med explosion avses en plötslig mekanisk skada som uppstått genom gas- eller ång-övertryck.

Som ersättningsbar explosionskada anses inte skada som orsakats av:

- att ett rör i anslutning till ångpanna exploderat, lossnat, brustit eller spruckit
- centrifugalkraft, intern spänning, lossnad packning eller vätsketryck
- explosion i förbränningsmotor.

11.1.4 Luft- och rymdfarkost

Försäkringen ersätter skada som uppstått genom att farkost som används i lufttrafik eller rymdfarkost störtat eller genom att föremål fallit ned från dem.

11.1.5 Startad släck- och rökventilationsanläggning

Försäkringen ersätter skada som orsakats av att en (automatisk) släck- eller rökventilationsanläggning plötsligt och oförutsett startat.

11.1.6 Ytterligare skador

Försäkringen ersätter skada som orsakats av stöld, försvinnande eller skada i samband med de ersättningsbara skadorna i punkterna 11.1.1-11.1.5.

11.1.7 Följdskadorna

11.1.7.1 Väderleksförhållanden

Försäkringen ersätter skada som orsakats av köld, hetta, regn eller annan liknande orsak när de är en direkt och oundviklig följd av skadorna nämnda i punkterna 11.1.1-11.1.5.

11.1.7.2 Skador på gårdsområde

Försäkringen ersätter skada på gårdsområde orsakad av brand om den är en direkt följd av skada som ersätts av Tapiolas brandförsäkring eller av släckningsarbete som hänför sig till skadan.

11.1.8 Efterbevakning

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga kostnader för efterbevakning från och med det att ledningen för räddningsverksamheten beordrat att försäkringstagaren ansvarar för efterbevakningen.

11.2 Ersättningsbegränsningar

11.2.1 Utsättning för värme

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats egendom på grund av att den antänts eller skadats som en följd av att den varit utsatt för värme.

11.2.2 Elapparat

Försäkringen ersätter inte skada på elapparat orsakad av blixn eller annat elfenomen.

11.2.3 Explosiva ämnen och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av explosion av explosiva ämnen tillhörande offentlig verk eller vid yrkesmässigt schaktnings-, pålnings- eller sprängningsarbete.

11.2.4 Exploderande däck

Försäkringen ersätter inte skada på däck som orsakats av att däcket exploderat.

11.2.5 Planerings- och tillverkningsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av planerings- eller tillverkningsfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

11.2.6 Bygg- och monteringsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av grundläggnings- eller byggfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

11.2.7 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för delkaskoförsäk-

ring för lantbruk, kaskoförsäkring för lantbruk eller båtförsäkring för lantbruk.

11.2.8 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

11.2.9 Strejk

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av strejk, arbetsnedläggelse eller annan liknande orsak.

11.2.10 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

12 Naturskadeförsäkring

12.1 Ersättningsbara skador

12.1.1 Storm

Försäkringen ersätter skada på byggnad till följd av storm, träd som fällts av storm eller annat objekt lösgjort av stormen. Lösöre i byggnaden ersätts om det skadas samtidigt med byggnaden. Försäkringen ersätter skada på övrig försäkrad egendom utomhus orsakad av träd som fällts av storm eller annat objekt lösgjort av stormen.

12.1.2 Översvämning på grund av storm

Försäkringen ersätter skada på byggnad eller lösöre i byggnaden orsakad av förhöjt vattenstånd till följd av storm på skadeplatsen.

12.1.3 Direkt blixtnedslag

Försäkringen ersätter skada som orsakats av direkt blixtnedslag i byggnad eller försäkrat lösöre, träd som blixten fällt eller annat objekt lösgjort av blixten. Kännetecknande för direkt blixtnedslag är att egen-domen splittrats mekaniskt.

12.1.4 Hagel

Försäkringen ersätter skada om hagel mekaniskt skadar byggnad eller del av den.

12.1.5 Vilda djur som tränger in i bostads- eller fritidshus

Försäkringen ersätter skada på bostads- och fritidshus inklusive lösöre orsakad av att vilda djur trängt in i bostaden eller fritidshuset.

12.1.6 Ytterligare skador

Försäkringen ersätter försäkrad egendom som försvinner, stjäls eller skadas i anslutning till ersättningsbara skadefall nämnda i punkterna 12.1.1-12.1.5.

12.1.7 Följdskadorna

Försäkringen ersätter skada orsakad av normala väderleksförhållanden såsom regn eller snö, smältvat-

ten, fukt, köld eller värme om skadan är en direkt och oundviklig följd av de ersättningsbara skadorna nämnda i punkterna 12.1.1-12.1.5.

12.2 Ersättningsbegränsningar

12.2.1 Växande gröda och lantbruksprodukter förvarade utomhus

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av storm, översvämning på grund av storm och hagel på växande gröda, utomhus förvarade lantbruksprodukter och omsättningstillgångar i binäring.

12.2.2 Elfenomen

Försäkringen ersätter inte skada på elapparat orsakad av elfenomen.

12.2.3 Övriga djur

Försäkringen ersätter inte skador orsakade av skadedjur, insekter, gnagare och fåglar. Försäkringen ersätter dock fönster som sönderats av fågel.

12.2.4 Lösöre utomhus

Försäkringen ersätter inte skada på egendom utomhus eller i en öppen byggnad, t.ex. egendom under en överbyggnad, om det inte är fråga om egendom som planerats och tillverkats för ständigt bruk utomhus.

Försäkringen ersätter inte heller skada som orsakats av att dörrar, fönster eller öppningar i byggnaden lämnats öppna och väderleksförhållanden bidragit till skadans uppkomst och dess omfattning.

Försäkringen ersätter inte skador på bryggor eller motsvarande strandkonstruktioner.

12.2.5 Ökad förbrukning

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av ökad energiförbrukning.

12.2.6 Planerings- och tillverkningsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av planerings- eller tillverkningsfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

12.2.7 Bygg- och monteringsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av grundläggnings- eller byggfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

12.2.8 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens-, bräckageförsäkring, tilläggs-skyddsförsäkring för ersättnings-tillgångar eller frys- och kylvaruförsäkring.

12.2.9 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

12.2.10 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

13 Läckageförsäkring

13.1 Ersättningsbara skador

13.1.1 Vätske-, gas- eller ångläckage

Försäkringen ersätter skada som orsakats av vätske-, gas- eller ångläckage när ämnet plötsligt, oförutsett och direkt strömmat ut från

- fast monterat rörnät eller anläggning som tjänar värme-, ventilations- eller vattenförsörjningen i byggnaden
- byggnadens interna rörnät för regnvatten
- bruksanläggningar anslutna till vattenledningsnät med godkända slanganslutningar och bakslagsventil, t.ex. tvättmaskin
- kylskåp eller frysanläggning på grund av elavbrott eller fel på anläggningen
- simbassäng
- rörnät eller anläggningar som tjänar produktion eller lagring, t.ex. kylanläggningar.

Försäkringen ersätter inte skador orsakade av regn- eller smältvatten som strömmat ut ur andra rör eller anläggningar än de ovan nämnda eller ur andra platser.

13.1.2 Kostnader för friläggning och igenläggning av konstruktioner samt grävning och igenfyllning

Försäkringen ersätter kostnader för fri- och igenläggning av konstruktioner i samband med reparation av läckageskador samt grävnings- och igenläggningskostnader om läckaget skadat den försäkrade byggnaden.

13.2 Ersättningsbegränsningar

13.2.1 Golvbrunnar

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att vätska läckt ut i konstruktionerna via golvbrunnen och dess förhöjningsring eller fogen mellan golvbrunnen och fuktisoleringen i golvet eller tätningen mellan genomföringarna i förhöjningsringen.

13.2.2 Byggfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av planerings-, monterings- eller byggfel.

13.2.3 Översvämning i avlopp

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att avloppsbrunnar och -rör svämmat över i samband med störtregn, snösmältning eller översvämning.

13.2.4 Kommunalt eller annat allmänt försystem

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att kommunal eller annan allmän vatten- eller avloppsledning skadats eller tilltäppts.

13.2.5 Koncentrerad fukt och mögel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av kondensvatten eller annan fukt, svampbildning, mögel eller lukt om den inte är en direkt följd av en ersättningsbar skada. Härvid ersätts endast följdskada som läckaget åsamkat den skadade konstruktionen.

13.2.6 Utlösning av släckanläggning

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att släckanläggning utlöses.

13.2.7 Ökad förbrukning

Försäkringen ersätter inte ämne som på grund av skada runnit ut och gått förlorat och inte heller ökad energiförbrukning.

13.2.8 Reparationskostnader för ledningsnät

Försäkringen ersätter inte reparations- eller renoveringskostnader för lednings- eller bruksanordningar.

13.2.9 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada som uppstår till följd av en sådan orsak som berättigar till ersättning med stöd av lag, garanti eller annan förbindelse eller som ersätts från offentliga medel.

13.2.10 Explosiva ämnen och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av explosion av explosiva ämnen tillhörande offentlig verk eller vid yrkesmässigt schaktnings-, pålnings- eller sprängningsarbete.

13.2.11 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

13.2.12 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

14 Egendomsbrottsförsäkring

14.1 Ersättningsbara skador

14.1.1 Inbrottsskador på byggnad

Försäkringen ersätter skada på byggnad som orsakats av inbrott.

Med inbrott avses inträngande i byggnad, lägenhet eller annat betryggande låst förvaringsutrymme genom att skada konstruktioner eller lås.

Med betryggande låst byggnad avses att dörrarna åtminstone är låsta med brukslås och att fönstren är stängda.

Om den skadade byggnaden inte ägs av försäkringstagaren, ersätts skador på byggnaden, dörrar, fönster eller lås samt inbrottskyddsanläggning upp till ett belopp av högst 2 000 euro. Ersättning kräver att försäkringstagaren själv låtit montera låset eller andra inbrottskyddsanläggningar och att byggnaden inte försäkrats av ägaren mot inbrott och skadegörelse.

14.1.2 Uppsätlig skadegörelse på byggnad

Försäkringen ersätter också skador på byggnad och sedvanliga konstruktioner på gårdsplan orsakade av uppsätlig skadegörelse.

14.1.3 Uppsätlig skadegörelse på gårdsområde

Försäkringen ersätter uppsätlig skadegörelse på träd samt prydnadsväxter och -buskar när skadan kräver att nya plantor skaffas i stället.

14.1.4 Stöldskador och uppsätlig skadegörelse på lösöre

Försäkringen ersätter skada på lösöre orsakad av stöld och uppsätlig skadegörelse genom

- inbrott i byggnaden eller bostaden genom att skada konstruktioner eller på annat sätt med våld genom att skada t.ex. lås eller
- inträngande med nyckel som fåtts i samband med inbrott eller rån.

Försäkringen ersätter också stöld av och uppsätlig skadegörelse på ute på gården eller i olåst byggnad förvarade sedvanliga trädgårdsmöbler och låst cykel.

14.1.4.1 Skador på hem- och fritidsbostadslösöre utanför försäkringsstället

På annat ställe än försäkringsstället stulet hem- och fritidsbostadslösöre ersätts. Även stöld av lösöre som tagits med på resa och hållits under uppsikt ersätts. Med uppsikt avses övervakning av på resa medtaget lösöre så som det är möjligt med beaktande av omständigheterna. Stöld av och uppsätlig skadegörelse på låst cykel ersätts.

14.1.4.2 Stöld av och uppsätlig skadegörelse på lantbrukslösöre

Försäkringen ersätter också stöldskada och uppsätlig skadegörelse

- på lösöre för lantbruket när det under uppsikt förvaras på gårdsområdet eller i olåst byggnad samt i samband med lantbruksarbete tillfälligt på annan plats än gårdsområdet.
- på lantbruksprodukter och gödsel även om de kontinuerligt förvaras utanför gårdsområdet.

Med gårdsområdet avses området kring det försäkrade lantbrukets driftcentrum som kan övervakas.

14.1.4.3 Stöld av och uppsätlig skadegörelse på lösöre för binäring

Försäkringen ersätter stöld av eller uppsätlig skadegörelse på omsättnings- och anläggningstillgång-

ar för binäring förvarad ute på gårdsområdet eller i olåst byggnad förutsatt att det är fråga om egendom som planerats och tillverkats för kontinuerligt bruk eller förvaring utomhus.

14.1.5 Rån

Försäkringen ersätter direkt sakskada när försäkrad egendom tillgripits eller i samband med tillgrepp skadats genom att använda eller hota med våld mot person.

14.1.6 Kostnader för serieläggning och förnyande av lås

Om försäkringstagaren blivit bestulen på nycklar som leder till den försäkrade bygg-naden, ersätter försäkringen för avvärijande av omedelbar fara nödvändiga kostnader för serieläggning eller förnyande av lås i dörrar som leder till byggnaden eller av lås i dörr som leder till lägenhet. Ett villkor för ersättningen är att nycklarna tillgripits på sätt som avses i punkt 14.1.4 eller i samband med rån.

14.1.7 Följdskador

Försäkringen ersätter skada på försäkrad egendom orsakad av normala väderleksförhållanden såsom regn eller snö, smältvatten, fukt, köld eller värme om skadan är en direkt och oundviklig följd av de ersättningsbara skadorna nämnda i punkterna 14.1.1-14.1.5.

14.2 Ersättningsbegränsningar

14.2.1 Polisanmälan

Försäkringen ersätter inte egendomsbrottskada som inte polisanmälts och anmälan inte tillställts Tapiola.

14.2.2 Bristfällig övervakning

Försäkringen ersätter inte stöldskada som orsakats

- lösöre i hem eller fritidsbostad om värdefullt lätt flyttat föremål eller apparat lämnas utan övervakning även under en kort tid
- egendom för binäring till följd av snappande, butiksstöld eller snatteri
- av att egendom försvunnit eller glömts kvar.

14.2.3 Begränsningar på grund av egendomens förvaringsplats

Försäkringen ersätter inte stöld eller skadegörelse om tidpunkt och plats för händelsen inte kan fastställas.

Försäkringen ersätter inte pengar, övriga betalmedel, värdepapper eller värdeföremål som stulits från motorfordon, husbil eller -vagn, annan släpvagn, båt eller tält. Stulna inspelningar såsom cd:n ersätts endast upp till ett antal av fem stycken. Maximiersättningen för stulet lösöre är 2 000 euro.

Optisk eller elektronisk utrustning som stulits från tält ersätts inte.

Skador på egendom för binäring som förvaras i fordon ersätts endast om detta separat avtalats och antecknats i försäkringsbrevet.

Försäkringen ersätter inte stöld av och skadegörelse på lösöre i hemmet och fritidsbostaden vilken lämnats utomhus med undantag av cykel och sedvanliga trädgårdsmöbler.

14.2.4 Skadevällare

Försäkringen ersätter inte stöldskada och inte heller uppsätlig skadegörelse om skadevällaren är någon av de försäkrade eller jämställd med den försäkrade eller någon annan person med deras samtycke (punkt 8 i de allmänna avtalsvillkoren).

14.2.5 Bedrägeri eller förskingring

Försäkringen ersätter inte stöldskada som orsakats genom bedrägeri eller förskingring.

14.2.6 Följdskador

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av ämne som gått förlorat, ökad energiförbrukning eller ökade telefonkostnader.

14.2.7 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand-, naturskade-, läckage-, elfenomens-, bräckageförsäkring, tilläggsstyddsförsäkring för omsättningstillgångar eller frys- och kylvaruförsäkring.

14.2.8 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

14.2.9 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

15 Elfenomensförsäkring

15.1 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter plötslig och oförutsedd skada orsakad av elfenomen på

- stolptransformatorer, elledningar, huvudelcentral och kWh-mätare i anslutning till byggnaderna på gården
- elsvetsapparat, elstängsel kopplat till elnätet
- lindning i elmotor, kompressor i kylanläggning, ventilationsregulator i djurstall och programmaskineri och -kort i tvättmaskin.

Som elledning anses inte motståndstrådarna i elmotstånd.

15.2 Ersättningsbegränsningar

15.2.1 Övriga apparater

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av spän-

ningsväxlingar eller annat elfenomen på andra elaparater än de som nämns i punkt 15.1.

15.2.2 Långsamt uppstående skador

Försäkringen ersätter inte skada som uppstått på grund av långvarig påverkan.

15.2.3 Delar som slits

För delar och material som slits samt installationskostnaderna för dessa inberäknas i skadebeloppet endast den andel som motsvarar återstående användningstid eller -gångar. Användningstiden eller -gångerna fastställs utgående från importörens eller tillverkarens anvisningar.

15.2.4 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada som uppstår till följd av en sådan orsak som berättigar till ersättning med stöd av lag, garanti eller annan förbindelse eller som ersätts från offentliga medel.

15.2.5 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand- eller naturskadeförsäkring.

15.2.6 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

15.2.7 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

16 Bräckageförsäkring

16.1 Ersättningsbara skador

16.1.1 Skada

Försäkringen ersätter skada orsakad av en plötslig och oförutsedd händelse eller av elfenomen.

16.1.2 Försämning av lantbruksprodukter

Försäkringen ersätter försämning av självproducerade lantbruksprodukter orsakad av en plötslig och oförutsedd skada

- på kyl- eller luftkonditioneringsanläggning
- vid läckage av kylvätska
- vid elavbrott i kylapparat.

Dessutom ersätts produkt som blir skämd i silo för färskt spannmål när anordning som upprätthåller produktens hållbarhet plötsligt och oförutsett går sönder.

Med elavbrott avses ett plötsligt och oförutsett avbrott i eldistributionen till kylapparat. Som elavbrott anses inte att strömtillförseln avbrutits på grund av att elkopplingen varit i fel ställning eller av att nätstickskontakten lossnat.

Försämning av lagrad potatis och lagrade grönsaker ersätts endast om de lagrade potatisarna och grönsakerna är försäkrade och antecknats i försäkringsbrevet.

16.1.3 Försämning av livsmedel

Försäkringen ersätter försämning av livsmedel som hör till lösöret i hemmet eller fritidsbostaden orsakad av en plötslig och oförutsedd skada

- på frys- eller kylanläggning
- vid läckage av kylvätska
- vid elavbrott.

16.1.4 Sammanblandning av lantbruksprodukter

Försäkringen ersätter skada på lantbruksprodukter när de plötsligt och oförutsett blandats samman med annan lantbruksprodukt eller annat ämne.

16.1.5 Skador orsakade av djur

Försäkringen ersätter plötslig och oförutsedd skada på byggnad och lösöre orsakad av djur (se de begränsande villkoren i punkterna 16.2.11-16.2.12).

16.1.6 Trafikolycka

Försäkringen ersätter skada till följd av trafikolycka där motorfordon varit delaktigt eller skada orsakad av trafikolycka på sjön på

- last bestående av lösöre för lantbruket
- lösöre i hemmet och fritidsbostaden
- lösöre för binäring.

16.1.7 Gårdsområde

Försäkringen ersätter

- skada på vatten-, avlopps- eller värmerör på grund av upprävning om den är en direkt följd av en sakskada som ersätts av Tapiolas bräckageförsäkring
- skada på eget gårdsområde orsakad av produktionsdjur som rymt.

Andra än dessa bräckageskador på gårdsområde ersätts inte.

16.1.8 Extern skada på motoriserad apparat

Försäkringen ersätter skada på motoriserad apparat (villkorspunkt 10.4.2.1.4) orsakad av en plötslig och oförutsedd extern händelse. Apparaten kan vara separat försäkrad eller ingå i hemlösöret upp till 4 000 euro (villkorspunkt 10.4.2.1.1).

16.2 Ersättningsbegränsningar

16.2.1 Tapiolas ansvar träder i kraft

När byggnaden är under uppförande eller grundrevideras ersätter försäkringen inte skada som drabbat vvs-anläggningarna i huset innan de är färdigt installerade och vederbörligen godkända att tas i bruk.

16.2.2 Långsamt uppstående skador

Försäkringen ersätter inte skador som uppstått på grund av långvarig påverkan. Sådana uppstår till exempel när material naturligt försvagas, repor, nedsmutsning, avlagring, fällning, pannsten, korrosion, svampbildning, lukt, mögel eller skador som beror på långsam inverkan av temperatur eller fukt.

16.2.3 ADB-data, filer och program

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats data, filer eller program. Försäkringen ersätter dock skada på data, filer och program om den är en direkt följd av ersättningsbar sakskada som drabbat den försäkrade adb-anläggningen. Data, filer och program som används i binäringsverksamheten ska försäkras som separat objekt och antecknas i försäkringsbrevet.

16.2.4 Planerings- och tillverkningsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av planerings- eller tillverkningsfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

16.2.5 Bygg- och monteringsfel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av grundläggnings- eller byggfel. Försäkringen ersätter dock plötslig och oförutsedd skada på annan försäkrad egendom till följd av en sådan skada.

16.2.6 Naturfenomen

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av

- isens och snöns tyngd eller rörelser
- förändring i grundvattenståndet, svallvågor, översvämning, tjäle, jordsättning, jordras eller annan rörelse i jorden.

16.2.7 Väderleksförhållanden

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av väderleksförhållanden såsom regn och snöfall, smältvatten, fukt, köld eller värme om skadan inte är en direkt och oundviklig följd av en ersättningsbar bräckageskada.

16.2.8 Funktionsstörning

Försäkringen ersätter inte kostnader som uppstått vid avskaffandet av funktionsstörning om störningen inte är en följd av maskinskada på försäkrad egendom som ersätts med stöd av denna försäkring.

16.2.9 Intern skada

Försäkringen ersätter inte förskämning av lantbruksprodukter eller andra produkter, växt- eller utvecklingsstörningar, förlust av grobarhet i andra fall än de som nämns i punkt 16.1.2.

16.2.10 Proteser

Försäkringen ersätter inte proteser som går sönder.

16.2.11 Sällskapsdjur

Försäkringen ersätter inte skada som hund, katt eller annat sällskapsdjur orsakat genom bitning, rivning eller annat beteende som är naturligt för djuret.

16.2.12 Övriga djur

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av fåglar, insekter, skadedjur, gnagare, hardjur eller mikrober.

16.2.13 Sport- och hobbyutrustning

Försäkringen ersätter inte sport- och hobbyutrustning som går sönder när de används för sitt ändamål.

16.2.14 Växande gröda och skörd

Försäkringen ersätter inte skada på växande lantbruks-, skogs- och trädgårdsväxter eller annan växande skörd.

16.2.15 Försvinnande eller kvarglömande

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av att egendom försvunnit eller glömts kvar.

16.2.16 Maskiner som drivs eller transporteras med egen motor

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats maskiner och apparater som drivs eller transporteras med egen motor inklusive fast tilläggsutrustning med undantag av extern skada på motoriserad apparat som avses i punkt 16.1.8.

16.2.17 Ämne som gått till spillo

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av förlust av ämne som gått till spillo eller ökad energiförbrukning.

16.2.18 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand-, naturskade-, läckage- eller egendomsbrottsförsäkring.

16.2.19 Själv tillverkad eller såld egendom

Försäkringen ersätter inte skada när den försäkrade är tillverkare eller säljare av varan och skadan omfattas av garantin inom branschen.

16.2.20 Servicereparationer

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av upptningskostnader, rengörings- eller öppningskostnader för tilltäppt rör eller anläggning eller servicereparationer.

16.2.21 Delar som slits

För delar och material som slits samt installationskostnaderna för dessa inberäknas i skadebeloppet endast den andel som motsvarar återstående användningstid eller -gångar. Användningstiden eller -gångarna fastställs utgående från importörens eller tillverkarens anvisningar.

16.2.22 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada för vilken leverantören av föremålet eller någon annan enligt lag, avtal, garanti eller motsvarande förbindelse är ansvarig. Försäkringen ersätter dock skadan till den del försäkringstagaren kan påvisa att den ansvariga inte kan uppfylla sin förpliktelse.

16.2.23 Explosiva ämnen och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av explosion av explosiva ämnen tillhörande offentlig verk eller vid yrkesmässigt schaktnings-, pålnings- eller sprängningsarbete.

16.2.24 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

16.2.25 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

17 Tilläggsförsäkring för omsättningstillgångar

17.1 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter plötslig och oförutsedd skada eller förstörelse som orsakats av en extern händelse. Skada orsakad av elfenomen anses inte vara ett sådant externt skadefall.

17.2 Ersättningsbegränsningar

17.2.1 Långsamt uppstående skador

Försäkringen ersätter inte skador som uppstått på grund av långvarig påverkan.

17.2.2 Omsättningstillgångar utomhus

Försäkringen ersätter inte skada som uppstått på omsättningstillgångar som förvarats ute eller i en öppen byggnad såsom byggnad med endast tak. Försäkringen ersätter dock skada som drabbat egendom som planerats och tillverkats för utomhusbruk.

Försäkringen ersätter inte heller skada som orsakats av att dörrar, fönster eller öppningar i byggnaden lämnats öppna och väderleksförhållanden bidragit till skadans uppkomst eller omfattning.

17.2.3 Inre skada

Försäkringen ersätter inte inre skada, förskämning, kontaminering, skada orsakad av växt- eller djursjukdomar och inte heller växt- eller utvecklingstörning på omsättningstillgångar.

17.2.4 Frys- och kylvaror

Försäkringen ersätter inte skador orsakade av att kyl- och frysvaror blivit varma.

17.2.5 Djur och växande gröda utomhus

Försäkringen ersätter inte skada på levande djur och inte heller på växande gröda i friland.

17.2.6 Egendom som arbetsobjekt

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av fel utförd arbete, felaktighet i del av omsättningstillgångar, materialfel, tillverkningsfel eller felaktigt råd vid tillverkning, reparation, service eller under behandling varande omsättningstillgångar.

17.2.7 Felaktig användning

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av att föremålet använts fel eller föreskriftsvidrigt eller av att föremålet utsatts för alltför stor påfrestning.

17.2.8 Magasinering

Försäkringen ersätter inte skador som beror på fel utförd magasinering.

17.2.9 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada för vilken leverantören av föremålet eller någon annan enligt lag, avtal, garanti eller motsvarande förbindelse är ansvarig. Försäkringen ersätter dock skadan till den del försäkringstagaren kan påvisa att den ansvariga inte kan uppfylla sin förpliktelse.

17.2.10 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand-, naturskade-, läckage- eller egendomsbrottsförsäkring.

17.2.11 Naturfenomen

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av

- isens och snöns tyngd eller rörelser
- förändring i grundvattenståndet, svallvågor, översvämning, tjäle, jordsättning, jordras eller annan rörelse i jorden.

17.2.12 Väderleksförhållanden

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av väderleksförhållanden såsom regn och snöfall, smältvattnet, fukt, köld eller värme om skadan inte är en direkt och oundviklig följd av en ersättningsbar bräckageskada.

17.2.13 Övriga djur

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av fåglar, insekter, skadedjur, gnagare, hardjur eller mikrober.

17.2.14 Självtilverkad eller såld egendom

Försäkringen ersätter inte skada när den försäkrade är tillverkare eller säljare av varan och skadan omfattas av garantin inom branschen.

17.2.15 Explosiva ämnen och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av explosion av explosiva ämnen tillhörande offentlig verk

eller vid yrkesmässigt schaktnings-, pålnings- eller sprängningsarbete.

17.2.16 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

17.2.17 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

18 Försäkring för frys- och kylvaror

18.1 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter förskämning av frys- eller kylvaror orsakad av temperaturförändring på grund av en plötslig och oförutsedd

- skada på frys- eller kylanläggning
- läckage av kylvätska
- elavbrott i kylapparat.

Med elavbrott avses ett plötsligt och oförutsett avbrott i eldistributionen till kylapparat. Som elavbrott anses inte avbrott i eltillförseln på grund av att säkring gått, elkoppling är fel ställd eller lös stickkontakt.

Skada som orsakats av andra faktorer såsom felaktig installering av frys- och kylanläggning, bristfällig eller felaktig skötsel, felinställning, bristfällig frys- eller kyleffekt, felaktig hantering av frys- och kylvaror eller motsvarande ersätts inte.

18.2 Ersättningsbegränsningar

18.2.1 Annan försäkring

Försäkringen ersätter inte skada vars ursprungliga orsak handläggs enligt villkoren för Tapiolas brand-, naturskade-, läckage- och egendomsbrottsförsäkring.

18.2.2 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

18.2.3 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

19 Delkaskoförsäkring för lantbruk

Försäkrad lantbrukstraktor, skördetröska eller annan motor driven arbetsmaskin kallas arbetsmaskin nedan.

19.1 Ersättningsbara skador

19.1.1 Brandskador

Försäkringen ersätter skada som orsakats av

- eld som kommit lös
- blixtnedslag
- kortslutning i elektrisk utrustning eller plötslig spänningsökning.

Som brandskada ersätts inte

- kortslutningar som i styrenheter för motorn, tändningen, bränslet eller manövreringsapparaturen drabbat själva styrenheter
- skada på en del i arbetsmaskin som orsakats av att delen blivit het eller skada som den heta delen orsakat andra delar i arbetsmaskinen.

19.1.2 Stormskador

Försäkringen ersätter skada på arbetsmaskin orsakad av träd som fällt av storm eller föremål som ryckts loss av storm.

19.1.3 Älgskador

Försäkringen ersätter sakskada orsakad av kollision med hjortdjur. Med kollision avses att man stöter ihop med hjortdjur.

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av

- väjning för hjortdjur
- bristfällig olje- eller kylvätskecirkulation som skadar arbetsmaskinens
 - motor och dess tilläggsutrustning
 - växellåda
 - kraftöverföring
 - kylsystem.

19.1.4 Stöldskador och uppsätlig skadegörelse

Försäkringen ersätter sakskada orsakad av förlust av eller skada på försäkrat objekt om orsaken varit stöld eller stöldförsök, olovligt bruk av arbetsmaskinen eller försök därtill och arbetsmaskinen varit låst eller förvarats i låst lokalitet.

Försäkringen ersätter dock stöldskada på oläst arbetsmaskin när den under uppsikt förvaras

- på gårdsområdet
- tillfälligt annorstädes än på gårdsområdet i samband med arbetsuppgift och i anknötning till arbetsuppgift.

Med gårdsområdet avses området kring det försäkrade lantbrukets driftcentrum som kan övervakas.

Försäkringen ersätter även sakskada på arbetsmaskin orsakad av uppsätlig skadegörelse.

Med uppsätlig gärning avses att skadevällarens uttryckliga syfte varit att skada försäkringsobjektet.

Skada på grund av förlust av arbetsmaskin ersätts om den försäkrade eller myndighet inte fått uppgift om att arbetsmaskinen återfunnits inom 30 dagar efter att Tapiola fått skriftlig uppgift om att fordonet tillgripits.

Försäkringen ersätter även skäliga hämtnings- och returneringskostnader till följd av stöld av arbetsmaskin.

Försäkringen ersätter inte

- stöldskada på arbetsmaskin om arbetsmaskinen lämnats olåst över natten utanför gårdsområdet eller på gårdsområdet när gården är obefolkad över två dygn.
- uppsätlig skadegörelse under period av olovligt ibruktagande om inte det olovliga ibruktagandet ersätts av försäkringen.
- stöld om tidpunkt och plats för händelsen inte kan fastställas.
- slitage eller förbrukning på grund av att en stulen arbetsmaskin eller dess utrustning använts, t.ex. bränsleförbrukning.
- stöldskada om skadevällaren fått lovligt tillstånd till arbetsmaskinen eller dess nycklar
- uppsätlig skadegörelse på arbetsmaskin som orsakats med annat fordon
- uppsätlig skada eller stöldskada som inte anmälts till polisen
- stöldskada och inte heller uppsätlig skadegörelse om skadevällaren är någon av de försäkrade eller jämställd med den försäkrade enligt punkt 8 i de allmänna avtalsvillkoren eller någon annan person med deras samtycke.

19.2 Övriga ersättningsbegränsningar

19.2.1 Konstruktionsfel

Försäkringen ersätter inte skada som drabbat del eller apparatur i arbetsmaskin på grund av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel.

19.2.2 Slitage och ovarsam hantering

Försäkringen ersätter inte skada som drabbat del eller apparatur i arbetsmaskin på grund av slitage, bristfälligt underhåll eller ovarsam hantering.

19.2.3 Bedrägeri eller förskingring

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats genom bedrägeri eller förskingring.

19.2.4 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

19.2.5 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

19.2.6 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada för vilken leverantören av föremålet eller någon annan enligt lag, avtal, garanti eller motsvarande förbindelse är ansvarig. Försäkringen ersätter dock skadan till den del försäkringstagaren kan påvisa att den ansvariga inte kan uppfylla sin förpliktelse.

20 Kaskoförsäkring för lantbruk

Försäkrad lantbrukstraktor, skördetröska eller annan motordriven arbetsmaskin kallas arbetsmaskin nedan.

20.1 Ersättningsbara skador

20.1.1 Brandskador

Försäkringen ersätter skada som orsakats av

- eld som kommit lös
- blixtnedslag
- kortslutning i elektrisk utrustning eller plötslig spänningsökning.

Som brandskada ersätts inte

- kortslutningar som i styrenheter för motorn, tändningen, bränslet eller manövreringsapparaturen drabbat själva styrenheter
- skada på en del i arbetsmaskin som orsakats av att delen blivit het eller skada som den heta delen orsakat andra delar i arbetsmaskinen.

20.1.2 Stöldskador och uppsätlig skadegörelse

Försäkringen ersätter sakskada orsakad av förlust av eller skada på försäkrat objekt om orsaken varit stöld eller stöldförsök, olovligt bruk av arbetsmaskinen eller försök därtill och arbetsmaskinen varit låst eller förvarats i låst lokalitet.

Försäkringen ersätter dock stöldskada på olåst arbetsmaskin när den under uppsikt förvaras

- på gårdsområdet
- tillfälligt anorstädes än på gårdsområdet i samband med arbetsuppgift och i anknytning till arbetsuppgift.

Med gårdsområdet avses området kring det försäkrade lantbrukets driftcentrum som kan övervakas.

Försäkringen ersätter även sakskada på arbetsmaskin orsakad av uppsätlig skadegörelse.

Med uppsätlig gärning avses att skadevällarens uttryckliga syfte varit att skada försäkringsobjektet.

Skada på grund av förlust av arbetsmaskin ersätts om den försäkrade eller myndighet inte fått uppgift om att arbetsmaskinen återfunnits inom 30 dagar efter att Tapiola fått skriftlig uppgift om att fordonet tillgripits.

Försäkringen ersätter även skäliga hämtnings- och returneringskostnader till följd av stöld av arbetsmaskin.

Försäkringen ersätter inte

- stöldskada på arbetsmaskin om arbetsmaskinen lämnats oläst över natten utanför gårdsområdet eller på gårdsområdet när gården är obefolkad över två dygn.
- uppsätlig skadegörelse under period av olovligt ibrukttagande om inte det olovliga ibrukttagandet ersätts av försäkringen.
- stöld om tidpunkt och plats för händelsen inte kan fastställas.
- slitage eller förbrukning på grund av att en stulen arbetsmaskin eller dess utrustning använts, t.ex. bränsleförbrukning.
- stöldskada om skadevällaren fått lovligt tillstånd till arbetsmaskinen eller dess nycklar
- uppsätlig skadegörelse på arbetsmaskin som orsakats med annat fordon
- uppsätlig skada eller stöldskada som inte anmälts till polisen
- stöldskada och inte heller uppsätlig skadegörelse om skadevällaren är någon av de försäkrade eller jämställd med den försäkrade enligt punkt 8 i de allmänna avtalsvillkoren eller någon annan person med deras samtycke.

20.1.3 Kollisionsskador

Försäkringen ersätter sakskada som direkt orsakats

- av att arbetsmaskin kört av vägen eller vält
- av slag, kollision, fall eller annan utifrån plötsligt verkande orsak som skadat försäkringsobjektet
- när försäkringsobjektet transporteras med ett annat färdmedel
- när arbetsmaskin plötsligt och oförutsett vält vid lastning och lossning
- av kollision med hjorddjur.

Dessutom ersätter försäkringen skada på under 10 år gammal skördetröska som orsakats av sten eller annat främmande föremål i skördetröskans slättermaskin. Skador orsakade av sten eller annat främmande föremål ersätts endast för slättermaskin-delar efter stenfickan mellan inmatningselevatoren och slagskon.

Försäkringen ersätter inte en skada

- orsakad av vatten på fordonets motor och dess hjälputrustning (t.ex. bränsleinjektionssystem).
- av att arbetsmaskinen sjunkit genom is annanstans än på vinterväg i allmänt bruk som uppfyller myndigheternas säkerhetsbestämmelser
- orsakad av tankning eller användning av fel eller felaktigt bränsle eller att bränsle tankats dit det inte hör hemma
- som orsakats av bristfälligt olje- eller kylvätskecir- kulation som skadar arbetsmaskinens
 - motor och dess tilläggsutrustning
 - växellåda
 - kraftöverföring
 - kylsystem

- som orsakats arbetsmaskinens del eller apparat på grund av konstruktions-, tillverknings- eller materialfel
- som orsakats under period av olovligt ibrukttagan- de om inte det olovliga ibrukttagandet ersätts av försäkringen.
- som drabbat del eller apparatur i arbetsmaskin på grund av slitage, bristfälligt underhåll eller ovarsam hantering
- orsakad av skadedjur eller gnagare.

20.2 Övriga ersättningsbegränsningar

20.2.1. Bedrägeri eller förskingring

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats ge- nom bedrägeri eller förskingring.

20.2.2 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

20.2.3 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

20.2.4 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada för vilken leveran- tören av föremålet eller någon annan enligt lag, av- tal, garanti eller motsvarande förbindelse är ansva- rig. Försäkringen ersätter dock skadan till den del försäkringstagaren kan påvisa att den ansvariga inte kan uppfylla sin förpliktelse.

21 Båtförsäkring för lantbruk

21.1 Ersättningsbara skador

21.1.1 Brandskador

Försäkringen ersätter skada på båt och båtmotor or- sakad av eld som kommit lös.

21.1.2 Blixtnedslag

Försäkringen ersätter skada orsakad av direkt blix- nedslag i båten.

21.1.3 Explosion

Försäkringen ersätter skada på båt och båtmotor or- sakad av explosion.

21.1.4 Stöld och uppsätlig skadegörelse

Försäkringen ersätter skada orsakad av stöld eller uppsätlig skadegörelse om båten förvaras

- i låst lokalitet eller
- låst vid båtens förtöjningsplats.

Försäkringen ersätter också skada på motor och båt- utrustning orsakad av stöld eller uppsätlig skadegö- relse när dessa förvarats i låst lokalitet eller låsta vid den försäkrade båten.

Skada på grund av förlust av båt och motor ersätts om den försäkrade eller myndighet inte fått uppgift om att de återfunnits inom 30 dagar efter att Tapiola fått skriftlig uppgift om att båten eller motorn tillgripits.

Försäkringstagaren är skyldig att ta tillbaka ett stulet föremål som återfinns inom 30 dagar fr.o.m. att skadeanmälan anlänt till försäkringsbolaget.

21.1.5 Grundstötning, kapsejsning och stormskador

Försäkringen ersätter skador på båt, båtmotor och båtutrustning orsakade av

- grundstötning eller bottenkänning
- kollision
- oväder eller storm om
- om båten vid användning råkat ut för väder som med beaktande av båtens storlek och egenskaper kan anses som storm eller
- båten varit förtöjd vid brygga eller boj eller dockad och vindens genomsnittliga hastighet varit över 15 m/s.

21.2 Ersättningsbegränsningar

21.2.1 Polisanmälan

Försäkringen ersätter inte uppsåtlig skadegörelse eller stöldskada som inte anmälts till polisen.

21.2.2 Explosion och kortslutning

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats förbränningsmotor på grund av att den exploderat eller elutrustning på grund av kortslutning.

21.2.3 Bristfällig olje- eller kylvätske-cirkulation

Försäkringen ersätter inte skada som till följd av bristfällig olje- eller kylvätske-cirkulation drabbar

- motor och dess tilläggsutrustning
- växellåda
- kraftöverföring
- kylsystem.

21.2.4 Explosiva ämnen och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av explosion av explosiva ämnen tillhörande offentlig verk eller vid yrkesmässigt schaktnings-, pålnings- och sprängningsarbete.

21.2.5 Slitage och ovarsam hantering

Försäkringen ersätter inte skada som drabbat det försäkrade objektet på grund av slitage, skavning, repor, korrosion eller förruttelse.

Försäkringen ersätter inte heller slitage eller förbrukning till följd av att stulen motor, båt eller utrustning använts, t.ex. bränsleförbrukning.

21.2.6 Fall och försvinnande

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att

utombordsmotor eller utrustning fallit av eller lossnat från fästningen eller utrustning försvunnit om det inte är fråga om en ersättningsbar skada enligt punkt 21.1.5.

21.2.7 Annat sjunkande eller fall

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av att båten sjunkit eller kapsejsat om orsaken inte är den i punkt 21.1.5 nämnda.

21.2.8 Snö, is och nedsmutsning

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av snö, is, frysning, olja eller nedsmutsat vatten.

21.2.9 Atomskada

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av i Finland eller utomlands inträffad atomskada som stipuleras i atomansvarighetslagen.

21.2.10 Exceptionella förhållanden

Försäkringen ersätter inte skada som inträffat till följd av krig, uppror, revolution eller annan liknande samhällsomstörtande händelse.

22 Oljeskadeförsäkring för lantbruk

22.1 Försäkringens syfte och ersättningsbara kostnader

Syftet med försäkringen är att ersätta rengöringskostnaderna för oljeskada på egen mark och mark hyrd för eget lantbruk.

Som ersättningsbara rengöringskostnader anses kostnader som är nödvändiga för att rengöra jordmånen, t.ex. kostnader för uppgrävning och transport av landmassor och behandlingsavgifter för avfall samt kostnader för nödvändiga undersökningar av jordmånen för att fastställa skadans omfattning.

Säkerhetsföreskrifterna som hänför sig till försäkringen finns i villkorspunkt 10.6.9.

22.2 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen är i kraft på de ställen som antecknats i försäkringsbrevet.

22.3 Försäkringsobjekt

Försäkringsobjekt är oundvikliga och skäligen rengöringskostnader inklusive avfallsbehandlingsavgifter för jordmånen på de ställen som antecknats i försäkringsbrevet.

22.4 Gemensamma villkor för sakförsäkring

Till övriga delar tillämpas de gemensamma villkoren för sakförsäkring (punkt 10).

22.5 Ersättningsbara skador och maximier-sättning

22.5.1 Oljetank använd vid uppvärmning av bostadshus

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäligen kost-

nader vilka uppstått vid rengöring av den egna jordmånen om brännolja plötsligt och oförutsett läckt ut från oljefören eller tanken som enbart används för uppvärmning av den med detta avtal försäkrade bostadsbyggnaden.

Ett villkor för ersättning är att kostnaderna uppstått som en följd av en sakskada som är ersättningsbar enligt detta avtal.

Ett villkor för utbetalning av ersättning är att myndigheterna gett ett beslut om eller tillstånd till att jordmånerna ska rengöras.

Maximiersättningen är 500 000 euro. Om bostadsbyggnaden är försäkrad med försäkringsbelopp, utgör försäkringsbeloppet maximiersättningen, högst dock 500 000 euro.

22.5.2 Övriga oljetankar på gården

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäligen kostnader vilka uppstått vid rengöring av den egna jordmånerna och jordmån som hyrts för eget lantbruk om brännolja eller dieselolja som lagrats i tank plötsligt och oförutsett läckt ut.

Ett villkor för ersättning är att kostnaderna uppstått som en följd av en sakskada som är ersättningsbar enligt detta avtal. Ett villkor för utbetalning av ersättning är att myndigheterna gett ett beslut om eller tillstånd till att jordmånerna ska rengöras.

Maximiersättningen är 15 000 euro.

22.6 Ersättningsbegränsningar

22.6.1 Skada orsakad utomstående

Försäkringen ersätter inte skada orsakad utomstående eller ersättningskyldighet till följd av sådan skada.

22.6.2 Brott mot lagar och förordningar

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av åtgärder som står i strid med lagar, förordningar eller bestämmelser eller direktiv från myndigheter om vilka försäkringstagaren haft kännedom eller borde ha haft kännedom.

22.6.3 Långsamt uppstådda skador

Försäkringen ersätter inte skada när oljeläcket orsakats av rost, korrosion eller annan långvarig inverkan.

Denna punkt tillämpas inte på skador i enlighet med punkt 22.5.1.

22.6.4 Fortsatt handling eller försummelse

Försäkringen ersätter inte skada som baserar sig på fortsatt handling eller försummelse eller på upprepade händelser.

22.6.5 Avbrottsersättning

Försäkringen ersätter inte skador orsakade av avbrott i verksamheten.

22.7 Försäkringen träder i kraft

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av oljeläckeage som inträffat innan försäkringen trädde i kraft.

22.8 Självrisk

Vid oljeläckageskador är självrisken 10 % av det ersättningsbara skadebeloppet dock minst 200 euro.

Avbrottsförsäkringar

31 Merkostnadsförsäkring

Tapiola förbinder sig att enligt dessa villkor för merkostnadsförsäkring, i försäkringsbrevet antecknade specialvillkor, säkerhetsföreskrifter och de allmänna avtalsvillkoren ersätta extra kostnader som beror på skada i den försäkrade lantbruksverksamheten, binäringen eller boendet och vilka är en direkt följd av en sakskada som är ersättningsbar på basis av försäkringstagarens Agroförsäkringsavtal.

Den försäkrade verksamheten, försäkringsobjekten, det valda försäkringsskyddet och självriskerna har antecknats i försäkringsbrevet.

31.1 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller i Finland.

Vid leveransavbrottskador är ett villkor för ersättning att sakskadan som drabbat egendomen inträffat i Finland.

31.2 Försäkringens syfte

Försäkringens syfte är att enligt dessa villkor ersätta de merkostnader som orsakats av en ersättningsbar sakskada.

31.3 Begrepp i samband med försäkring och ersättning

31.3.1 Försäkringsbelopp

Det försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet är omsättningen från lantbruket eller binäring i anslutning till lantbruket under ett år beräknat från början av försäkringsperioden.

Försäkringsbeloppet utgör beräkningsgrunden för premien men är inte grund för skadebeloppet eller uppskattningen av skadebeloppet.

31.3.2 Underförsäkring

Merkostnaderna i det försäkrade lantbruket och/eller binäringen är underförsäkrade om försäkringsbeloppet är mindre än den försäkrade verksamhetens omsättning. En eventuell underförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 31.6.1.

31.3.3 Överförsäkring

Merkostnaderna i det försäkrade lantbruket och/eller binäringen är överförsäkrade om försäkringsbeloppet

är större än den försäkrade verksamhetens omsättning. En eventuell överförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 31.6.2.

31.3.4 Självrisk

Självrisken är i försäkringsbrevet antecknad andel som avdras från skadebeloppet när ersättningsbeloppet beräknas. Om självrisken avdragits i samband med sakskada görs inget nytt avdrag vid avbrottskadorna med undantag av låne- och hyreskostnaderna i punkt 31.4.1.

31.4 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter merkostnaderna för den försäkrade lantbruksverksamheten, binäringen och boendet när merkostnaderna orsakats av sakskada som ersätts av Tapiolas giltiga brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens- och bräckageförsäkringar samt delkaskoförsäkring för lantbruk eller kaskoförsäkring för lantbruk.

Ett villkor för ersättning är att den skadade egendomen används i verksamhet som försäkringstagaren försäkrat och att egendomen är försäkrad med Tapiolas brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens- och bräckageförsäkringar samt delkaskoförsäkring för lantbruk och kaskoförsäkring för lantbruk.

Försäkringen ersätter de merkostnader som nämns i punkterna 31.4.1-31.4.5

31.4.1 Låne- och hyreskostnader för lantbruksmaskiner, maskiner i binäringen och motordrivna arbetsmaskiner

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga merkostnaderna som uppstår när försäkringstagaren, som en direkt följd av en ersättningsbar sakskada, inte kan använda lantbruksmaskin, maskin för binäring eller motordriven arbetsmaskin på grund av ersättningsbart försäkringsfall vid idkandet av den försäkrade verksamheten.

Ett villkor för ersättning är att

- den skadade egendomen används i verksamhet som försäkringstagaren försäkrat
- egendomen är försäkrad med Tapiolas brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens-, bräckageförsäkring, delkaskoförsäkring för lantbruk eller kaskoförsäkring för lantbruk
- arbetet inte kan utföras med annan egen utrustning som tillhör försäkringstagaren
- arbetet inte kan uppskjutas till annan tidpunkt för fortsatt verksamhet.

För den egna försäkrade lantbruksproduktionens del är ersättningsbara merkostnader även de kostnader som uppstår när arbetet utförs med främmande maskiner.

För den försäkrade binäringsverksamhetens del är

ersättningsbara merkostnader hyreskostnaderna för tillfälliga maskiner. Försäkringen ersätter dessutom frakt- och transportkostnader i Finland för de främmande maskinerna.

Ansvarstiden för ersättning av merkostnader är 30 dagar efter det att skadan inträffade.

Utöver självrisken i villkorspunkten 31.3.4 avdras från ersättningsbara merkostnader 15 % när en annan maskin hyrs för att ersätta den skadade maskinen och 30 % när arbetet utförs av en entreprenör.

31.4.2 Produktionsbyggnader

Försäkringen ersätter merkostnaderna orsakade för försäkringstagaren på grund av att byggnaden inte kan användas till följd av en ersättningsbart skadefall.

Ersättningsbara merkostnader är hyreskostnader och kostnader för iståndsättning av en temporär produktionslokalitet.

Som merkostnader ersätts högst

- 1 % i månaden av försäkringsvärdet för djurstall, verkstad för lantbruksmaskiner, lager för lantbruket eller byggnad för binäring under sex månader
- 3 % i månaden av försäkringsvärdet för sädestork under två månader.

För andra byggnader ersätts merkostnader inte.

31.4.3 Bostadsbyggnad och hemlösöre

Försäkringen ersätter av Tapiola på förhand godkända skäligen extra boende-, transport- och lagringskostnader samt övriga motsvarande kostnader som orsakas den försäkrade till följd av att en avtalsenlig ersättningsbar skada drabbar den stadigvarande bostaden och den försäkrade därmed är tvungen att tillfälligt flytta ut från sin stadigvarande bostad.

Försäkringen ersätter 95 % av kostnaderna under högst ett års tid. Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas de verkliga extra kostnaderna, från vilka avdras kostnadsbesparingar som t.ex. resekostnader och hyreskostnader för den skadade bostaden. Även självrisken avdras från de ersättningsbara kostnaderna.

31.4.4 Verksamhet i hyreslokaliteter

Försäkringen ersätter merkostnader enligt punkt 31.4 som orsakats lantbruksverksamheten, binäringen och boendet när merkostnaderna uppstått på grund av att sakskada drabbat den byggnad eller lägenhet försäkringstagaren utnyttjar i den försäkrade verksamheten men inte äger.

Ett villkor för ersättning är att den sakskada som drabbat byggnaden eller lägenheten skulle berättiga till ersättning enligt villkoren för Tapiolas giltiga brand-, naturskade- eller läckageförsäkring om byggnaden eller lägenheten i fråga skulle vara försäkringsobjekt.

31.4.5 Leveransavbrott

Försäkringen ersätter merkostnader som orsakats den försäkrade lantbruksverksamheten när merkostnaderna är en direkt följd av sakskada hos kund, leverantör, underleverantör etc. som står i direkt affärsförbindelse till försäkringstagaren.

Ett villkor för ersättning är att sakskadan som drabbat egendomen skulle berättiga till ersättning enligt Tapiolas giltiga brandförsäkring om egendomen vore försäkringsobjekt.

Ersättningsbara merkostnader är de extra kostnader som orsakats av marknadsföring av egna produkter och/eller av anskaffandet av produktionsinsats. Merkostnader ersätts för högst sex månader. Maximiersättningen är 10 % av verksamhetens omsättning. Merkostnader orsakade annan näringsverksamhet än lantbruket ersätts inte av denna försäkring.

31.5 Skadebelopp

Skadebeloppet är merkostnader orsakade av en ersättningsbar sakskada. De ersättningsbara merkostnaderna nämns i punkt 31.4.

31.6 Skadebelopp i specialfall

31.6.1 Underförsäkring

Om försäkringsbeloppet är mindre än den faktiska omsättningen ersätts den del av skadebeloppet som proportionen mellan försäkringsbeloppet och den verkliga omsättningen utvisar.

31.6.2 Överförsäkring

Om försäkringsbeloppet är större än den faktiska omsättningen beräknas skadebeloppet enligt de faktiska merkostnaderna i enlighet med punkt 31.5.

31.6.3 Utvidgad affärsverksamhet

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas inte den skadeökning som beror på att en del av ansvarstiden använts till att utveckla, utvidga eller annars ändra affärsverksamheten oberoende av vem som förutsatt att ändringen görs.

31.6.4 Fördröjd reparation eller återanskaffning

Om reparation eller återanskaffning av skadan egendom fördröjs av orsaker som beror på försäkringstagaren, beräknas skadebeloppet för högst den tid som reparationen av egendomsskadan skulle ha tagit i anspråk om effektiva metoder använts.

31.7 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet beräknas på basis av skadebeloppet enligt punkterna 31.5 och 31.6 med beaktande av faktorerna nedan.

31.7.1 Inbesparade kostnader

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet avdras från skadebeloppet de inbesparade kostnaderna som un-

der ansvarstiden inbesparats på grund av att de inte behövt betalas som en följd av sakskadan. Motsvarande avdrag görs också om kostnaden ersätts av någon annan försäkring eller om den på annat sätt inbesparats.

31.7.2 Minskat ersättningsbelopp vid sakskada

Om ersättningsbeloppet beräknat enligt villkoren för sakförsäkringen minskats av annan orsak än underförsäkring eller självrisk har Tapiola rätt att minska ersättningen ur försäkringen för merkostnader i samma proportion.

31.8 Åtgärder vid inträffad skada

Vid inträffad skada ska försäkringstagaren omedelbart underrätta Tapiola och vidta, också tillfälliga, åtgärder för att iståndsätta skadad egendom.

Innan åtgärderna ovan vidtas ska försäkringstagaren i mån av möjlighet diskutera dessa med Tapiola.

Försäkringstagaren ska följa Tapiolas instruktioner för att förhindra eller begränsa skada.

Försäkringstagaren ska hjälpa Tapiola att utreda skadan och framlägga alla handlingar som har information som kan användas till att fastställa skadebeloppet.

Vid skador nämnda i punkterna 31.4.4 och 31.4.5 (hyreslokaliteter och leverantör) ska försäkringstagaren, förutom att han är skyldig att meddela uppgifter, också bereda Tapiolas representant tillfälle att delta i utredningen av sakskadan.

32 Täckningsbidragsavbrottsförsäkring

Tapiola förbinder sig att enligt villkoren för täckningsbidragsavbrottsförsäkringen, villkoren i försäkringsbrevet, specialvillkoren, säkerhetsföreskrifterna samt de allmänna avtalsvillkoren ersätta skada orsakad av avbrott i lantbruket eller binäringen i enlighet med anteckningarna i försäkringsbrevet.

Ett villkor för ersättning är att avbrottet i verksamheten är en direkt följd av ersättningsbar sakskada enligt försäkringstagarens Agroförsäkringsavtal. Den försäkrade verksamheten, försäkringsobjekten, försäkringsbeloppet, det valda försäkringskyddet och självriskerna har antecknats i försäkringsbrevet.

32.1 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller i Finland.

Vid leveransavbrottskador är ett villkor för ersättning att sakskadan som drabbat egendomen inträffat i Finland.

32.2 Försäkringsobjekt

32.2.1 Försäkringens syfte

Syftet med försäkringen är att i enlighet med dessa villkor ersätta det täckningsbidrag försäkringstaga-

ren under ansvarstiden hade uppnått om skada inte inträffat.

32.2.2 Täckningsbidrag

Försäkringsobjekt är det under försäljningstillfället avtalade och i försäkringsbrevet antecknade täckningsbidraget från lantbruksidkandet på den försäkrade gården och/eller binäringen under en period av ett år.

Täckningsbidraget för året är skillnaden mellan inkomsterna i pengar eller förmåner i pengar från lantbruket och/eller binäringen och de rörliga kostnaderna för anskaffning eller bibehållandet av dem. Rörliga kostnader är de kostnader som direkt är beroende av kvantiteten av produktionen på gården eller binäringen som idkas på gården.

Rörliga kostnader är även löner och lönebikostnader, som i bokföringen antecknas som rörliga kostnader. Om inte annat framgår av bokföringen är rörliga kostnader även löner och lönebikostnader som betalas till utomstående arbetskraft.

32.3 Begrepp i samband med försäkring och ersättning

32.3.1 Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet är det täckningsbidrag som fås från lantbruket eller anslutande binäring under en period på ett år räknat från början av försäkringsperioden.

32.3.2 Försäkringsvärde för tid efter försäkringsperioden

Om skade- och ansvarstiden fortsätter en längre tid än försäkringsperioden, beräknas försäkringsvärdet för det år som upphör när avbrottsskadan upphör, dock senast när ansvarstiden upphör.

32.3.3 Försäkringsbelopp

Det försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet är omsättningen från lantbruket eller binäring i anslutning till lantbruket under ett år beräknat från början av försäkringsperioden.

32.3.4 Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta enhetliga tidsperiod för vilken Tapiola ansvarar för avbrottsskada.

Ansvarstiden börjar vid tidpunkten för sakskadefallet eller från den dag när sakskadan hindrar eller försvårar produktionen, dock senast tre månader efter den dag sakskadefallet inträffade.

Ansvarstiden finns antecknad i försäkringsbrevet.

Om idkandet av lantbruket, binärningar eller delar av dem inte fortsätter efter skadan är ansvarstiden i avbrottsförsäkringen 6 månader.

32.3.5 Underförsäkring

Täckningsbidraget från försäkrat lantbruk och/eller binäring är underförsäkrat om försäkringsbeloppet

är mindre än den försäkrade verksamhetens omsättning. En eventuell underförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 32.7.1.

32.3.6 Överförsäkring

Täckningsbidraget från försäkrat lantbruk och/eller binäring är överförsäkrat om försäkringsbeloppet är större än den försäkrade verksamhetens omsättning. En eventuell överförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 32.7.2.

32.3.7 Självrisk

Självrisken är i försäkringsbrevet antecknad andel som avdras från skadebeloppet när ersättningsbeloppet beräknas. Om självrisken avdragits i samband med sakskadan görs inget nytt avdrag vid avbrottskadan med undantag av låne- och hyreskostnaderna i punkt 32.4.3.

32.4 Ersättningsbara skador

32.4.1 Verksamhet i byggnad ägd av försäkringstagaren

Försäkringen ersätter skada orsakad av avbrott i det försäkrade lantbruket eller binäringen när skadan orsakats av en sakskada som ersätts av en giltig brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens-, bräckageförsäkring, delkaskoförsäkring för lantbruket, kaskoförsäkring för lantbruket eller basförsäkring för produktionsdjur i Tapiola.

Ett villkor för ersättning är att den skadade egendomen används i verksamhet som försäkrats av försäkringstagaren och att egendomen är försäkrad med brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens-, bräckageförsäkring, delkaskoförsäkring för lantbruket, kaskoförsäkring för lantbruket eller basförsäkring för produktionsdjur i Tapiola.

32.4.2 Verksamhet i hyreslokaliteter

Försäkringen ersätter skada orsakad av avbrott i det försäkrade lantbruket eller binäringen när sakskada drabbat den byggnad eller lägenhet som utnyttjas, men inte ägs, av försäkringstagaren för den försäkrade verksamheten.

Ett villkor för ersättning är att den sakskada som drabbat byggnaden eller lägenheten skulle berättiga till ersättning enligt villkoren för Tapiolas giltiga brand-, naturskade- eller läckageförsäkring om byggnaden eller lägenheten i fråga skulle vara försäkringsobjekt.

32.4.3 Låne- och hyreskostnader för lantbruksmaskiner, maskiner i binäringen och motordrivna arbetsmaskiner

Försäkringen ersätter nödvändiga och skäliga merkostnaderna som uppstår när försäkringstagaren, som en direkt följd av en ersättningsbar sakskada, inte kan använda lantbruksmaskin, maskin för binäring eller motordriven arbetsmaskin på grund av er-

sättningsbart försäkringsfall vid idkandet av den försäkrade verksamheten.

En förutsättning för ersättning är att

- den skadade egendomen används i verksamhet som försäkringstagaren försäkrat
- egendomen är försäkrad med Tapiolas brand-, naturskade-, läckage-, egendomsbrotts-, elfenomens-, bräckegeförsäkring, delkaskoförsäkring för lantbruk eller kaskoförsäkring för lantbruk
- arbetet inte kan utföras med annan egen utrustning som tillhör försäkringstagaren
- arbetet inte kan uppskjutas till annan tidpunkt för fortsatt verksamhet.

För den egna försäkrade lantbruksproduktionens del är ersättningsbara merkostnader även de kostnader som uppstår när arbetet utförs med främmande maskiner. Försäkringen ersätter dessutom frakt- och transportkostnader i Finland för de främmande mas-kinerna.

För den försäkrade binäringsverksamhetens del är ersättningsbara merkostnader hyreskostnaderna för tillfälliga maskiner. Försäkringen ersätter dessutom frakt- och transportkostnader i Finland för de främmande mas-kinerna.

Ansvarstiden för ersättning av merkostnader är 30 dagar efter det att skadan inträffade.

Utöver självriskan i villkorspunkten 32.3.7 avdras från ersättningsbara merkostnader 15 % när en annan maskin hyrs för att ersätta den skadade maskinen och 30 % när arbetet utförs av en entreprenör.

32.4.4 Leveransavbrott

Försäkringen ersätter merkostnader som orsakats den försäkrade lantbruksverksamheten när merkostnaderna är en direkt följd av sakskada hos kund, leverantör, underleverantör etc. som står i direkt affärsförbindelse till försäkringstagaren.

Ett villkor för ersättning är att sakskadan som drabbat egendomen skulle berättiga till ersättning enligt Tapiolas giltiga brandförsäkring om egendomen vore försäkringsobjekt.

Ersättningsbara merkostnader är de extra kostnader som orsakats av marknadsföring av egna produkter och/eller av anskaffandet av produktionsinsats.

Merkostnader ersätts för högst sex månader. Maximiersättningen är 10 % av verksamhetens omsättning.

Merkostnader orsakade annan näringsverksamhet än lantbruket ersätts inte av denna försäkring.

32.5 Ersättningsbegränsningar

32.5.1 Förlust av gröda

Försäkringen ersätter inte skada på växande lantbruks-, skogs- och trädgårdsväxter eller annan växande skörd.

Försäkringen ersätter dock avbrottsskada som är en direkt följd av en på basis av brandförsäkringen ersättningsbar skada på växande eller icke skördad gröda.

32.5.2 Djurskador orsakade av elapparat

Försäkringen ersätter inte djurskada som är en följd av skada på elapparat eller elektronisk apparat och härpå beroende avbrottsskada.

32.5.3 Antibiotika i mjölk

Försäkringen ersätter inte skadestånd och nedsatt redovisningspris för mjölk orsakade av antibiotika i mjölken.

32.6 Skadebelopp

Skadebeloppet är förlusten av täckningsbidrag som en följd av ersättningsbar sakskada.

För förlusten av täckningsbidragets del beräknas skadebeloppet på basis av nedsatt omsättning till följd av avbrottet i verksamheten. Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas omsättningen för en period på ett år, ansvarstiden för nedsatt omsättning och försäkringsvärdet.

32.6.1 Kostnader för att minska avbrottsskada

I skadebeloppet beaktas dessutom de affärsekonomiskt motiverade påskyndningskostnaderna och övriga extra kostnader som försäkringstagaren betalat för att minska avbrottsskadan och till följd av vilka avbrottsskadan minskat med åtminstone motsvarande belopp under ansvarstiden.

Om åtgärden som orsakar den extra kostnaden är av nytta också efter att ansvarstiden löpt ut, ersätts endast det belopp som relativt sett hänförs sig till minskandet av skadan under ansvarstiden.

32.7 Skadebelopp i specialfall

32.7.1 Underförsäkring

Om försäkringsbeloppet är mindre än den faktiska omsättningen ersätts skadan enligt proportionen mellan försäkringsbeloppet och den faktiska omsättningen.

32.7.2 Överförsäkring

Om försäkringsbeloppet är större än den faktiska omsättningen beräknas skadebeloppet på basis av försäkringsvärdet.

32.7.3 Utvidgad affärsverksamhet

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas inte den skadeökning som beror på att en del av ansvarstiden använts till att utveckla, utvidga eller annars ändra affärsverksamheten oberoende av vem som förutsatt att ändringen görs.

32.7.4 Fördröjd reparation eller återanskaffning

Om reparation eller återanskaffning av skadan egen-

dom fördröjs av orsaker som beror på försäkrings-tagaren, beräknas skadebeloppet för högst den tid som reparationen av egendomsskadan skulle ha tagit i anspråk om effektiva metoder använts.

32.7.5 Fördröjd leverans eller upphävd affär

Försäkringen ersätter inte skadestånd eller annan motsvarande påföljd på grund av fördröjd leverans som den försäkrade eller någon annan är skyldig att betala på basis av avtal eller lag.

32.8 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet beräknas på basis av skadebeloppet enligt punkterna 32.6 och 32.7 med beaktande av faktorerna nedan.

32.8.1 Maximiersättning

Den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet är täckningsbidraget från det försäkrade lantbruket eller den försäkrade binäringen i enlighet med ansvarstiden som antecknats i försäkringsbrevet.

32.8.2 Inbesparade kostnader

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet avdras från skadebeloppet de inbesparade kostnaderna som under ansvarstiden inbesparats på grund av att de inte behövt betalas som en följd av sakskadans. Motsvarande avdrag görs också om kostnaden ersätts av någon annan försäkring eller om den på annat sätt inbesparats.

32.8.3 Minskat ersättningsbelopp vid sakskada

Om ersättningsbeloppet beräknat enligt villkoren för sakförsäkringen minskats av annan orsak än underförsäkring eller självrisk har Tapiola rätt att minska ersättningsbeloppet för avbrottsskada i samma proportion.

32.8.4 Försummad bokföring

Tapiola är fritt från ansvar mot sådan som inte bokfört den försäkrade affärsverksamheten på sätt som föreskrivs i bokföringslagen.

32.9 Åtgärder vid inträffad skada

Efter inträffad skada ska försäkringstagaren omedelbart underrätta Tapiola och vidta, också tillfälliga, åtgärder för att få och hålla i gång lantbruket eller binäringen i samma omfattning som före skadan. Kostnaderna orsakade av åtgärderna ersätts enligt principerna för minskning av kostnaderna vid avbrottsskada.

Innan åtgärderna ovan vidtas ska försäkringstagaren i mån av möjlighet diskutera dessa med Tapiola.

Försäkringstagaren ska följa Tapiolas instruktioner för att förhindra eller begränsa skada.

Försäkringstagaren ska hjälpa Tapiola att utreda skadan och framlägga alla handlingar som har information som kan användas till att fastställa skadebeloppet.

Vid skador nämnda i punkterna 32.4.2 och 32.4.4 (hyreslokaliteter och leverantör) ska försäkringstagaren, förutom att han är skyldig att meddela uppgifter, också bereda Tapiolas representant tillfälle att delta i utredningen av sakskadans.

33 Leveransavbrottsförsäkring

Tapiola förbinder sig att enligt villkoren för leveransavbrottsförsäkringen, specialvillkoren antecknade i försäkringsbrevet, säkerhetsföreskrifterna och de allmänna avtalsvillkoren ersätta skada orsakad av avbrott i den försäkrade lantbruksverksamheten.

33.1 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen gäller i Finland.

Ett villkor för ersättning är att sakskadans som drabbat egendomen inträffat i Finland.

33.2 Försäkringsobjekt

33.2.1 Försäkringens syfte

Syftet med försäkringen är att i enlighet med dessa villkor ersätta det täckningsbidrag försäkringstagaren under ansvarstiden hade uppnått om skada inte inträffat.

33.2.2 Täckningsbidrag

Försäkringsobjekt är det under försäljningstillfället avtalade och i försäkringsbrevet antecknade täckningsbidraget från lantbruksidkandet på den försäkrade gården under en period av ett år.

Täckningsbidraget för året är skillnaden mellan inkomsterna i pengar eller förmåner i pengar från lantbruket och de rörliga kostnaderna för anskaffning eller bibehållandet av dem.

Rörliga kostnader är de kostnader som omedelbart är beroende av kvantiteten av produktionen i lantbruket.

Rörliga kostnader är även löner och lönebikostnader, som i bokföringen antecknas som rörliga kostnader. Om inte annat framgår av bokföringen är rörliga kostnader även löner och lönebikostnader som betalas till utomstående arbetskraft.

33.3 Begrepp i samband med försäkring och ersättning

33.3.1 Försäkringsvärde

Försäkringsvärdet är det täckningsbidrag som fås från lantbruket under en period på ett år räknat från början av försäkringsperioden.

33.3.2 Försäkringsvärde för tid efter försäkringsperioden

Om skade- och ansvarstiden fortsätter en längre tid än försäkringsperioden, beräknas försäkringsvärdet för det år som upphör när avbrottsskadans upphör, dock senast när ansvarstiden upphör.

33.3.3 Försäkringsbelopp

Det försäkringsbelopp som antecknats i försäkringsbrevet är omsättningen från lantbruket under ett år beräknat från början av försäkringsperioden.

33.3.4 Ansvarstid

Med ansvarstid avses den längsta enhetliga tidsperiod för vilken Tapiola ansvarar för avbrottsskada. Ansvarstiden börjar vid tidpunkten för sakskadefallet eller från den dag när sakskadan hindrar eller försvårar produktionen, dock senast tre månader efter den dag sakskadefallet inträffade.

Ansvarstiden finns antecknad i försäkringsbrevet.

Om idkandet av lantbruket eller del av lantbruket inte fortsätter efter skadan är ansvarstiden i leve-ransavbrottsförsäkringen 6 månader.

33.3.5 Underförsäkring

Täckningsbidraget från försäkrat lantbruk är underförsäkrat om försäkringsbeloppet är mindre än den försäkrade verksamhetens omsättning.

En eventuell underförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 33.6.1.

33.3.6 Överförsäkring

Täckningsbidraget från försäkrat lantbruk är överförsäkrat om försäkringsbeloppet är större än den försäkrade verksamhetens giltiga omsättning. En eventuell överförsäkring beaktas vid beräkningen av skadebeloppet i enlighet med punkt 33.6.2.

33.3.7 Självrisk

Självrisken är i försäkringsbrevet antecknad andel som avdras från skadebeloppet när ersättningsbeloppet beräknas.

33.4 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter kostnaderna för avbrott i lantbruksverksamhet om avbrottet är en direkt följd av sakskada som drabbat kunds, leverantörs, underleverantörs etc. verksamhetsställe när dessa står i direkt affärsförbindelse till försäkringstagaren. Ett villkor för ersättning är att sakskada som drabbat egendomen skulle berättiga till ersättning enligt gällande Agro brand- eller naturfenomensförsäkringsvillkor om egendomen skulle vara objekt i Agro-försäkringen.

33.5 Skadebelopp

Skadebeloppet är förlusten av täckningsbidrag som en följd av ersättningsbar sakskada. För förlusten av täckningsbidragets del beräknas skadebeloppet på basis av minskad omsättning på grund av avbrottet i verksamheten. Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas omsättningen för en period på ett år, ansvarstiden för minskad omsättning och försäkringsvärdet.

33.5.1 Kostnader för att minska avbrottsskada

I skadebeloppet beaktas dessutom de affärsekonomiskt motiverade påskyndningskostnaderna och övriga extra kostnader som försäkringstagaren betalat för att minska avbrottsskadan och till följd av vilka avbrottsskadan minskat med åtminstone motsvarande belopp under ansvarstiden.

Om åtgärden som orsakar den extra kostnaden är av nytta också efter att ansvarstiden löpt ut, ersätts endast det belopp som relativt sett hänförs sig till minskandet av skadan under ansvarstiden.

33.6 Skadebelopp i specialfall

33.6.1 Underförsäkring

Om försäkringsbeloppet är mindre än den faktiska omsättningen ersätts skadan enligt proportionen mellan försäkringsbeloppet och den faktiska omsättningen.

33.6.2 Överförsäkring

Om försäkringsbeloppet är större än den faktiska omsättningen beräknas skadebeloppet på basis av försäkringsvärdet.

33.6.3 Utvidgad affärsverksamhet

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas inte den skadeökning som beror på att en del av ansvarstiden använts till att utveckla, utvidga eller annars ändra affärsverksamheten oberoende av vem som förutsatt att ändringen görs.

33.6.4 Fördröjd reparation eller återanskaffning

Om reparation eller återanskaffning av skadan egendom fördröjs av orsaker som beror på försäkringstagaren, beräknas skadebeloppet för högst den tid som reparationen av egendomsskadan skulle ha tagit i anspråk om effektiva metoder använts.

33.6.5 Fördröjd leverans eller upphävd affär

Försäkringen ersätter inte skadestånd eller annan motsvarande påföljd på grund av fördröjd leverans som den försäkrade eller någon annan är skyldig att betala på basis av avtal eller lag.

33.7 Ersättningsbelopp

Ersättningsbeloppet beräknas enligt skadebeloppet i punkterna 33.5 och 33.6 med beaktande av nedanstående faktorer.

33.7.1 Maximiersättning

Den övre gränsen för Tapiolas ersättningskyldighet är täckningsbidraget från det försäkrade lantbruket i enlighet med ansvarstiden som antecknats i försäkringsbrevet.

33.7.2 Inbesparade kostnader

Vid beräkningen av ersättningsbeloppet avdras från skadebeloppet de inbesparade kostnaderna som un-

der ansvarstiden inbesparats på grund av att de inte behövt betalas som en följd av sakskadorna. Motsvarande avdrag görs också om kostnaden ersätts av någon annan försäkring eller om den på annat sätt inbesparats.

33.7.3 Självrisk

Försäkringstagaren har i varje avbrottskada en i försäkringsbrevet antecknad självrisk av skadebeloppet.

33.7.4 Minskat ersättningsbelopp vid sakskada

Om ersättningsbeloppet beräknat enligt villkoren för sakförsäkringen minskats av annan orsak än underförsäkring eller självrisk har Tapiola rätt att minska ersättningsbeloppet för avbrottskada i samma proportion.

33.7.5 Försummad bokföring

Tapiola är fritt från ansvar mot sådan som inte bokfört den försäkrade affärsverksamheten på sätt som föreskrivs i bokföringslagen.

33.8 Åtgärder vid inträffad skada

Efter inträffad skada ska försäkringstagaren omedelbart underrätta Tapiola och vidta, också tillfälliga, åtgärder för att få och hålla i gång lantbruksproduktionen i samma omfattning som före skadan. Kostnaderna orsakade av åtgärderna ersätts enligt principerna för minskning av kostnaderna vid avbrottskada.

Innan åtgärderna ovan vidtas ska försäkringstagaren i mån av möjlighet diskutera dessa med Tapiola.

Försäkringstagaren ska följa Tapiolas instruktioner för att förhindra eller begränsa skada.

Försäkringstagaren ska hjälpa Tapiola att utreda skadan och framlägga alla handlingar som har information som kan användas till att fastställa skadebeloppet.

Förutom att försäkringstagaren är skyldig att meddela uppgifter ska han också bereda Tapiolas representant tillfälle att delta i utredningen av sakskadorna.

40 Ansvarsförsäkring för verksamhet

40.1 Försäkringens syfte

Ansvarsförsäkringens syfte är att enligt dessa villkor och de allmänna avtalsvillkoren och i fall som försäkringen omfattar

- ersätta person- och saksador som drabbar annan part som den försäkrade enligt gällande lag är skyldig att ersätta
- klarlägga grunden och beloppet för ersättningskraven som framställs till försäkringstagaren
- sköta rättegången om ersättningskravet behandlas i rätten.

40.2 Försäkrad verksamhet

Försäkringen täcker den i försäkringsbrevet antecknade verksamhet som idkas av försäkringstagaren och som uppgetts när försäkringsavtalet ingicks.

Verksamheten indelas enligt följande:

- privathushåll som gäller de försäkrades privatliv
- lantbruk som gäller de försäkrade i ärenden som hänför sig till lantbruket och skog som ägs av försäkringstagaren (skogsbruk)
- binäring som gäller utförandet av i försäkringsbrevet separat namngiven binäring.

Försäkringen gäller utan separat omnämmande också idkande av lantbruksbinäring när försäkringstagaren är en naturlig person, firma eller oskiftat dödsbo och den försäkrade verksamheten är lantbruk. Den sammanlagda omsättningen för lantbruksbinärningar får i sådana fall vara högst 8 500 euro. Redogörelseperioden är räkenskapsperioden som föregår försäkringsfallet och i fall av ny verksamhet, den uppskattade omsättningen för innevarande räkenskapsperiod.

40.3 Försäkrade

40.3.1 Privatperson som försäkringstagare

Försäkrade är försäkringstagaren och personer som stadigvarande bor i gemensamt hushåll med försäkringstagaren. Om försäkringstagaren dött under försäkringsperioden är försäkrade de personer som stadigvarande bodde i gemensamt hushåll med försäkringstagaren vid tidpunkten för dennes död, förutsatt att dessa personer inte har en egen försäkring.

40.3.2 Oskiftat dödsbo som försäkringstagare

I försäkring för oskiftat dödsbo är de försäkrade

- delägare i boet som är fast bosatta på den försäkrade gården och med dem i gemensamt hushåll stadigvarande boende personer som inte har egen försäkring
- övriga delägare i boet i ärenden som gäller den försäkrade lantbruks-, skogsbruks- eller binäringens verksamheten på gården samt ärenden som gäller ägande och förvaltande av den fastighet som används för verksamheten men inte i egenkap av privatpersoner.

40.3.3 Företag i bolagsform som försäkringstagare

I försäkring för företag i bolagsform eller samfund är försäkrade

- försäkringstagaren
- på den försäkrade gården stadigvarande boende delägare och med dem i gemensamt hushåll stadigvarande boende personer. Dessa personer är försäkrade som privatpersoner förutsatt att de inte har en egen försäkring.
- övriga delägare i ärenden som hänför sig till lantbruks-, skogsbruks- eller binäringens verksamhet på

den försäkrade gården samt i ärenden som gäller ägande eller förvaltning av fastighet som används i verksamheten förutsatt att de inte har en egen försäkring. Dessa personer är inte försäkrade som privatpersoner.

40.3.4 Andra försäkrade

Försäkrade är också i ärenden som hänför sig till arbeten försäkringstagaren i egenskap av privatperson eller idkare av lantbruk, skogsbruk eller binäring uppdragit eller låtit utföra:

- arbetstagare som anställts för hemvård, idkande av lant- eller skogsbruk eller i binäring
- sådana oavlönade eller tillfälliga arbetare som försäkringstagaren enligt gällande lag är ersättningskyldig för i det fall att dessa åsamkar skador.

40.4 Försäkringens giltighetsområde

För privathushåll är försäkringens i kraft i hela världen men utomlands i högst 12 månader fr.o.m. det att resan började.

I ärenden som rör lantbruk är försäkringens i kraft i Finland, Sverige, Norge och Danmark.

I ärenden som rör binäring är försäkringens i kraft i Finland.

40.5 Ersättningsbara skador och ersättningsbegränsningar

40.5.1 Ersättningsbara skador

40.5.1.1 Verksamhetsförsäkring

Försäkringens ersätter person- och sakskada som orsakats annan part i den försäkrade verksamheten och på giltighetsområdet förutsatt att skadan konstateras under försäkringsperioden och den försäkrade enligt gällande lag är ersättningskyldig.

40.5.1.2 Skador orsakade av barn

Ansvarsförsäkringens för privathushåll ersätter skada som orsakas av ett barn i den omfattning som barnet på basis av sin ålder är skyldig att ersätta skadan.

Denna bestämmelse gäller inte skada där någon annan är ersättningskyldig och inte heller skada som orsakas den person som skötte eller övervakade barnet när skadan inträffade.

40.5.1.3 Skador orsakade av hund

Oberoende av den försäkrades vållande ersätter försäkringens personskada orsakad av hund som ägs av den försäkrade samt skada som hunden orsakar vid direkt kollision med motorfordon. Försäkringens ersätter dock inte skada som hundens skötare eller någon annan än den försäkrade är ersättningskyldig för och inte heller skada som orsakats hundens skötare eller person som bor i samma hushåll med skötaren.

40.5.1.4 Avgränsad produktansvarsförsäkring för förplägnadsverksamhet

Avvikande från det begränsande villkoret (punkt 40.5.2.4 i produktansvar) ersätter försäkringens person- och sakskada som orsakas av till annan erbjuden produkt till följd av den i försäkringsbrevet nämnda ansvarsförsäkrade verksamheten och inom försäkringens giltighetsområde när försäkringstagaren enligt gällande lag är skyldig att ersätta skadan endast i egenskap av tillverkare eller säljare av den erbjudna produkten. Försäkringens ersätter inte skador orsakade av produkter importerade av försäkringstagaren. (Se de begränsande villkoren, särskilt också 40.5.2.23-40.5.2.29).

Den avgränsade produktansvarsförsäkringens gäller endast funktionerna

- gårdsturism
- äventyrs- och upplevelsetjänster
- uthyrning av stugor
- catering
- pensionat
- ordnande av evenemang
- programtjänster
- restaurang
- café
- bar
- kiosk
- souvenirbutik
- fiske- och jakttjänster.

Ersättningen för produktansvarsskador som konstaterats under en försäkringsperiod är högst två gånger försäkringsbeloppet.

40.5.2 Ersättningsbegränsningar

40.5.2.1 Skada som den försäkrade orsakat sig själv eller arbetstagare

Försäkringens ersätter inte skada som orsakas

- den försäkrade själv eller annan försäkrad
- juridisk person varav de försäkrade gemensamt äger minst hälften
- den försäkrades anställd eller därmed jämförbar person till den del personen är berättigad till ersättning för skadan på basis av lagstadgad olycksfalls- eller trafikförsäkring.

40.5.2.2 Egendom i bruk

Försäkringens ersätter inte skada på egendom som vid skadeorsakande gärning eller försummelse är eller var i en med denna försäkring försäkrades besittning, lånades eller hade lånats eller annars utnyttjats av försäkrad som försäkrats med denna försäkring.

Försäkringens täcker dock ersättningskyldighet den försäkrade har för skada som plötsligt orsakats konstruktioner eller apparatur som hör till aktie- eller hyreslägenhet som stadigvarande används som den

försäkrades eller den försäkrades familjs bostad eller som hör till aktie- eller hyreslägenhet som den försäkrade använder för inkomster under resa.

Försäkringen ersätter dock inte skada

- på egendom som den försäkrade är underhållsansvarig för i egenskap av ägare av aktier som berättigar till besittning av lägenheten i enlighet med lagen om bostadsaktiebolag (t.ex. ytbeläggning)
- som uppstår på grund av att lägenheten sköts dåligt, slits eller av annan orsak som inte är plötslig
- på egnahemshus eller annan motsvarande fastighet som den försäkrade använder som bostad.

40.5.2.3 Egendom under behandling och anförordad egendom

Försäkringen ersätter inte skada på egendom som vid tidpunkten för skadeorsakande gärning eller försummelse den försäkrade eller någon annan för hans räkning hade eller har

- för tillverkning, montering, installering, reparation eller behandling på annat sätt
- åtagit sig att förvara
- underställts skydds- och skadeavvärjningsskyldighet med beaktande av arten av den försäkrades verksamhet eller den skadeorsakande gärningen och dess direkta omfattning
- på annat sätt åtagit sig att sköta om.

40.5.2.4 Ägande eller besittning av fastighet eller aktielägenhet

Försäkringen ersätter inte skada som är en följd av ägande, besittning eller underhåll av fastighet eller aktielägenhet. Denna begränsning tillämpas inte på den försäkrades stadigvarande bostad och inte heller på fritidsbostad som används av den försäkrade. Om den försäkrade dessutom äger högst två andra bostäder tillämpas begränsningen inte heller på dessa bostäder.

Till den del skadan orsakas på egendom som avses i punkterna 40.5.2.2 och 40.5.2.3 tillämpas respektive villkorspunkter.

40.5.2.5 Såld eller överlåten vara

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas

- överlåten produkt eller vara när orsaken till skadan är egenskap i produkten eller fel eller brist i produkten eller fel eller brist i uppgift eller instruktioner över produkten eller
- såld men ännu inte överlåten produkt eller vara.

40.5.2.6 Felaktig arbetsprestation

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats av korrigering av felaktigt eller bristfälligt arbetsresultat eller nyttjande av arbete enligt det ursprungliga uppdraget. Detta gäller även om någon annan än försäkringstagaren utför arbetet.

40.5.2.7 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada där ersättningsskyldigheten grundar sig på avtal, garanti eller annan förbindelse om ersättningsskyldighet utan denna förbindelse inte hade förelagat. Försäkringen ersätter inte skada som beror på att kemiskt ämne eller medicin inte har utlovad verkan eller prestations- eller funktionsförmåga.

40.5.2.8 Rådgivning eller konsultation

Försäkringen ersätter inte skada som vid rådgivning eller konsultation orsakas av felaktiga eller bristfälliga

- råd eller anvisningar
- undersöknings- eller mättningsresultat
- beräkningar
- ritningar eller
- arbetsredogörelser.

40.5.2.9 Miljöskada och skador orsakade av fukt och översvämning

Försäkringen ersätter inte skador till följd av

- skakning, buller, värme, lukt, ljus eller annan dylik störning
- rök, sot, damm, ånga, gas eller luftförorening
- förorening eller annan inverkan på jordmån, byggnad, vattentäkt, sjö eller annat vattenområde eller grundvatten
- fukt
- översvämning som orsakats av regn- eller smältvatten.

Försäkringen ersätter dock skada som orsakats av tillfällig händelse eller omständighet till följd av slumpmässigt fel eller som orsakats av att skada eller brist plötsligt och oväntat uppstått på byggnad eller anordning.

Dessutom förutsätts att skadan som uppstått av orsak som uppfyller ovannämnda förutsättningar skett plötsligt, oförutsatt och snabbt och inte baserar sig på en långsam, småningom skeende inverkan eller fortsatt handling eller försummelse eller annars på upprepade händelser.

Ett villkor för utbetalning av ersättning är dessutom att den försäkrade fått vetskap om föroreningen, utsläppet eller annan störning senast 7 dygn efter att den börjat och gjort ett skriftligt ersättningskrav till Tapiola inom 30 dagar från att föroreningen, utsläppet eller annat störning börjat. (Punkt 4.2.2 redogör för avvärjningsåtgärder vid miljöskador och ersättningen av kostnader som hänför sig till det.)

40.5.2.10 Myndighetskostnader vid miljöskador

Försäkringen ersätter inte myndighetskostnader i enlighet med 6 § 1 momentet 2 punkten i lagen om ersättning för miljöskador, om kostnaderna har orsakats av en i 1 § i nämnda lag avsedd åtgärd som vidtagits i syfte att avvärja risken för eller verkningarna av störningar eller för att återställa skadad miljö.

40.5.2.11 Grundvatten samt brytnings-, pålnings- och sprängningsarbeten

Försäkringen ersätter inte skador till följd av

- ändringar i grundvattennivån
- brytnings-, pålnings- eller sprängningsarbete som utförts med hjälp av utomstående arbetskraft eller för annan part eller marksänkning eller -förskjutning till följd av sådant arbete.

40.5.2.12 Annan verksamhet

Försäkringen ersätter inte skada som beror på annan verksamhet eller produktion än vad som uppgivits vid ansökan om försäkring och antecknats i försäkringsbrevet med undantag av i punkt 40.2 nämnd binäring/binäringar vilkas sammanlagda omsättning är högst 8 500 euro. Redogörelseperioden är räkenskapsperioden som föregår försäkringsfallet och i fall av ny verksamhet, den uppskattade omsättningen för innevarande räkenskapsperiod.

40.5.2.13 Användning av vatten- och luftfarkost

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas vid användning av

- fartyg eller båt med registreringsplikt om användningen inte hänför sig till arbete försäkringstagaren utför för egen räkning eller
- luftfarkost i luftfart när försäkringstagaren är ersättningskyldig i egenskap av luftfarkostens innehavare, ägare, användare eller utför uppgifter i luftfarkosten eller som arbetsgivare för dem.

40.5.2.14 Förmögenhetsskada

Försäkringen ersätter inte sådan ekonomisk skada som inte hänför sig till person- eller sakskada.

40.5.2.15 Speciell ersättningsgrund

Försäkringen ersätter inte skada som ersätts av lagstadgad olycksfallsförsäkring, läkemedelsskadeförsäkring eller på basis av patientskadelagen (19.8.1994/737).

40.5.2.16 Trafikskada

Försäkringen ersätter inte skada som beror på att motorfordon eller motordriven anordning används i trafik i enlighet med trafikförsäkringslagen (26.6.1959/279) eller motsvarande utländsk lag.

Försäkringen ersätter dock skada i Finland som drabbar annat i lastande, lossande eller i annan arbetsprestation deltagande motorfordon till den del det inte är fråga om en sådan fordonsdel som skötts om av den som utför arbetet (se punkt 40.5.2.3).

40.5.2.17 Uppsåt, grov oaktsamhet samt skador i samband med brott

Försäkringen ersätter inte skada som uppstått i samband med misshandel, annat brott eller slagsmål.

Ersättningen kan minskas eller vägras om den försäkrade orsakat skadefallet uppsåtligt eller av grov oaktsamhet eller under påverkan av alkohol eller an-

nat rusmedel och denna faktor väsentligt inverkat på skadans uppkomst eller omfattning.

Denna villkorspunkt tillämpas dock inte på skada orsakad av barn under 12 år.

40.5.2.18 Vetskap om fel

Försäkringen ersätter inte skada som orsakas av fel eller felaktighet som den försäkrade var eller borde ha varit medveten om när försäkringen trädde i kraft.

40.5.2.19 Böter

Försäkringen ersätter inte böter eller annan liknande påföljd.

40.5.2.20 Heta arbeten

Försäkringen ersätter inte saksador vars orsak är brand, sot eller explosion och vilka är en följd av utfört hett arbete för annans räkning där den som utför arbetet inte har säkerhetsutbildning för heta arbeten godkänd av Finansbranschens Centralförbund och Räddningsbranschens Centralorganisation i Finland samt ett gällande personligt certifikat för heta arbeten.

Med heta arbeten avses arbeten där det förekommer gnistor eller där man använder gaslåga, annan öppen eld eller varmluftsblåsare.

40.5.2.21 Grävning och schaktning

Villkoret gäller alla grävning- och schaktningsarbeten.

Försäkringstagaren ska före arbetet påbörjas begära en utredning av arbetsplatsens kablar och rör av deras innehavare samt beakta deras placering när arbetet utförs.

Om skada drabbar kablar eller rör nedsänkta i marken ska Tapiola tillställas skriftligt intyg från innehavaren av kabeln eller röret över att karta företetts eller visning i terrängen skett innan arbetet inleddes.

Om ovan nämnda intyg inte tillställs Tapiola vid skada på kabel eller rör, avdras i stället för självriskan som antecknats i försäkringsbrevet en självrisk på 25 % av skadebeloppet, dock minst självriskan som antecknats i försäkringsbrevet.

40.5.2.22 Asbestskada

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av eller hänför sig till asbest.

40.5.2.23 Speciella risker som ansvarsförsäkringen inte täcker

Försäkringen ersätter inte skador till följd av

- i jord- och skogsbruksministeriets beslut med stöd av lagen och förordningen om djursjukdomar nämnda djursjukdomar som med lätthet sprider sig, är farliga och ska övervakas och omedelbart anmälas eller av bekämpningen av dessa sjukdomar

- HIV
- SARS-virus
- bly
- polyklorerade kolväten
- ureaformaldehyd
- dietylstilbestrol (DES)
- tobak och tobaksprodukter
- genmodifierade organismer (GMO)
- elektromagnetiska fält (EMF).

40.5.2.24 Produktansvar

Försäkringen ersätter inte skador till följd av fel eller bristfällig säkerhet i en produkt som har överlämnats till någon annan eller fel eller brister i information som getts när en produkt har överlämnats (se villkorspunkt 40.5.1.4).

40.5.2.25 Skada på själva produkten

Försäkringen ersätter inte skada orsakad själva produkten.

40.5.2.26 Annan ansvarsförsäkring

Försäkringen ersätter inte skada till den del den ersätts med stöd av en annan ansvarsförsäkring som omfattar den försäkrade.

40.5.2.27 Reklamation och återkallelse

Försäkringen ersätter inte kostnader orsakade av att produkten reklamerats, returnerats, reparerats, utbytts, förstörts eller återkallats från marknaden.

40.5.2.28 Försummad kontroll

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av att produkten inte genomgått sedvanliga kontroller, tester eller analyser.

40.5.2.29 Brott mot lagar och förordningar

Försäkringen ersätter inte skada orsakad av åtgärder som står i strid med lagar, förordningar eller bestämmelser eller direktiv från myndigheter om vilka försäkringstagaren haft kännedom eller borde ha haft kännedom.

41 Förmögenhetsansvarsförsäkring

41.1 Försäkringens syfte

Om försäkringsbrevet omfattar verksamhet som försäkrats med förmögenhetsansvarsförsäkring förbinder sig Tapiola att enligt villkoren för förmögenhetsansvarsförsäkringen, de i försäkringsbrevet antecknade specialvillkoren, säkerhetsföreskrifterna och de allmänna avtalsvillkoren

- utreda försäkringstagarens ersättningskyldighet
- ersätta sådana annan part orsakade förmögenhetsskador för vilka försäkringstagaren är ersättningskyldig
- sköta en eventuell rättegång som gäller ersättningsärende.

41.2 Försäkringens giltighetsområde

Försäkringen är i kraft i Finland och gäller ersättningskrav som behandlas i Finland.

41.3 Ersättningsbara skador

Försäkringen ersätter förmögenhetsskada som har orsakats någon annan om

- skadan konstateras under försäkringsperioden
- försäkringstagaren enligt gällande lag är ersättningskyldig för skadan.
- skadan visar sig på försäkringens giltighetsområde.

41.4 Ersättningsbegränsningar

41.4.1 Skada orsakad försäkringstagaren

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats försäkringstagaren.

41.4.2 Anställd eller delägare

Försäkringen ersätter inte skada orsakad försäkringstagarens anställd eller härmed jämförbar person eller delägare.

41.4.3 Företag med samma ägare

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats

- företaget som hör till samma koncern som försäkringstagaren
- företag där försäkringstagaren äger mer än hälften av aktierna eller andelarna eller där försäkringstagaren på annat sätt har bestämmanderätt.

41.4.4 Avtalsansvar

Försäkringen ersätter inte skada till den del försäkringstagaren förbundit sig till större ersättningsskyldighet än vad han enligt gällande lag skulle ha haft i samma avtalsrelation utan en dylik avtalsbestämelse.

41.4.5 Felaktig arbetsprestation

Försäkringen ersätter inte kostnader som uppstått på grund av att ett utfört kontrakterat arbete måste göras på nytt eller repareras. Kostnaderna ersätts inte även om arbetet utförs av någon annan än försäkringstagaren.

41.4.6 Person- och sakskada

Försäkringen ersätter inte person- eller sakskada och inte heller sådan ekonomisk skada som är en följd av person- eller sakskada. Som sakskada anses också förstörda, skadade eller borttappade kontanter, värdepapper, oanvända post- och stämpelmärken, kuponger, växlar, checkar och övriga fordringsbevis.

41.4.7 Betalning med och mottagning av kontanter

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats av räknefel vid betalning med eller mottagning av kontanter.

41.4.8 Uppsåt eller grov oaktsamhet

Försäkringen ersätter inte skada som försäkringsstagaren eller annan person som försäkringstagaren är ersättningsansvarig för orsakat uppsåtligt eller av grov oaktsamhet.

41.4.9 Annan ansvarsförsäkring

Försäkringen ersätter inte skada som ersätts med stöd av någon annan ansvarsförsäkring som försäkringstagaren har tecknat.

41.4.10 Icke försäkrad verksamhet

Försäkringen ersätter inte skador orsakade av någon annan verksamhet än den som uppgetts vid ansökan om försäkring och som antecknats i försäkringsbrevet.

42 Gemensamma ersättningsbestämmelser för ansvarsförsäkring

42.1 Skadeutredning

42.1.1 Tapiolas skyldigheter

Tapiola utreder om den försäkrade har skadeståndsskyldighet för en anmäld skada som försäkringen omfattar och överstiger självrisken samt förhandlar vid behov med den som kräver skadestånd.

Om Tapiola meddelat den försäkrade att Tapiola är berett att inom ramen för maximiersättningen avtala med den skadelidande om att ersätta skador som försäkringen omfattar och den försäkrade inte går med på detta, är Tapiola inte skyldigt att utbetala ytterligare ersättning. Tapiola är inte heller skyldigt att ersätta kostnader som uppstått i ärendet efter ovan nämna meddelande till den försäkrade och inte heller att utföra tilläggsutredningar i ärendet.

42.1.2 Den försäkrades skyldigheter

Den försäkrade ska sträva efter att Tapiola bereds tillfälle att uppskatta skadebeloppet samt möjlighet att bidra till en uppgörelse i godo. Om den försäkrade ersätter skadan, avtalar därom eller godkänner krav, binder detta inte Tapiola om inte ersättningsbeloppet och grunden är uppenbart riktiga.

Den försäkrade är skyldig att

- på egen bekostnad delta i skadeutredningen
- till Tapiola ge information och dokument som den försäkrade har i sin besittning och som är av betydelse för skadeutredningen och
- skaffa eller uppgöra nödvändiga utredningar och undersökningar som den försäkrade till skäliga kostnader kan få fram.

Om skadan leder till rättegång, ska den försäkrade omedelbart underrätta Tapiola om detta. Om den försäkrade inte på förhand underrättar Tapiola om rättegång, är Tapiola inte skyldigt att ersätta kostnader och utgifter som uppstått på grund av rättegången.

42.2 Belopp som ersätts av ansvarsförsäkring

42.2.1 Skadestånd

Försäkringen ersätter i enlighet med begränsningar i försäkringsbrevet och specialvillkor sådant skadestånd som den försäkrade är skyldig att betala.

Skadeståndsbeloppet uträknas enligt skadeståndsbestämmelserna och rättspraxisen.

Om flera personer är skyldiga att solidariskt ersätta samma skada, ersätter försäkringen endast den del av skadan som svarar mot vad som kan läggas den försäkrade till last och den fördel han eventuellt haft av skadefallet. Om inte annat av tidigare nämnda orsaker framgår, ersätter försäkringen högst andelen per capita av den totala skadan.

42.2.2 Avvärjningskostnader vid hotande skaderisk

Den försäkrade är vid omedelbart hotande eller inträffad skada skyldig att avvärja eller begränsa skadan. Avvärjningskostnader som orsakas den försäkrade ersätts endast om en omedelbar fara hotar egendom som tillhör någon annan än försäkrad som är försäkrad med denna försäkring, till exempel om miljöskadande ämnen via grundvattnet eller jordmånen sprider sig från den egna marken någon annanstans. Ersättningsbara åtgärder är endast de åtgärder med vilka ett omedelbart hot om ansvarsskada på annans egendom kan avvärjas och inte fortsatta åtgärder utöver detta, om inte ersättning för sådana åtgärder separat avtalats med Tapiola.

Skador på den försäkrades egendom såsom jordmån eller vatten ersätts inte.

Efter inträffad miljöskada måste eventuellt större åtgärder än avvärjning av omedelbart hotande skada vidtas för att sköta den uppkomna situationen. Sådana åtgärder kan vara till exempel transport av förorenade jordmassor eller förstöring eller neutralisering av uppkommet problemavfall. Kostnader som uppstått av dessa åtgärder ersätts inte av ansvarsförsäkringen som avvärjningskostnader, inte ens i det fall att åtgärderna måste vidtas på grund tvingande order från myndighet.

42.2.3 Utrednings- och rättegångskostnader

Försäkringen ersätter skäliga och nödvändiga skadeutredningskostnader. Försäkringen ersätter dock inte sådana utredningskostnader som uppstått för den försäkrade vilka den försäkrade enligt villkoren är skyldig att själv betala eller vilka inte avtalats separat med Tapiola.

Om skadeersättningsärendet handläggs vid domstol och kravet till sin grund uppenbart gäller en skada som försäkringen ersätter, sköter Tapiola rättegången på försäkringstagarens vägnar och betalar direkta och skäliga rättegångskostnader som hänför sig till rättegången. Om den försäkrade inte på förhand un-

derrättar Tapiola om rättegång, är Tapiola inte skyldigt att ersätta kostnader eller utgifter som uppstått på grund av rättegången. Om rättegången också gäller andra ärenden, ersätter försäkringen endast den andel av kostnaderna som det av försäkringen täckta ersättningskravet står för.

Advokat- och rättegångskostnader ersätts enligt rättsnormer för rättegångskostnader på basis av rättegångsbalken och lagen om rättegång i brottmål. Vid bedömningen av arvodens och kostnaders skälighet beaktas värdet på förmänen som är stridig, ärendets svarighetsgrad och omfattning samt mängden och kvalitetsgrad på utfört arbete.

42.3 Maximiersättning

42.3.1 Försäkringsbelopp

Det totala högsta ersättningsbeloppet på basis av en skada är maximiersättningen som antecknats i försäkringsbrevet inklusive utrednings- och rättegångskostnaderna. Specialvillkor kan innehålla avvikande maximiersättningar. Ersättning som utbetalas på basis av förmögenhetsansvarsförsäkring för skador som konstaterats under en försäkringsperiod är högst två gånger försäkringsbeloppet.

Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som ett skadefall oberoende av om skadorna konstaterats under en eller flera försäkringsperioder. Om sådana skador konstateras under olika försäkringsperioder anses de höra till den försäkringsperiod under vilken den första skadan konstaterades.

42.3.2 Självrisk

I varje skadefall har den försäkrade en i försäkringsbrevet eller försäkringsvillkoren antecknad självrisk som avdras från skadebeloppet. Försäkringen ersätter skadan till den del den överstiger självrisken.

42.3.3 Mervärdesskatt

Vid beräkningen av skadebeloppet beaktas bestämmelserna om mervärdesskatt.

42.3.4 Skador orsakade av terrordåd

Skador orsakade av terrordåd ersätts högst upp till den i försäkringsbrevet nämnda maximiersättningen per försäkringsfall och försäkringsperiod. Skador som orsakats av samma händelse eller omständighet anses som ett försäkringsfall.

50 Rättsskyddsförsäkring

50.1 Försäkringens syfte

Syftet med rättsskyddsförsäkringen är att ersätta den försäkrades nödvändiga och skäliga advokat-kostnader och rättegångskostnader som uppstått vid användning av juridisk hjälp i tviste-, brott- och ansökningsärenden i försäkringsfall som avses i punkt 50.5. I fortsättningen används benämningen arbetsmaskin för i försäkringsbrevet som hänför sig till det-

ta avtal nämnd traktor och annan motordriven arbetsmaskin.

50.2 Försäkrad verksamhet

Försäkringen gäller på följande sätt den i försäkringsbrevet antecknade verksamhet försäkringstagaren idkar och som vid uppgörandet av försäkringen anmälts till Tapiola:

- privathushåll som gäller ärenden i de försäkrades privatliv
- lantbruk som gäller de försäkrade i ärenden som hänför sig till lantbruket och skog som ägs av försäkringstagaren (skogsbruk)
- skogsbruk som gäller försäkrade i ärenden som hänför sig till skog som ägs av försäkringstagaren
- binäring som gäller de försäkrade i ärenden som hänför sig till separat uppgiven binäring.

Försäkringen gäller dessutom utan extra omnämnande den försäkrade också i ärenden som hänför sig till idkandet av binäring när försäkringstagaren är en naturlig person, firma eller oskiftat dödsbo och den försäkrade verksamheten är lantbruk. Den sammanlagda omsättningen för lantbruksbinärningar får i sådana fall vara högst 8 500 euro.

Redogörelseperioden är räkenskapsperioden som föregår försäkringsfallet och i fall av ny verksamhet, den uppskattade omsättningen för innevarande räkenskapsperiod.

50.3 Försäkrade

50.3.1 Privatperson som försäkringstagare

Försäkrade är försäkringstagaren och personer som stadigvarande bor i gemensamt hushåll med försäkringstagaren.

Om försäkringstagaren dött under försäkringsperioden är försäkrade de personer som stadigvarande bodde i gemensamt hushåll med försäkringstagaren vid tidpunkten för dennes död, förutsatt att dessa personer inte har en egen försäkring.

50.3.2 Oskiftat dödsbo som försäkringstagare

I försäkring för oskiftat dödsbo är de försäkrade

- delägare i boet som är fast bosatta på den försäkrade gården och med dem i gemensamt hushåll stadigvarande boende personer som inte har egen försäkring
- övriga delägare i boet i ärenden som gäller den försäkrade lantbruks-, skogsbruks- eller binäringsverksamheten på gården samt ärenden som gäller ägande och förvaltande av den fastighet som används för verksamheten men inte i egen-skap av privatpersoner.

50.3.3 Företag i bolagsform som försäkringstagare

I försäkring för företag i bolagsform eller samfund är försäkrade

- försäkringstagaren
- på den försäkrade gården stadigvarande boende delägare och med dem i gemensamt hushåll stadigvarande boende personer. Dessa personer är försäkrade som privatpersoner förutsatt att de inte har en egen försäkring.
- övriga delägare i ärenden som hänför sig till lantbruks-, skogsbruks- eller binäringsverksamhet på den försäkrade gården samt i ärenden som gäller ägande eller förvaltning av fastighet som används i verksamheten förutsatt att de inte har en egen försäkring. Dessa personer är inte försäkrade som privatpersoner.

50.3.4 Andra försäkrade

Försäkrade är också i ärenden som hänför sig till arbeten försäkringstagaren i egenskap av privatperson eller idkare av lantbruk, skogsbruk eller binäring uppdragit eller låtit utföra

- arbetstagare som anställts för hemvård, idkande av lant- eller skogsbruk eller i binäring
- sådana oavlönade eller tillfälliga arbetare som försäkringstagaren enligt gällande lag är ersättningskyldig för i det fall att dessa åsamar skador.

50.4 Domstolar och försäkringens giltighetsområde

Den försäkrade kan utnyttja försäkringen i ärenden som i Finland omedelbart kan tas upp till behandling av tingsrätt. Försäkringen ersätter inte kostnader i ärenden som behandlas av administrativa myndigheter eller specialdomstolar, t.ex. av länsstyrelsen, förvaltningsdomstolen, försäkringsdomstolen, miljötillståndsverken eller högsta förvaltningsdomstolen. Försäkringen ersätter inte heller kostnader i ärenden som behandlas i Europeiska domstolen för mänskliga rättigheter, Europeiska gemenskapernas domstol eller Europeiska gemenskapernas förstainstansrätt.

50.5 Ersättningsbara försäkringsfall

50.5.1 Definition av försäkringsfall

Med ersättningsbart försäkringsfall avses i tvistemål och ansökningsmål att tvist uppstått. Tvist har uppstått när ett individualiserat krav har bestridits till grunden eller beloppet.

Som ersättningsbart försäkringsfall i brottmål anses

- när målet blir anhängigt i domstol i fall där den försäkrade är målsägande
- väckande av åtal då allmän åklagare mot den försäkrade driver åtal som beror på att i försäkringsbrevet antecknad arbetsmaskin använts i trafik
- väckande eller fullföljande av åtal mot den försäkrade från målsägandes sida då allmän åklagare beslutat att inte väcka åtal eller nedlagt åtalet. Åtal har väckts när målsägandens stämningssökan har inkommit till tingsrättens kansli. Åtal

har fullföljts när målsäganden skriftligt till domstol meddelat om drivande av åtal efter det att allmän åklagare har nedlagt åtalet.

50.5.2 Försäkringens giltighetstid

Försäkringen ersätter försäkringsfall som inträffat under försäkringens giltighetstid. Om försäkringen vid tidpunkten för uppkomsten av försäkringsfallet varit i kraft mindre än två år, ska också de omständigheter på vilka tvisten, kravet eller åtalet grundar sig ha inträtt under försäkringens giltighetstid. Med försäkringens giltighetstid avses all den tid under vilken försäkringen, för den försäkrade, utan avbrott och med samma innehåll varit i kraft i ett eller flera försäkringsbolag eller i försäkringssammanslutning.

50.5.3 Ett och samma försäkringsfall

Det är fråga om ett och samma försäkringsfall då

- två eller flera med denna försäkring försäkrade står på samma sida i tvist, brotts- eller ansökningsmål; eller
- den försäkrade har flera tviste-, brott- och ansökningsmål (försäkringsfall) vilka grundar sig på samma händelse, omständighet, rättshandling eller rättskränkning.

50.6 Begränsningar som hänför sig till försäkringsfall

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats den försäkrade i ärenden

- 1) där bestridande av krav inte kan visas
- 2) som hänför sig till annat än med denna försäkring försäkrade lant- eller skogsbruk eller binäring nämnd i punkt 50.2 för den försäkrades eller annan i samma hushåll boende försäkrads nuvarande, tidigare, kommande eller planerade arbete, yrkesutövande, tjänst, befattning, närings- eller förvärvsverksamhet, delägande i kommersiellt bolag eller medlemskap i styrelseorgan för ett sådant bolag eller annat inkomstförvärv från huvud- eller biverksamhet
- 3) där det är frågan om annan verksamhet än i försäkringsbrevet antecknad privat-, lant- eller skogsbruk eller binäring eller i punkt 50.2 nämnd binäring
- 4) som hänför sig till placeringsverksamhet eller en enskild placering vars värde vid tvistens uppkomst eller när placeringen görs har överskridit 100 000 euro
- 5) som hänför sig garanti, pant eller annan förbindelse för skuld eller förpliktelse som någon annan ingått för sin närings- eller förvärvsverksamhet
- 6) som hänför sig till beviljat lån för annans närings- eller förvärvsverksamhet
- 7) som hänför sig till annan fastighet, del av fastighet, byggnad, aktie- eller hyresbostad än den försäkrades stadigvarande bostad eller till fritidsbostad som den försäkrade själv utnyttjar. Denna

begränsning tillämpas inte

- när den försäkrade äger eller besitter högst två sådana bostäder. Kostnader som orsakas av den försäkrade ersätts dock inte i ärenden som hänförs till uthyrning av bostad om den försäkrade är sakägare i egenskap av hyresvärd; eller
 - i ärende som gäller lantbruksbyggnad, åker eller skog som försäkrats med denna försäkring eller när det är fråga om separat namngiven verksamhet som försäkrats som binäring.
- 8) som är av ringa betydelse för den försäkrade
 - 9) där de med denna försäkring försäkrade är motparter; försäkringen ersätter dock försäkringstagarens kostnader när motparten är försäkrad avsedd i punkt 50.3.4
 - 10) som hänförs till tillgodohavande eller fordran som överlåtits på den försäkrade såvida inte två år förlutit sedan överlåtelsen när tvisten uppstår
 - 11) där det är fråga om annat än i punkt 25 avsett av allmän åklagare mot den försäkrade åtal eller privaträttsligt yrkande som målsägande under den tid ett sådant åtal varit anhängigt riktat mot den försäkrade som åtalats. Om åklagaren låtit bli att åtala den försäkrade på basis av specialstadganden för åtalet ersätts den försäkrades advokat- och rättegångskostnader inte heller i det fall att målsägande yrkar på straff för den försäkrade (se begränsningarna i punkt 25).
 - 12) som gäller mot den försäkrade riktat privaträttsligt anspråk, som grundar sig på sådan gärning, för vilken den försäkrade dömts till straff eller beviljats åtalsetfergift eller icke dömts till straff med stöd av specialstadganden
 - 13) som gäller av den försäkrade framställt privaträttsligt anspråk, som grundar sig på sådan gärning, för vilket den försäkrade dömts till straff eller beviljats åtalsetfergift eller icke dömts till straff med stöd av specialstadganden
 - 14) som gäller besöksförbud
 - 15) som gäller
 - skilsmässa eller upplösning av registrerat partnerskap
 - förmögenhetstvister eller andra krav som hänförs till skilsmässa, till att samlevnaden upphör, till att äktenskapsliknande förhållande upphör eller till att registrerat eller oregistrerat partnerskap upplöses eller upphör
 - 16) som gäller försörjning av barn, underhåll eller omgångs rätt eller boende. Kostnaderna ersätts dock för ett försäkringsfall per tre (3) år om alla följande villkor uppfylls samtidigt:
 - ärendet behandlas inte för första gången eller i samband med upphörande av samlevnad
 - det är fråga om ändring av verkställbart avtal eller domstolsutslag som fastställts av myndighet och vunnit laga kraft.

Försäkringen ersätter inte verkställighet som hänförs till dessa ärenden.

- 17) där det är fråga om att utse eller befria intressebevakare, gode män, boskiftare eller boutredningsmän
- 18) som gäller skadeståndskrav riktat mot den försäkrade när en ansvarsförsäkring täcker skadeståndsriskan
- 19) där de kostnader som orsakats av den försäkrade ersätts från rättskyddsförsäkring i samband med bilförsäkring
- 20) som gäller konkurs
- 21) som gäller utsökning, i utsökningslagen avsedd verkställighetstvinst eller verkställighet som hänförs till utsökning eller om till den försäkrade har framställts yrkande om återgång av rättshandling i enlighet med utsökninglagen
- 22) där det är fråga om förfarande enligt lagarna om företagssanering eller skuldsanering för privatpersoner eller frivillig skuldsanering för lantbruksidkare enligt landsbygdsnäringslagen
- 23) där det är fråga om huruvida kostnader som orsakats av försäkringsfall som anmänts av den försäkrade antingen helt eller delvis ska ersättas av denna rättskyddsförsäkring
- 24) som behandlas som grupptalan
- 25) när allmänna åklagaren driver åtal mot den försäkrade på grund av att i trafik använts arbetsmaskin som nämns i försäkringsbrevet eller arbetsmaskin som hyrts eller lånats för den försäkrade verksamheten i stället för den i försäkringsbrevet nämnda arbetsmaskinen till följd av att den skadats eller förstörts, tillämpas vid försäkringsfall även följande begränsande villkor:

Försäkringen ersätter inte kostnader som orsakats av den försäkrade i ärenden

- 1) där de med denna försäkring försäkrade är motparter; försäkringen ersätter dock försäkringstagarens kostnader samt arbetsmaskinförarens försvarskostnader när åtalet gäller användande av arbetsmaskin i trafik
- 2) där åtal mot den försäkrade drivet av allmänna åklagaren gäller rattfylleri, grovt rattfylleri, smitning i vägtrafik eller överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad
- 3) där åtal mot den försäkrade drivet av allmän åklagare gäller grovt äventyrande av trafiksäkerheten eller äventyrande av trafiksäkerhet som baserar sig på fortkörning eller trafikförseelse
- 4) där åtal mot den försäkrade drivet av allmän åklagare gäller uppsätlig gärning eller grov oaktsamhet
- 5) som gäller framförande av arbetsmaskin utan rätt
- 6) som gäller utfärdande av körförbud för föraren. Om emellertid körförbud som utfärdats på grund som nämns i 75 § 2 mom. punkt 3 i vägtrafiklagen har upphävts genom beslut i allmän

domstol och beslutet vunnit laga kraft, ersätts de kostnader som upphävandet av körförbudet orsakar

- 7 där det är fråga om trafikillstånd som krävs för idkande av tillståndspliktig person- eller godstrafik eller idkande av olovlig trafik
- 8 som gäller till den försäkrade framställt skadeståndskrav eller annat krav eller åtal som grundar sig på ovan i punkterna 2-7 avsedda gärningar

50.7 Åtgärder vid inträffat försäkringsfall

- 1 Om den försäkrade vill utnyttja försäkringen, ska Tapiola underrättas på förhand innan advokat- och rättegångskostnader uppstår. Efter att Tapiola underrättats får den försäkrade ett skriftligt ersättningsbeslut från Tapiola.
- 2 Den försäkrade ska som sitt ombud anlita advokat eller annan jurist. Försäkringen utbetalar inte ersättning om den försäkrade överhuvudtaget inte anlitar ombud eller som sitt ombud anlitar någon annan än en ombud som avlagt juris kandidatexamen eller motsvarande utländsk examen.
- 3 I fall som gått till huvudförhandling i tingsrätt och vid skiljeförfarande ska den försäkrade av motparten kräva ersättning till fullt belopp för sina advokat- och rättegångskostnader.

Om den försäkrade utan motiverad orsak låter bli att framställa eller avstår från ersättningskrav för sina kostnader eller inte går med på att överklaga domstolsbeslut som gäller rättegångskostnaderna, kan ersättningen enligt lagen om försäkringsavtal nedsättas eller helt avslås. Vid medlingsförfarande (domstolsmedling) i enlighet med lagen om medling i tvistemål i allmänna domstolar behöver emellertid ersättning inte krävas för kostnader som orsakats den försäkrade av medlingsförfarandet.

- 4 Den försäkrade har inte rätt att med bindande verkan för Tapiola medge beloppet av kostnaderna för ärendets skötsel. Om den försäkrade själv betalat sina advokat- och rättegångskostnader binder det betalda beloppet inte Tapiola vid bedömning av huruvida rättegångskostnaderna är skäligena.

50.8 Ersättningsbestämmelser

50.8.1 Försäkringsbelopp

Det i försäkringsbrevet antecknade försäkringsbeloppet är den högsta möjliga ersättningen per försäkringsfall.

50.8.2 Självrisk

Från de ersättningsbara kostnaderna avdras den självrisk som antecknats i försäkringsbrevet.

50.8.3 Ersättningsbara kostnader

Försäkringen ersätter den försäkrades nödvändiga och skäligena advokat- och rättegångskostnader som försäkringsfallet orsakat enligt följande:

50.8.3.1 I tviste- och ansökningsmål

Kostnader för anlitan av ombud och bevisföring.

Om ärendet behandlats i domstolsmedling ersätter försäkringen också arvoden och kostnader för eventuellt biträde till medlaren beräknat enligt de tvistande parternas huvudtal. Om det för att en tvist kan hänskjutas till prövning av domstol krävs rättshandling eller beslut fattat av något organ eller vid någon förrättning, ersätts kostnaderna från och med det att det nämnda kravet uppfyllts.

50.8.3.2 I brottmål

50.8.3.2.1 Försäkrad som målsägande

Rättegångskostnader för anlitan av ombud och bevisföring till den del det vid rättegången varit fråga om den försäkrades annat privaträttsligt yrkande till följd av brott än rättegångskostnader.

50.8.3.2.2 Försäkrad som svarande

Rättegångskostnader för anlitan av ombud och bevisföring, om det är fråga om åtal som målsäganden driver mot den försäkrade i det fall att den allmänna åklagaren har beslutat om åtal eftergift eller nedlagt åtalet.

Rättegångskostnader för anlitan av ombud och bevisföring om det är fråga om åtal mot den försäkrade drivet av den allmänna åklagaren på grund av att i försäkringsbrevet nämnd arbetsmaskin använts i trafik.

50.8.3.3 Sökande av ändring hos högsta domstolen

Om sökande av ändring hos högsta domstolen förutsätter besvärstillstånd, ersätter försäkringen kostnader för sökande av ändring endast i det fall att besvärstillståndet beviljats. Kostnaderna orsakade av extraordinära rättsmedel ersätts endast om högsta domstolen godkänt klagomålet, upphävt domen eller återställt förutten fatalitetid.

50.8.3.4 Gemensamt intresse

Om det i ärendet är fråga om i väsentlig grad annat än den försäkrades privata intresse eller den försäkrade i ärendet har att bevaka ett gemensamt intresse med personer som inte är försäkrade med denna försäkring, ersätter försäkringen endast den del av kostnaderna som kan anses utgöra den försäkrades andel.

50.8.4 Ersättningsbelopp och beräkning

De advokat- och rättegångskostnader som ersätts av försäkringen bestäms enligt rättsnormerna för rättegångskostnader som stipuleras i rättegångsbalken och lagen om rättegång i brottmål. Om domstol inte, på grund av parternas medgivande, i sitt utslag har uttalat sig om advokat- och rättegångskostnader, eller om ärendet avgjorts genom förlikning, bestäms de kostnader som ersätts också med beaktande av

i motsvarande ärenden vanligen utdömda eller erlagda kostnader.

För anlåtande av ombud ersätts skäligt arvode för ombudets arbete och nödvändiga kostnader. Vid bestämmandet av arvodets och kostnadernas skälighet beaktas värdet på den förmån som gjorts stridig, ärendets svårighet och omfattning samt det utförda arbetets mängd och kvalitet.

Som ersättningsbara kostnader räknas högst belopp som domstolen ålagt den försäkrades motpart att betala förutsatt att domstolen på grunder som framgår av sitt beslut inte uttryckligen ansett att den försäkrade delvis eller helt måste stå för sina kostnader som sin egen skada. Beloppet för ersättningsbara kostnader är dock högst det kostnadskrav som den försäkrade framställt till motparten.

Om den försäkrade enligt mervärdesskatte-lagen är berättigad att avdra eller ansöka om återbäring av skatten som ingår i advokatfakturan eller rättegångskostnaderna, avdras från ersättningen den mervärdesskatt som ingår i kostnaderna.

50.8.5 Kostnader som inte ersätts

Försäkringen ersätter inte

- 1) motpartens rättegångskostnader som den försäkrade genom dom eller avtal ålagts att betala. Motpartens rättegångskostnader som den försäkrade ålagts att betala ersätts dock på samma villkor som den försäkrades egna advokatkostnader då,
 - den försäkrade vid rättegång biträts av konsumentombudsmannen eller hans underlydande och behandlingen av den försäkrades ärenden har varit viktig med tanke på tillämpning av lag och konsumenternas allmänna intresse eller
 - den försäkrades motpart i ett ärende huvudsakligen har underlåtit att följa konsumenttvistenämndens, försäkringsnämndens eller annat motsvarande organs beslut som till tvistens centrala delar är positivt för den försäkrade
- 2) kostnader orsakade av verkställande av dom eller beslut
- 3) den försäkrades förlorade tid, eget arbete, förtjänst- eller inkomstbortfall, rese- eller uppehållskostnader och inte heller den tilläggskostnad som uppstår vid byte av ombud eller den försäkrades eget handlande som gett upphov till extra eller onödiga kostnader
- 4) kostnader orsakade av införskaffande av utlåtande från juridiskt sakkunnig
- 5) kostnader orsakade av polisanmälan, begäran om undersökning eller förundersökning av brott
- 6) kostnader för faktorer eller bevis som lämnas obeaktade av domstol på grund av att de framlagts för sent
- 7) kostnader som den försäkrade eller dennes ombud orsakat genom att utebli från domstolsför-

handling, genom att underlåta att följa domstolens bestämmelser eller framföra ett påstående som de varit medvetna om eller borde ha varit medvetna om vara obefogat eller på annat sätt genom uppsåtlig förhållning eller underlåtenhet orsakat

- 8) kostnader för rättegång eller sökande av ändring som den försäkrade eller dennes ombud inlett utan att motparten gett orsak därtill eller på annat sätt uppsåtligt eller genom underlåtenhet orsakat en onödig rättegång
- 9) skiljemans och medlares arvoden och kostnader
- 10) kostnader för begäran av offentlig rättshjälp.

50.8.6 Övriga bestämmelser i samband med ersättning

- 1) Tapiola betalar ersättning för den försäkrades advokat- och rättegångskostnader efter att domstolens beslut vunnit laga kraft eller efter att förlikning uppnåtts. Om särskilda motskäl inte föreligger utbetalar Tapiola ersättningar även per rättsinstans. Dessutom kan Tapiola enligt egen bedömning göra ett undantag och utbetala förhandsersättning om rättegångsförhandlingarna fördröjs avsevärt.
- 2) Om den försäkrade enligt mervärdesskattelagen är berättigad att avdra skatt som ingår i advokatfakturan, ersätter Tapiola den försäkrades advokat- och rättegångskostnader mot av den försäkrade betald faktura.
- 3) Som minskning av Tapiolas ersättningsskyldighet ska räknas den kostnadsersättning som den försäkrades motpart dömts eller förbundit sig att betala till den försäkrade, såvida ersättningen kunnat inkasseras av den betalningsskyldige.
- 4) Om motparten dömts eller förbundit sig att till den försäkrade betala kostnadsersättning som är obetald då ersättning betalas ur försäkringen, är den försäkrade skyldig att före kostnadsersättningen betalas överlåta sin rätt till kostnadsersättning till Tapiola upp till det ersättningsbelopp Tapiola betalat.

Om den försäkrade själv betalat en del av kostnaderna på grund av att de överstiger maximiersättningen som nämns i punkt 50.8.1, är den försäkrade skyldig att av motpartens kostnadsersättning överföra till Tapiola den del som överstiger den andel den försäkrade själv betalat.

- 5) Om kostnadsersättning som den försäkrades motpart dömts att betala eller avtalat att betala har betalats till den försäkrade eller han på annat sätt fått den till godo, ska den försäkrade till Tapiola returnera kostnadsersättningen inklusive räntor upp till det belopp som ersatts av försäkringen.

Specialvillkor

M800 Specialvillkor för växthus

1 Målgrupp för specialvillkoren

Detta specialvillkor tillämpas endast på växthusproduktion inom lantbruket och/eller binäringen.

2 Säkerhetsföreskrifter

För undvikande av sak- och avbrottskadorna på växthusproduktion ska försäkringstagaren följa säkerhetsföreskrifterna samt förbereda sig på förebyggande åtgärder.

2.1 Automatiska larmanläggningar

Uppvärmningsanläggningar ska säkras med larmanläggningar som överför larmet till en kontinuerlig dejour. Åtminstone följande bruksanläggningar och objekt ska förses med detektorer som larmar om störningar eller förändringar som avviker från reglerade gränsvärden:

- störning i brännare eller inmatning av bränsle
- för hög och för låg temperatur i pannvattnet
- för hög och för låg temperatur i växthus
- för hög och för låg temperatur i kylutrymmen.

Larmanläggningarna ska installeras enligt tillverkarens instruktioner.

Larmanläggningarnas och larmöverföringens funktionsduglighet ska kontrolleras varje vecka.

Funktionen hos larmanläggningarna och överföringen av larmet ska säkras med hjälp av batterier mot eventuella elavbrott.

2.2 Jour och reservdelar

Under växtperioden ska tillräckligt jour ordnas för att eventuella räddningsåtgärder ska kunna vidtas inom 15 minuter från larmet.

Normala reservdelar för uppvärmningsanläggningarna eller reservanläggning ska finnas till hands på försäkringsstället eller i dess omedelbara närhet.

3 Begränsning av ersättningsområde

Om försäkringstagaren inte vidtagit i punkt 2 nämnda åtgärder för att undvika eller begränsa skada, ersätter försäkringen endast de saksador på det försäkrade växthuset och däri befintlig egendom vilka omfattas av brand-, naturfenomens-, läckage- och egendomsbrottsförsäkring förutsatt att försäkringarna valts för objekten. Bräckageförsäkring, tilläggsförsäkring för omsättningstillgångar och avbrottsförsäkring ersätter inte skadorna.

Specialvillkor för ansvarsförsäkring

M723 Specialvillkor för bilverkstad

1 Ersättningsbara skador

Avvikande från punkt 40.5.2.3 i villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet ersätter försäkringen nedanstående skador på fordon inlämnade av kunder för service eller reparation.

Skada som orsakas fordon som innehas av verkstaden på grund av

- felaktigt byte eller kontroll av olja, vätska eller filter
- losstagnation eller fastsättning av hjul
- tvätt eller vaxning av fordon
- fordonets lyft, förflyttning eller fall på verkstadsområdet i samband med avgasmätning
- provkörning i samband med service eller reparation utförd av person med behörigt körkort under arbetstid eller när kundens fordon förs till årsbesiktning förutsatt att bilen körs från verkstaden till besiktningen och tillbaka till verkstaden.

Skada som uppstår som en följd av felaktigt service- eller reparationsarbete och som konstateras först när arbetet slutförts och fordonet överläts till kunden.

2 Ersättningsbegränsningar

2.1 På nytt utfört arbete

Från reparationskostnaderna för en ersättningsbar skada avdras den andel av arbete och reservdelar som bildas av att det ursprungligen beställda arbetet utförs på nytt.

2.2 Olovligt ibruktagande eller annan motsvarande orsak

Försäkringen ersätter inte skada på fordonet, del av det eller egendom i fordonet som orsakats av

- olovligt ibruktagande, stöld eller stöldförsök
- skadegörelse

2.3 Eld och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som beror på eld eller explosion även om skadan skulle uppstå i samband med eller till följd av en ersättningsbar skada.

2.4 Bogsering

Försäkringen ersätter inte skador till följd av bogsering.

2.5 Förvarat fordon

Försäkringen ersätter inte skada som drabbar

- fordon som tagits i förvar
- fordon som ingår i kommissionslager eller annars är till salu eller som är sålt men ännu inte överlåtet.

2.6 Upprepad oaktsamhet

Försäkringen ersätter inte skada som orsakats genom upprepad oaktsamhet. För övrigt tillämpas ansvarsförsäkringsvillkoren.

M725 Specialvillkor för service- och reparationsverkstad

1 Ersättningsbara skador

Avvikande från punkt 40.5.2.3 i villkoren för ansvarsförsäkring ersätter försäkringen skada som orsakats av apparat eller föremål som kund lämnat in för service eller reparation.

Skada orsakad av apparat, föremål eller del av apparat eller föremål vid utförandet av service- eller reparationsarbete eller till följd av dessa arbeten ersätts dock endast

- vid skador som orsakas av apparaten, föremålet eller del av dessa vid transport till verkstaden eller inom verkstadsområdet
- vid skador som orsakas av apparaten, föremålet eller del av dessa vid fall från arbetsbord eller -maskin.

Försäkringen ersätter också skada på apparat, föremål eller del av apparat eller föremål vållad av transportmedlets förare när han på uppdrag av försäkringstagaren utför

- förflyttning i omedelbar anslutning till service- eller reparationsarbetet eller
- avhämtning från kunden för service eller reparation eller returtransport till kunden efter nämnda åtgärder.

Ett villkor är också att föraren för transportmedlet antingen själv är försäkringstagare eller sådan person som försäkringstagaren enligt skadeståndslagen är ansvarig för och att föraren har behörigt körkort.

2 Ersättningsbegränsningar

2.1 Stöld eller motsvarande

Försäkringen ersätter inte skada på apparat, föremål eller del av dessa till följd av stöld, inbrott eller försök till stöld eller inbrott.

2.2 Eld och explosion

Försäkringen ersätter inte skada som är en följd av eld eller explosion på apparat, föremål eller del av dessa som befinner sig för service, reparation eller annars i verkstaden eller på verkstadsområdet.

2.3 Kommissionslager

Försäkringen ersätter inte skada som drabbar egendom som ingår i försäkringstagarens kommissionslager.

För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M702 Hanterad egendom

Avvikande från punkt 40.5.2.3 i villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet ersätter försäkringen även skada orsakad av egendom under behandling vid verksamhet som nämns i listan över försäkringsskyddet bifogad till försäkringsbrevet. För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M704 Varuförvaring

Avvikande från punkt 40.5.2.3 i villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet ersätter försäkringen även skada som drabbar förvarade kläder och personliga bruksföremål om förvaringslokaliteten står under kontinuerlig tillsyn av personer som utsetts för detta ändamål. Som ersättning betalas högst 2 000 euro per skada. Självrisken vid varje skada är 100 euro. För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M706 Sjötrafik

Avvikande från punkt 40.5.2.13 i villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet ersätter försäkringen även skada som orsakas av bruk av registerpliktigt fartyg eller registerpliktig båt. För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M714 Förlorad nyckel

Vid skada som orsakas av försvunnen nyckel är självrisken 25 % av skadebeloppet dock minst tre gånger den självrisk som nämns i försäkringsbrevet. För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M716 Fastighetsunderhåll

Avvikande från punkt 40.5.2.3 i villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet ersätter försäkringen även skada på fastighet eller dess anläggning vid utförandet av kontrakterat underhållsarbete. Försäkringstagarens självrisk vid dylika skador är tre gånger den självrisk som nämns i listan över försäkringsskyddet bifogad till försäkringsbrevet. Försäkringen gäller inte fastighetsägarens ansvar vid det kontrakterade underhållet. För övrigt tillämpas villkoren för ansvarsförsäkring för verksamhet.

M717 Avbrott eller funktionsstörning

Försäkringen ersätter inte skada som beror på

- avbrott i leverans eller distribution av el, gas, värme eller vatten
- elspänningsväxlingar
- avbrott i telefon- eller datatrafik
- funktionsstörning i larm- eller övervakningsanläggning

- underdimensionerade rör, kablar eller andra anläggningar eller
- att maskinerna och apparaterna i anläggningen konstruktionsmässigt inte svarar mot givna säkerhets- och trygghetsbestämmelser.

Hantering av skadeuppgifter

Tapiola överlåter uppgifter om de anmälda skadefallen till försäkringsbolagens gemensamma skaderegister. Samtidigt kontrollerar Tapiola vilka skador som har anmälts till andra försäkringsbolag. Uppgifterna används i samband med ersättningsprocessen endast för att hindra kriminella gärningar mot försäkringsbolagen. Tapiola spelar in alla samtal som hänför sig till ersättningsärenden.

